ԱԶԳԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTERAIRE جريدة يومية سياسية وأدبية - المديرة المسؤولة، إيشا درويشيان أزتاك

1500 Լ.Ո. 74ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՎ 145 (20901) ՈՒՐԲԱԹ, 31 ՕԳՈՍՏՈՍ 2001 10 ԷՋ

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՀԱՐԻՐԻ ՏԵՍԱԿՑԵՑԱՒ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՍԱՏԻ ՀԵՏ

Սուրիոյ նախագահ Պաշշար Ասատ երէկ Դամասկոսի մէջ ընդունեց վարչապետ Ռաֆիք Հարիրին: Մէկուկէս ժամ տեւած հանդիպումին ընթացքին քննարկուեցան շրջանային իրավիճակն ու երկկողմանի յարաբերութիւնները:

Սուրիական «Սանա» պետական լրատու գործակալութիւնը հաղորդեց, որ «խօսակցութեանց նիւթ դարձան շրջանի վերջին իրադարձութիւններն ու Լիբանանի եւ Սուրիոյ վրայ անոնց անդրադարձները, ինչպէս նաեւ երկու երկիրներուն միջեւ եղբայրական գործակցութեան առջեւ բաց հորիզոնները»:

Հարիրի յետմիջօրէին վերադարձաւ Պէյրութ:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

Օգոստոս 28ին եւ 29ին Հայաստանի պաշտպանութեան նախարար Սերժ Սարգսեան եղաւ Լիբանանի պաշտօնական հիւրը, պաշտպանութեան նախարար Խալիլ Հբրահիմ հրաւէրով: Նախարար Ս. Սարգսեան այցելութիւններ տուաւ հանրապետութեան նախագահին, խորհրդարանի նախագահին, վարչապետին եւ բանակի հրամանատարին, եւ ռազմական գործակցութեան համաձայնագիր ստորագրեց պաշտպանութեան նախարարին հետ:

Նախարար Ս. Սարգսեան Լիբանան ժամանեց Դամասկոսէն, ուր եւս կնքած էր ռազմական գործակցութեան համաձայնութիւն Սուրիոյ պաշտպանութեան նախարար գօր. Մ. Թլասի հետ:

Այսպէս, մէկ կողմէն Հայաստանը եւ միւս կողմէն Սուրիան եւ Լիբանանը հաստատեցին ռազմական կապեր, որոնք անկասկած պիտի շահմանափակուին ձեւական արտայայտութիւններով, որովհետեւ արդիւնքն են երեք երկիրներու արտաքին քաղաքականութեան եւ անվտանգութեան վերաբերող շահերու եւ գնահատականներու:

Անկախաբար հայ-արաբական բարեկամութենէն եւ ժողովուրդներուն միջեւ գոյութիւն ունեցող սերտ յարաբերութիւններէն, այս գործակցութիւնը կու գայ ուրուագծելու մերձաւոր արեւելեան միջ-պետական նոր հաւասարութիւններ, որոնք բնականաբար կը միտին հակակշռել թուրք-իսրայէլեան ռազմավարական դաշինքը, Ադրբէյճանի եւ Իսրայէլի մերձեցումը եւ շրջանին մէջ միահեծան ներկայութիւն հաստատելու միտող կարգ մը ուժերու քաղաքականութիւնը:

Յատկապէս այսօր, երբ Իսրայէլ կը փորձէ գրաւեալ հողերուն մէջ սահմանափակել պաղեստինեան դիմադրութիւնը եւ արեան մէջ խեղդել ժողովուրդին ազատատենչ ըմբոստութիւնը, երբ Թուրքիան կը շարունակէ խաղալ շրջանային ոստիկանի եւ լծակի իր դերը ի նպաստ արաբական եւ կասպից քարիւղը շահագործող ուժերուն եւ ի խնդիր համաթրքական շահերուն, աւելի քան երբեք հարեւոր է անիրաւուած երկիրներու եւ ժողովուրդներու գործակցութիւնը եւ անոնց համակարգուած դիմադրութիւնը:

Նաեւ՝ նախարար Ս. Սարգսեանի Լիբանան այցելութիւնը անցաւ անդին միջ-պետական քաղաքականութեան ծիրէն եւ ստացաւ համահայկական, համազգային իմաստ: Ս. Սարգսեան իր այցելութիւնը սկսաւ հայկական աւանդէն՝ Այնճարէն, ուր դիմաւորուեցաւ ժողովրդային սիրով եւ յարգանքով, եւ յետոյ, Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմին նահատակուած հայերու յուշակոթողին առջեւ կանգնած ան դէմ յանդիման եկաւ հայոց ճշմարտութեան:

Այնճարի մէջ հաւաքուած հայութիւնը իր աղուհացով, իր մատաղով եւ Հայաստանի ու ազգին նկատմամբ իր արտայայտած ազնիւ սիրով եւ ակնածանքով հայ պետականութեան ներկայացուցիչին փոխանցեց իր հողերէն արմատախիլ եւ տարագիր սփիւռքահայուն կանչը՝ ուրոյն հայրենիքի եւ պետութեան, տենչը՝ հայ ազնիւ իշխանութեան:

Պուրճ Համուտի մէջ հաւաքուած հայ բազմութիւնը իր կարգապահ եւ գիտակից կեցուածքով, իր հաւատաւոր եւ արժանապատիւ խօսքով եւ իր հպարտութեան արցունքներով հայոց բանակի ներկայացուցիչը դրաւ դէմ յանդիման ազգային պատասխանատուութեան:

Հայաստանի Հանրապետութեան պաշտպանութեան նախարար Սերժ Սարգսեան լսեց նահատակներու յուշակոթողին եւ Մուսա Լեռան յուշահամալիրին դիմաց համախմբուած հայութեան պատգամը եւ արժանին տուաւ հայրենասէր եւ ազգասէր ժողովուրդին, երբ հաստատեց, թէ Պուրճ Համուտի ինքնապաշտպանութեան համար նահատակուած հայը հաւասարարժէք է Արցախի ազատագրութեան կամ Նոյեմբերեանի սահմանագիծին պաշտպանութեան համար ինկած զինուորին: Համազգային գաղափարներու եւ համահայկական քաղաքականութեան հետամուտ այս մօտեցումն է, որ պիտի արժեւորէ հայ պետականամարդը: Հակառակը, այսինքն հատուածական եւ անձնակեդրոն հաշիւները միայն կը վնասեն հայկական պետականութեան դիմագիծին եւ Հայաստան - Սփիւռք յարաբերութիւններուն: Մէկ ազգ, մէկ հայրենիք, մէկ պայքար, ա՛յս է հայոց ազգային ճշմարտութիւնը:

Այս ճշմարտութեան գիտակցութեամբ է, որ կարելի պիտի ըլլայ դիմագրաւել հայ ժողովուրդին առջեւ ցցուած դժուարութիւնները Հայաստանի թէ արտերկրի մէջ: Այս սկզբունքին ճամբով է, որ կարելի պիտի ըլլայ հայ ազգին հիմնարար ուղիներուն կենդրոնացումը եւ ազգային քաղաքականութեան իրագործումը: Ազատութեան, ժողովրդավարութեան եւ ընկերային արդարութեան կողքին ազգային ա՛յս գաղափարաբանութիւնն է պատուանդանը Հայաստանի, հայկական պետականութեան եւ ընդհանրապէս հայ ազգի հաւաքական վերականգնումին եւ նպատակասլաց վերելքին:

Նախարար Ս. Սարգսեանի Լիբանան այցելութիւնը եղաւ արդիւնաւէտ իբրեւ պետական գործ, բայց այս առիթով Լիբանանահայութեան ցուցաբերած կազմակերպական ուժը եւ գաղափարական կեցուածքը եղան հայ պետականութեան ամրապնդումի եւ ազգային քաղաքականութեան հիմնարար արտայայտութիւն:

ԼԻԲԱՆԱՆ - ԻՍՐԱՅԷԼ ՍԱՀՄԱՆԱԳԻԾԻՆ ՎՐԱՅ ՆՈՐ ՄԱԳԼՅՈՒՄՆԵՐ

Լիբանան - Իսրայէլ սահմանագիծին վրայ յարուցուածութիւնը սառակացաւ երէկ, Հըզպպլլայի կողմէ յարձակումի մը հաւանականութեան մասին Իսրայէլեան յայտարարութիւններէ ետք, Իսրայէլի սահմանային ուժերու «պատրաստ վիճակի» դրութեամբ:

Իսրայէլի վարչապետ Արիէլ Շարոն այս գծով այցելեց հիւսիսային շրջաններ, եւ յայտարարեցաւ, որ ան Ուաշինկթընէն եւ եւրոպական երկիրներէն պահանջած է, որ Դամասկոսը մղեն սանձելու Հըզպպլլան:

Ղաժժարէն Իսրայէլ թափանցած քիւրտերու եւ սահմանային յարուցուածութիւնը քննարկելու համար արտաքին գործոց նախարար Մահմուտ Համմուտի այցելեց ամերիկեան դեսպանատան գործավար Քարոլ Քալլին, որ յայտնեց, թէ Ուաշինկթընը կ'աշխատի սահմանագիծի հանդարտութիւնը պահպանելու համար, իսկ Համմուտ նկատել տուաւ, որ լիբանանցիք իրաւունք ունին ազատօրէն շարժելու լիբանանեան հողին վրայ:

ՇԱՐՈՆ. ՀԸԶՊԱԼԼԱ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏԷ

Իսրայէլի վարչապետ Արիէլ Շարոն երէկ շրջապտոյտ մը կատարեց հիւսիսային Իսրայէլի մէջ, Հըզպպլլայի կողմէ Իսրայէլի վրայ յարձակումի հաւանականութեան մասին տեղեկութիւններու հրապարակումէն ետք:

Շարոն Իսրայէլի ռազմաւարական գիծերուն հետ ծանօթացաւ Գալիլիոյ ստորոտներուն մօտ գտնուող Աշուրուկ մարգին մէջ կայացած ԱՊՀի «Մարտական Համագործակցութիւն – 2001» ռազմահանդիսի մեկնարկին:

Շար.ը՝ էջ 2

ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ ՈՒԺԵՐԸ ՊԱՏՐԱՍՏ ՎԻՃԱԿԻ ՄԷՋ

Իսրայէլեան զինուորական հրամանատարութիւնը հրամայեց զօրակոչեալներուն զինուորական հագուստ հագնիլ եւ զէնքերը ստանալ:

Ըստ զինուորական աղբիւրներուն, Իսրայէլեան բանակը պատրաստ է Լիբանանի հարաւային սահմանագիծին մօտ գտնուող Հիզպոլլայի դիրքերուն դէմ հրետանային հարուածներ հասցնելու:

Զինուորական աղբիւրներուն հաղորդմամբ, Իսրայէլեան բանակը Հիզպոլլայի դիրքերուն դէմ հրետանային հարուածներ հասցնելու համար պատրաստ է Լիբանանի հարաւային սահմանագիծին մօտ գտնուող գիւղերուն դէմ:

Զինուորական աղբիւրներուն հաղորդմամբ, Իսրայէլեան բանակը Հիզպոլլայի դիրքերուն դէմ հրետանային հարուածներ հասցնելու համար պատրաստ է Լիբանանի հարաւային սահմանագիծին մօտ գտնուող գիւղերուն դէմ:

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ Լ. Ղ. ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՐԿԱԴԻ ՂՈՒԿԱՍԵԱՆԻ ՀԵՏ

ԵՐԵՒԱՆ (Հ. Յ. Դ. ՄԱՄԼՈՅ ԴԻՒԱՆ, 30 ՕԳՈՍՏՈՍ 2001).– Օգոստոսի 28ին, Ստեփանակերտի մէջ, Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան նախագահ Արկադի Ղուկասեան ընդունեց այցելութիւնը Հ. Յ. Դ. Բիւրոյի անդամ, Եւրոպայի Հայ Դատի Կեդրոնական Գրասենեակի պատասխանատու ընկ. Մարիօ Նալպանտեանին:

Մէկուկէս ժամ տեւած հանդիպումին ընթացքին, քննարկուեցան Արցախի հարցին խաղաղ կարգաւորման գծով Եւրոպայի մէջ կատարուելիք աշխատանքները եւ հաւանական համատեղ նախաձեռնութիւնները:

ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ՊԻՏԻ ՏԵՍԱԿՑԻ ԻԼԻԱ ՔԼԵՊԱՆՈՎԻ ՀԵՏ

Հայաստանի պաշտպանութեան նախարար Սերժ Սարգսեան, երէկ, մասնակցելէ ետք ռուսական Աշուրուկ շրջանին մէջ տեղի ունեցած ԱՊՀի ռազմափորձերուն, անցած է Մոսկուա, ուր հանդիպում պիտի ունենայ Ռուսիոյ փոխ վարչապետ Իլիա Քլեպանովի հետ: Պիտի քննարկուին Ռուսիոյ նախագահ Վլատիմիր Փութինի Հայաստան կատարելիք այցելութեան նախապատրաստական աշխատանքները, եւ Հայաստանի Ռուսիոյ ունեցած պարտքերուն տնտեսուող հարցեր:

Միւս կողմէ, երէկ աւարտեցաւ Ատրպէյճանի մօտ գտնուող Աշուրուկ մարգին մէջ կայացած ԱՊՀի «Մարտական Համագործակցութիւն – 2001» ռազմահանդիսի մեկնարկը:

Շար.ը՝ էջ 10

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏԷ ՀՂՀԻ ՄԷՋ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԿԱՅԱՑՄԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Թրքական «Զաման» թերթը հաղորդեց, որ Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը պաշտօնական յայտարարութեամբ մը դատապարտած է Սեպտեմբեր 5ին Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան մէջ տեղական ինքնակառավարման մարմիններու ընտրութիւններու կայացումը:

Նախարարութեան աղբիւրներ նշած են, որ Թուրքիա հակարուական եւ ԵԱՀԿի սկզբունքներուն հակասող կը համարէ այդ ընտրութիւնները: Յայտարարութեան մէջ նաեւ նշուած է, թէ Կովկասի մէջ

Շար.ը՝ էջ 10

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԻ-ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊ

ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ ԲԱՆԱԿԸ ՔԱՇՈՒԵՑԱՒ ՊԷՅԹ ԺԱԼԱՅԷՆ, ՍԱԿԱՅՆ ՀԵՊՐՈՆԻ ՄԷՋ ԲԱԽՈՒՄՆԵՐԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԵՑԱՆ

Իսրայէլեան հրասայլ մը՝ Պէյթ Ժալայէն քաշուելու ընթացքին:

Իսրայէլեան բանակը երէկ քաշուեցաւ Այսրյորդանանի Պէյթ Ժալա քաղաքէն, տեղի տալով միջազգային ճնշումներուն դիմաց եւ յայտնելով, որ պաղեստինեան իշխանութեան նախագահ Եասէր Արաֆատ համաձայնած է կասեցնելու իսրայէլեան բնակեցման վայրերու վրայ պաղեստինցիներու կրակոցները:

Հակառակ Պէյթ Ժալայէն քաշուելուն, իսրայէլեան բանակը այս անգամ Հեպրոնի մէջ շարունակեց բախումները պաղեստինցիներուն հետ: Սպաննուած է երկու պաղեստինցի եւ վիրաւորուած են հինգ ուրիշներ:

Բախումներ տեղի ունեցան նաեւ Այսրյորդանանի եւ Կապայի այլ քաղաքներու մէջ, ուր արձանագրուեցան վիրաւորներ: Երկու կողմերը նաեւ ամբաստանեցին միմեանց՝ առաջին հարուածը տուած ըլլալու յանցանքով:

«ԱՐԻՆ» ՀԱՄԱԼԻՐ

ՊՈՒՐՃ ՀԱՄՈՒՏԻ ՄԷՋ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ ԾԱԽՈՒ ԵՆ 30ԷՆ 300 ՔԱՌ. ՄԵԹՐ ՏԱՐԱԾՈՒԹԵԱՄԲ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ, ՍՐԱՀՆԵՐ

ՊՈՒՐՃ ՀԱՄՈՒՏԻ ՄԷՋ ՆՈՐԱԿԱՌՈՅՑ «ԱՐԻՆ» ՀԱՄԱԼԻՐԸ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿԵԴՐՈՆ

Յաւելեալ մանրամասնութեանց համար հեռաձայնել 03/618806 թիւին

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ԺՈՂՈՎ

Նախարարաց խորհուրդը երէկ երեկոյեան Թանգարանի իր կեդրոնատեղիին մէջ գումարեց իր ընթացիկ նիստը, գլխաւորութեամբ նախագահ զօր. Էմիլ Լահուտի։ Ներկայ էին վարչապետ Հարիրի եւ նախարարներուն մեծամասնութիւնը։

Ժողովը, որ տեւեց միայն մէկուկէս ժամ, անցած է համախոհական եւ առողջ մթնոլորտի մէջ։ Քննարկուած են հարաւային սահմաններուն վրայ երէկուան մագլցումները եւ Շարոնի սպառնալիքները, ինչպէս նաեւ վարչապետին Դամասկոս այցելութեան արդիւնքները։

Ապա, ժողովը անցած է օրակարգի քննարկման։ Գլխաւորաբար արծարծուած է «Լիպանիֆոսբ»ի եւ բջջային հեռաձայնի ընկերութեանց գծով նոր ներդրողներու առաջարկները եւ վաւերացուած են անոնց նոր պայմանագրութիւնները։

ՊԸՐՐԻԻ ԵՒ ՆԱՍՐԱԼԼԱՅԻ ԳԼԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԱՄԱԼ – ՀԸՋՊԱԼԼԱ ՄԻԱՑԵԱԼ ԺՈՂՈՎ

Խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պըրրիի եւ Հըզպալլայի ընդհանուր քարտուղար շէյխ Հասան Նասրալլայի գլխաւորութեամբ Ամալի եւ Հըզպալլայի ղեկավարութեանց ժողով մը գումարուեցաւ նախանցեալ գիշեր։

Միացեալ հաղորդագրութեամբ մը ժողովականները դատապարտեցին պաղեստինցիներուն դէմ իսրայէլեան ոճիրները եւ պահանջեցին, որ արաբները միացեալ ճիգով նեցուկ կանգնին ինթիֆատային։

Ներքին ճակատի միասնութիւնն ու տնտեսական հարցերու լուծումներուն կարեւորութիւնը շեշտելով, հաղորդագրութիւնը վերահաստատեց ազատագրուած շրջաններու քաղաքապետական եւ թաղապետական ընտրութիւններուն միասնաբար ներկայանալու որոշումը, յայտնելով, թէ համաձայնած են, որ իրենցմէ իւրաքանչիւրը երկու ներկայացուցիչ ունենայ մեծ քաղաքապետութիւններուն խորհուրդներուն մէջ, եւ մէկ ներկայացուցիչ՝ փոքր քաղաքապետութիւններուն մէջ։

ՐԱՖՖԻ ՄԱՏԷԵԱՆ ԵՒ ԺՈՌԷՖ ՆԱՍԸՐ ԿԸ ԿԱՆՉՈՒԻՆ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ

Պէյրութի դատական ատեանը հարցաքննութեան կանչած է «Նահար» օրաթերթի տնօրէն Ժոզէֆ Նասրը եւ Ռաֆֆի Մատէեանը, վերջինին ստորագրած մէկ յօդուածին գծով։ Յօդուածին մէջ Մատէեան վարկաբեկիչ արտայայտութիւններ ուղղեցած է լիբանանեան բանակին հասցէին։ Յօդուածը լոյս տեսած է թերթին 9 Օգոստոսի համարին մէջ։

Զինուորական ատեանը իր կանոնագրութեան 157րդ յօդուածին համաձայն, հարցը կը փոխանցէ Պէյրութի գլխաւոր քննիչ դատախազ Հաթէմ Մատիի։

Կ'ՈՒԶԵ՞Ս ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄԴ

ՓՕԼԻԿԼՕԹ ԹԵՔՆԻՔԸԼ ՔՈԼԷՋ

- Business Administration
- Computer
- Marketing
- Teaching Diploma
- Պետական վկայական T. S (B. A.)
- Մատչելի կրթաթոշակ եւ վճարման դիւրութիւն
- Ցերեկային եւ գիշերային դասարաններ
- Անգլերէն եւ ֆրանսերէն բաժիններով

Արձանագրութիւն ամէն օր
ՓՕԼԻԿԼՕԹ ԹԵՔՆԻՔԸԼ ՔՈԼԷՋ,
Տորա, հեռ. 01 - 251320 եւ 03 - 299484:
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՊԵՏՐՈՍ ՇԷՄՄԷՍԵԱՆ

ՄԱՀԱԶԴ

ՕՐ. Լիլի Խաչատուրեան
Տէր եւ տիկին Նազարէթ եւ Սիրա Զէքէմեան
Տիկին Նորա Տիմիճեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Եղիշէ եւ Փոլին Սարաֆեան եւ զաւակունք
Տիկին Զուարթ Արոշեան
Ֆարաճեան ընտանիք
եւ համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց քրոջ, մօրաքրոջ եւ հարազատին՝

ՍԻՒԶԻ ԵՂԻՇԷ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆԻ

մահը, որ պատահեցաւ Հինգշաբթի, 30 Օգոստոս 2001, առաւօտեան ժամը 4:00ին, Ամերիկեան հիւանդանոցին մէջ։

Յուղարկաւորութեան պաշտամունքը պիտի կատարուի այսօր՝ Ուրբաթ, 31 Օգոստոս, կէսօրէ ետք ժամը 2:00ին, Հայ Աւետ. Ա. եկեղեցւոյ մէջ, Մեքսիք փողոց, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Ֆրրն Շրպպէքի Հայ Աւետ. գերեզմանատունը։

- Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահագիր։
- Ցաւակցութիւնները կ'ընդունուին հանգուցեալին բնակարանը՝ Սոտեքօ, «Վիքթոր Հիւկօ» փողոց, «տոքթ. Անիս Մախլուֆ» շէնք, Ա. յարկ, Ուրբաթ 31 Օգոստոս, Շաբաթ 1 եւ Կիրակի 2 Սեպտեմբերին։

ՆԱԽԱԳԱՀ ԼԱՀՈՒՏ ԸՆԴՈՒՆԵՑ «ՔԸՐՆԷԹ ՇԸՀՈՒԱՆԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ»ԷՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Հանրապետութեան նախագահ զօր. Էմիլ Լահուտ երէկ ընդունեց «Քըրնէթ Շըհուանի Հանդիպում»ը ներկայացնող պատուիրակութիւն մը, զոր գլխաւորեց Անթիլիասի մարոնիներու առաջնորդ Եուսէֆ Պէշարա։ Պատուիրակութեան մաս կազմեցին Երեսփոխաններ Պուրրոս Հարպ, Ֆարէս Սուէյտ, Նայիլա Մուաուատ, Մանսուր Ղանէմ Պոն, Անթուան Ղանէմ, Փիեռ Ժեմայել եւ Էտուար Հրնէյնի։

Պատուիրակութիւնը նախագահ Լահուտի ներկայացուց յուշագիր մը, որ պատրաստուած էր նախանցեալ գիշեր գումարուած ժողովին։ Անոր մէջ կը վերահաստատուի վերջին զարգացումներուն շուրջ, իմաստաւորի՝ ձերբակալութիւններու արշաւին եւ իսրայէլեան կողմին հետ գրպարտութեանց գծով։

«Հանդիպումը գոհունակութիւն կը յայտնէ համաձայնագիրի գործադրութիւնը ամրոդջացնելու, Լիբանանի մէջ սուրիական ուժերու ներկայութեան, երեսփոխանական ընտրութեանց նոր օրէնքի եւ բանակի հարաւ ուղարկումին շուրջ։

«Հանդիպում»ը ապա ժողով մը գումարեց Երեսփոխան Նայիլա Մուաուատի Հազմիէի բնակարանին մէջ, եւ ժողովի ատարին հրապարակեց հաղորդագրութիւն մը, ուր յայտնեց, թէ նախագահ Լահուտի հետ իր առաջին տեսակցութիւնը սկիզբն է յուրջ երկխօսութեան մը՝ ընդհանուր ազգային հարցերուն եւ վերջին զարգացումներուն շուրջ, իմաստաւորի՝ ձերբակալութիւններու արշաւին եւ իսրայէլեան կողմին հետ գրպարտութեանց գծով։

«Հանդիպումը գոհունակութիւն կը յայտնէ տեսակցութիւնը յատկանշած անկեղծ ու դրական մթնոլորտին համար, որ ենթահող կը պատրաստէ երկրին դիմագրաւած հարցերուն եւ տագնապներուն շուրջ ընդհանուր երկխօսութեան», ըսաւ հաղորդագրութիւնը։

«Հանդիպում»ը հաւաստեց, որ նախագահ Լահուտի կողքին է եւ անոր զօրավիգ կը կանգնի՝ ազգային հաշտութեան միասնութեան ուղղութեամբ երկխօսութիւնը խրախուսող ամէն քայլի մէջ։

Նախագահ Լահուտ երէկ նաեւ ընդունեց բանակի ընդհանուր հրամանատար զօր. Միշէլ Սլէյմանի, բանակի գաղտնի սպասարկութեան տնօրէն զօր. Ռեմոն Ազարի եւ նախկին վարչապետ Ռաշիտ Սոլհի այցելութիւնները։

ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐ ՀԱՄՄՈՒՏ ԵՒ ՍԱԼԱՄԷ ԿԸ ՀԱԿԱԴԱՐԶԵՆ ԻՄՊԷՐ ՎԷՏՐԻՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

Արտաքին գործոց նախարար Մահմուտ Համմուտ եւ մշակոյթի նախարար Ղասսան Սալամէ երէկ հակադարձեցին Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Իւպէր Վետրինի այն յայտարարութեան, թէ Ֆրանսա մտահոգ է լիբանանցի ընդդիմադիրներու դէմ ձերբակալութիւններու արշաւին իտեա, եւ կը մաղթէ, որ այս հարցը լուծուի Պէյրութի մէջ Ֆրանսախօս Երկիրներու Կազմակերպութեան գերաստիճանէն առաջ, որպէսզի անոր վրայ անդրադարձներ չունենայ։

Համմուտ երէկ ընդունեց Քանաստայի դեսպան Հայկ Սարաֆեանը, անոնց աւելի ուշ միացաւ Սալամէ։ Լրատու աղբիւրներ հաղորդեցին, որ անոնք քննարկած են գերաստիճանին վերաբերեալ հարցեր։

ՀԱՄՄՈՒՏ

Արտաքին գործոց նախարարը նկատել տուաւ, որ Լիբանանի մէջ պատահածը Լիբանանի եւ լիբանանցիներուն վերաբերող հարց է, ներքին հարց է, եւ «մենք նախանձախնդիր ենք, որ մեզի վերաբերող բոլոր հարցերը մե՛նք լուծենք»։

Ֆրանսախօս Երկիրներու Կազմակերպութեան գերաստիճանին առնչութեամբ հարցումի մը պատասխանելով Համմուտ ըսաւ, որ Լիբանանի ներքին ապահովութեան եւ քաղաքական կեանքի վիճակը շատ լաւ է, նկատի առած որ բոլոր կողմերը գործակցութեան մթնոլորտի մէջ են, ուստի ոչ մէկ հարց կայ։

ՍԱԼԱՄԷ

Մշակոյթի նախարարը ըսաւ, որ նախարար Վետրինի յայտարարութիւնը «կապ չունի Ֆրանսայի կառավարութենէն ներս այս գծով կատարուած անցուդարձերուն հետ»։

«Վետրին մտահոգութիւն յայտնեց Լիբանանի մէջ վերջին դէպքերու կապակցութեամբ եւ Փարիզի մէջ Լիբանանի դեսպանատունը՝ նախարար Համմուտի ցուցմունքով, լուսաբանութիւններ տուաւ Ֆրանսայի իշխանութիւններուն», յայտնեց Սալամէ։

«Կարեւորագոյնը կը մնայ Ֆրանսայի նախագահ Ժաք Շիրաքի այն յայտարարութիւնը, որուն մէջ ան հաւաստեց, թէ պիտի գայ Պէյրութ եւ ներկայ պիտի գտնուի Ֆրանսախօս Երկիրներու Կազմակերպութեան գերաստիճանին։ այս յայտարարութիւնը վերջ դրաւ ըսի-ըսաւներուն», ընդգծեց Սալամէ, անյայտնեց, որ գերաստիճանին մասնակցելու հրաւէրներուն դրական պատասխաններ կը տրուին եւ անոնց թիւը ցարդ հասած է քառասունի։

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՖՈՆՏԻՆ

- Արշալոյս Օննիկեանի մահուան առիթով. Գուրուլեան ընտանիք 100,000 լ. ո.

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ

Համազգայինի Կեդրոնական Վարչութիւնը կը յայտարարէ, որ Նշան Փալանճեան ճեմարանի ուսանողական գիշերօթիկի բաժինին մէջ մնացած են սահմանափակ թիւով սենեակներ, որոնք տրամադրելի են ուսանողներու։

Փափաքողներին կը խնդրենք մինչեւ Սեպտեմբեր 5, 2001 կապ հաստատեն հետեւեալ թիւերուն, եւ կամ անձամբ ներկայանան Համազգայինի Կեդրոնական Վարչութեան գրասենեակ, Նշան Փալանճեան ճեմարան։

Գիշերօթիկի հին ուսանողներէն կը խնդրուի իրենց տեղերը վերապահելու համար կապ հաստատել հետեւեալ թիւերուն։

Հեռաձայնի թիւեր՝ 01–372455, 01–375408 եւ 03–549917։

E-mail :- Hamazcen@cyberia.net.lb

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ապատամարտ ակումբը կը յայտարարէ բացումը իր մարզական դասընթացքներուն՝ Սեպտեմբեր 1էն սկսեալ։

- Քոնկ Ֆու (Ուու Շու) Մարզիչ ՐԱՖՖԻ ՍԵՒԵԱՆ
- Այրոպիքս Մարզիչ ՎԱՀԷ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ
- Պար Պարուսոյց ՀՐԱՅՐ ՍԷԹԵԱՆ

Յատուկ գին միութիւններու անդամներու համար

Մանրամասնութիւններու համար հեռաձայնել քոնկ ֆու՝ 03–353386, այրոպիքս՝ 01–584241 կամ 03–757135, պար՝ 03–838431։

ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

- Գէորգ Չաթալեանի մահուան քառասունքին առիթով. Լ. Օ. Խաչի «Գայիանէ» մասնաճիւղին եղած են հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Տիկին Արփի Չաթալեան 100.000 Լ. ո., տէր եւ տիկին Ճորճ Աճեմեան 50$, տէր եւ տիկին Վահակ Կեօքճեան 15,000 Լ. ո., տէր եւ տիկին Գէորգ Գնտոյեան 20,000 Լ. ո., տէր եւ տիկին Յովհաննէս Գասպարեան 15,000 Լ. ո., Լ. Օ. Խաչի Շրջանային հաշուեքննիչ յանձնախումբի ընկերուհիներ 70.000 Լ. ո.:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

- «Զալքա Ռիլաքս Սաթըլայթ» կայանը կարիքը ունի 18էն 24 տարեկան աշխուժ պաշտօնեայի մը։ Հեռ. 03 - 297800:

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ԴԱՍԵՐ

- 6րդէն մինչեւ պաքալօրէայի ուսողութեան (մաթեմաթիք) եւ 6րդէն մինչեւ 11րդ դասարանի ֆիզիքի դասընթացքներ։ Հեռ. 01 - 256710:

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ԴԱՍԵՐ

- Մինչեւ միջնակարգի 9րդ դասարան, հեռ. 03 - 919788:

STUDIO Lantern

- Կը ստանձնէ ուրախ առիթներու video նկարահանումներ

Հեռ. 01-266866 եւ 03-995399

ԼԻԲԱՆԱՆ - ԻՍՐԱՅԷԼ ...

Շարունակուած Ա. էջէն

*րական աղբիւրներ երէկ յայտնեցին, որ Լիբանանի հետ սահմանագիծին վրայ գտնուող իսրայէլեան զօրամասերը «առաւելագոյն չափով պատրաստ վիճակի մէջ գտուած են, Հըզպալլայի կողմէ մեծ յարձակի մէջ գտուած են, Հըզպալլայի կողմէ մեծ յարձակումի մը հաւանականութեան պատճառով»։ Իսրայէլեան զինուորական հրամանատարութիւնը նախագահ Լահուտի գիտնուորական հրամանատարութիւնը նախագահ Լահուտի գիտնուորական հրամանատարութիւնը նախագահ Լահուտի գիտն

ՏԸՐՊԸՆԻ ՄԷՋ

ԱՅՍՕՐ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻ ՑԵՂԱՊԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ՄԱԿԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

ՏԸՐՊԸՆ, 30 (ՌՈՅԹԸՐԸԶ).– Շուրջ 6000 պատուիրակներ խմբուած են Հինգշաբթի օր Տրրպրնի մէջ՝ ՄԱԿի ցեղապաշտութեան վերաբերեալ խորհրդաժողովի մը նախօրեակին, մինչ անիկա արդէն իսկ բանավէճեր կը դիմագրաւէ:

Կը նախատեսուի, որ Քուպայի նախագահ Ֆիտէլ Քաստրօ եւ պաղեստինեան իշխանութեան նախագահ Եասէր Արաֆաթ ներկայ գտնուին Ուրբաթ օրուան (այսօր) բացումին, որ պիտի կատարուի ՄԱԿի ընդհանուր քարտուղար Քոֆի Անանի կողմէ:

Սակայն Հինգշաբթի օր տակաւին անորոշ էր, թէ ամերիկեան կառավարութիւնը պիտի մասնակցի Հարաւային Ափրիկէի գլխաւոր նաւահանգիստին մէջ կայանալիք խորհրդաժողովին, կամ ոչ:

Մ. Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Քոլին Փաուըլ որոշած է չմասնակցիլ անոր, երբ Մ. Նահանգներ եւ Իսրայէլ առարկած են արաբական եւ իսլամական երկիրներու կողմէ յայտարարութեան նախագիծին համար առաջարկուած գաղափարներուն դէմ:

Փոխարէնը, Ուաշինկթըն Հորեքշաբթի օր յայտնած է, թէ արտաքին գործոց նախարարութեան մը-ջին առաջնորդի պաշտօնատար մը պիտի դրկէ Տրրպրն, որպէսզի ան փորձէ Իսրայէլի վերաբերեալ գաղափարները փոխել, սակայն ան անպայման ներկայ պիտի չգտնուի բացման հանդիսութեան:

Մ. Նահանգներու քաղաքացիական իրաւունքներու պաշտպան Ճեսի Ճէքսըն Հինգշաբթի օր Տրրպրն հասած է եւ անմիջապէս քննադատած է Ուաշինկթընի կեցուածքը:

Անան ողջունած է Հարաւային Ափրիկէի ընտրութիւնը, իբրեւ խորհրդաժողովը հիւրընկալող երկիր: Ան ոչ կառավարական կազմակերպութիւններու փոխումի մը յայտնած է, որ պէտք է մարդոց կեցուածքները եւ իրարու հետ վարուելակերպը փոխել իւրաքանչիւր երկրի մէջ:

ԻՐԱՔ Կ'ԱՄԲԱՍՏԱՆԷ ԹՈՒՐՔԻԱՆ

ՊԱՂՏԱՏ, 30 (ՌՈՅԹԸՐԸԶ).- Իրաք Հինգշաբթի օր Թուրքիան ամբաստանած է իր հիւսիսային հողամասերուն վրայ յարձակած եւ քրտական 2 շրջաններ պաշարած ըլլալու յանցանքով:

Արտաքին գործոց նախարարութեան մէկ բանբերը յայտնած է, որ թրքական մասնայատուկ ուժերու 2 գումարտակներ ռազմական ուղղաթիռներու գօրակցութեամբ Իրաք թափանցած են Օգոստոս 25ին եւ պաշարած Սինտի եւ Սանաթ շրջանները, ԲԱԿի գինեալներ փնտռելու պատրուակով:

Բանբերը չէ ըսած, թէ ուժերը քաշուած են շրջաններէն:

ՍԼՈՊՈՏԱՆ ՄԻԼՈՇԵՎԻՉ ՄԱՐՏԱՀՐԱՒԷՐ Կ'ՈՒՂՂԷ ԼԱ ՀԷՅԻ ԱՏԵԱՆԻՆ

ԼԱ ՀԷՅ, 30 (ՌՈՅԹԸՐԸԶ).- Եուկոսլաւիոյ նախկին ղեկավար Սլոպոտան Միլոշեւիչ Հինգշաբթի օր դարձեալ մարտահրաւէր ուղղած է Լա Հէյի պատերազմական ոճիրներու ատեանին, մինչ դատախազները յայտարարած են, թէ կայն պիտի ամբաստանեն ամէնէն ծանրակշիռ յանցանքով՝ ցեղասպանութեամբ:

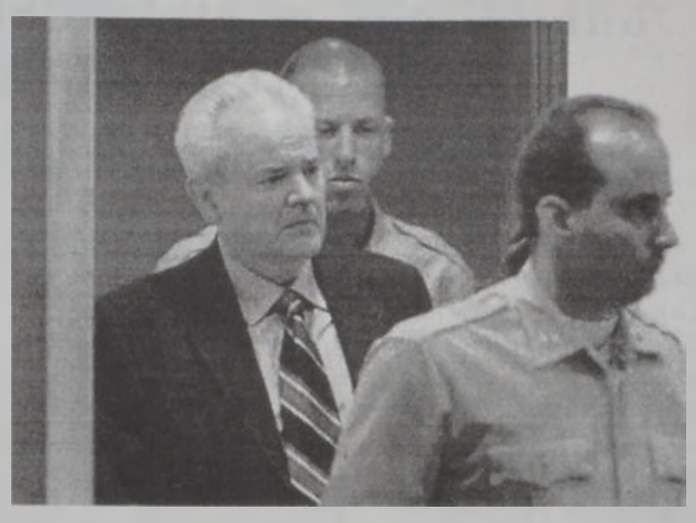

Միլոշեւիչ մուտք կը գործէ ատեան:

Միլոշեւիչ, որ ամբաստանուած է մարդկութեան դէմ ոճիրներու յանցանքով՝ 1999ին Քոսովոյի մէջ տեղի ունեցած վայրագութեանց կապակցութեամբ, իրեն դէմ ուղղուած ամբաստանութիւնները «կեղծ» որակելով անոնց դէմ արտայայտուած է, ինչպէս նաեւ ատեանը ապօրինի հռչակած:

ՄԱԿի ընդհանուր դատախազ Քարլա Տէլ Փոնթէ յայտարարած է, թէ Հոկտեմբերին Միլոշեւիչը պիտի ամբաստանէ Պոսնիոյ եւ Խրուաթիոյ մէջ տեղի ունեցած ոճիրներու յանցանքով եւս:

Ատեանը այս ամիս նուաճում մը արձանագրած էր ցեղասպանութեան յանցանքով առաջին դատապարտումով մը, 46 տարուան բանտարկութեան վճիռ արձակելով պոսնիացի սերբ նախկին զօրավար Ռատիսլաւ Քրստիչի դէմ:

Միլոշեւիչ մերժած է պաշտպան վաստակաւոր մը նշանակել, ըսելով, թէ ատեանը չի ճանչնար:

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆ

ԱԻՍՏՐԱԼԻԱՅԻ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼԻՆ ՀԵՏ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՔԱՊՈՒԼ, 30 (ՌՈՅԹԸՐԸԶ) Աֆղանիստանի իշխող Թալեպան իսլամական շարժումի պաշտօնատարները Հինգշաբթի օր արտօնութիւն տուին աւստրալիացի դիւանագէտ Ալիսթէր Էտրմսին տեսակցելու աւստրալիացի երկու գործիչներուն հետ, որոնք «Այպատան Այժմ Միջազգային» բարեսիրական կազմակերպութեան կը ծառայէին եւ բանտարկուած են Աֆղանիստանի մէջ քրիստոնէութիւն քարոզելու յանցանքով:

Թալեպանի պաշտօնատարները հայտնեցին, թէ երբ պիտի արտօնեն երկու ամերիկացի եւ չորս գերմանացի բանտարկեալներու տեսակցութիւնը իրենց երկիրները ներկայացնող դիւանագէտներուն հետ:

«Երբ տեսակցեցայ բանտարկեալներուն հետ, ինծի կ'ընկերակցէր բժիշկ մը, որ քննեց զիրենք եւ յայտնեց, թէ առողջականը լաւ վիճակի մէջ են», ըսաւ Էտրմսի:

Էտրմսի նշեց, որ ինք միայն տեսակցած է երկու աւստրալիացիներուն հետ եւ տեղեակ չէ միւս վեց բանտարկեալներէն եւ իր պաշտօնակիցներուն (արեւմուտքցի դիւանագէտներուն) իրենց քաղաքացիներուն հետ երկրորդ անգամ տեսակցելու առիթէն: Տեսակցութեան ընթացքին պահակները ներկայ եղած են:

«Մենք որեւէ տեղեկութիւն չունինք, թէ դատաստանական ատեանները ինչպէս կ'արձակեն իրենց վճիռները, սակայն պէտք է վստահինք թալեպաններու արտաքին գործոց նախարարութեան», ըսաւ Էտրմսի, շնորհակալութիւն յայտնելով թալեպաններու օժանդակութեան:

Գերմանացի, աւստրալիացի եւ ամերիկացի դիւանագէտներուն հետ թալեպանի պաշտօնատարներուն հետ Հորեքշաբթի օրուան նախատեսուած տեսակցութիւնը տեղի չունեցաւ:

ԻՐԱՆԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ՌՈՒՍԻԱ ՊԻՏԻ ԱՅՑԵԼԷ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 30 (ՌՈՅԹԸՐԸԶ).- Իրանի պաշտպանութեան նախարար Ալի Շամխանի Սեպտեմբեր 3էն 6 Ռուսիա պիտի այցելէ զէնքերու եւ կորիզային ուժանիւթի կապուած համաձայնութիւններ քննարկելու համար, յայտնած են Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան աղբիւրներ Հինգշաբթի օր:

Ըստ «Ինթրֆաքս» լրատու գործակալութեան՝ Շամխանի Ռուսիոյ հետ պիտի կնքէ համաձայնագիր մը՝ «զինուորական - թեքնիք գործակցութիւնը» ընդարձակելու հարցով:

Այցելութիւնը կ'իյնայ երկու պետութիւններուն միջեւ մերձեցումի մը գործընթացին ծիրէն ներս: Անիկա կը յաջորդէ Իրանի նախագահ Մոհամէտ Խաթեմիի Մարտին Մոսկուա այցելութեան եւ անցեալ Դեկտեմբերին այդ օրերուն Ռուսիոյ պաշտպանութեան նախարար Իկոր Սերկէեւի Թեհրան այցելութեան:

Զինուորական գործակցութեան հարցը այդ այցելութիւններու օրակարգերուն գլխաւոր նիւթերէն դարձած էր:

ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ

ԱԼՊԱՆԱՑԻՆԵՐՈՒ ԱՊԱԶԻՆՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ԱՐԱԳ Կ'ԸՆԹԱՆԱՅ

ԿԸ ՀԱՂՈՐԴԷ ՕԹԱՆ

ՍՔՈՓԻԷ, 30 (ՌՈՅԹԸՐԸԶ).- ՕԹԱՆ Հինգշաբթի օր յայտնած է, թէ Մակեդոնիոյ մէջ ըմբոստներէն զէնքերու հաւաքման իր առաքելութիւնը ճշդուած ժամանակացոյցէն արագ կ'ընթանայ: Անիկա անհրաժեշտ նկատած է, որ փոխադարձաբար Մակեդոնիոյ խորհրդարանը սկսի ըմբոստ գինեալներուն կողմէ պահանջուած քաղաքական բարեկարգումները վաւերացնել:

Գործողութեան դանիացի հրամանատարը՝ զօրավար Կունար Լանճ նամակ մը յանձնած է նախագահ Պորիս Թրայչովսքիի, հաստատելով, որ գինեալներուն կողմէ յայտարարուած զէնքերուն աւելի քան մէկ երրորդը արդէն հաւաքուած է գործողութեան առաջին հանգրուանին:

Մակեդոնիոյ մէջ ՕԹԱՆի 30 օրուան առաքելութեան նպատակն է ծաղումով ալպանացի գինեալներէն 3300 զէնք հաւաքել:

Զինեալներուն Ազգային Ազատագրութեան Բանակը Փետրուարին Մակեդոնիոյ ուժերուն դէմ յարձակողականի ձեռնարկած էր, պայքարեան նոր արիւնահեղութեան մը գծով մտավախութեանց դուռ բանալով: Սակայն գինադադար մը եւ այս ամսուան սկիզբը կնքուած քաղաքական համաձայնութիւնը մը կայունութեան վերահաստատման յոյսերուն թափ տուած են:

Հորեքշաբթի գիշեր մայրաքաղաք Սքոփիէի գլխաւորաբար ալպանական մէկ թաղամասին մէջ տեղի ունեցած պայթում մը եւ արեւմտեան Թէթովօ քաղաքէն դուրս այլ պայթում մը տակաւին կոյութիւն ունեցող լարուածութեան ցուցանիշ էին:

Մարդկային վնասներ չեն արձանագրուած:

ՇԱՀԵՑԷՔ 15,000 ՏՈԼԱՐԻ ԱՐԺԷՔԱՒՈՐ ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Win up to $15,000 in prizes

Peugeot 206
Trip to Cyprus for 2 persons (6 nights)
2 FUJITSU air condition
2 General Electric washing machine
Sony HI FI DX5
Philips DVD 711 with zoom
Panasonic TV 21 inch
Sony TV 21 inch
Continental oven

Peugeot 206 ինքնաշարժ մը
2 անձի Կիպրոս ճամբորդութիւն (6 գիշեր)
2FUJITSU *էր քոնտիսիոնէ*
2 General Electric լուացքի մեքենայ
Sony *հայ ֆայ* Dx5
Philips DVD 711 *զու�*ով
Panasonic հեռատեսիլ 21 *ինչ*
Sony հեռատեսիլ 21 *ինչ*
Քոնթինենթալ փուռ

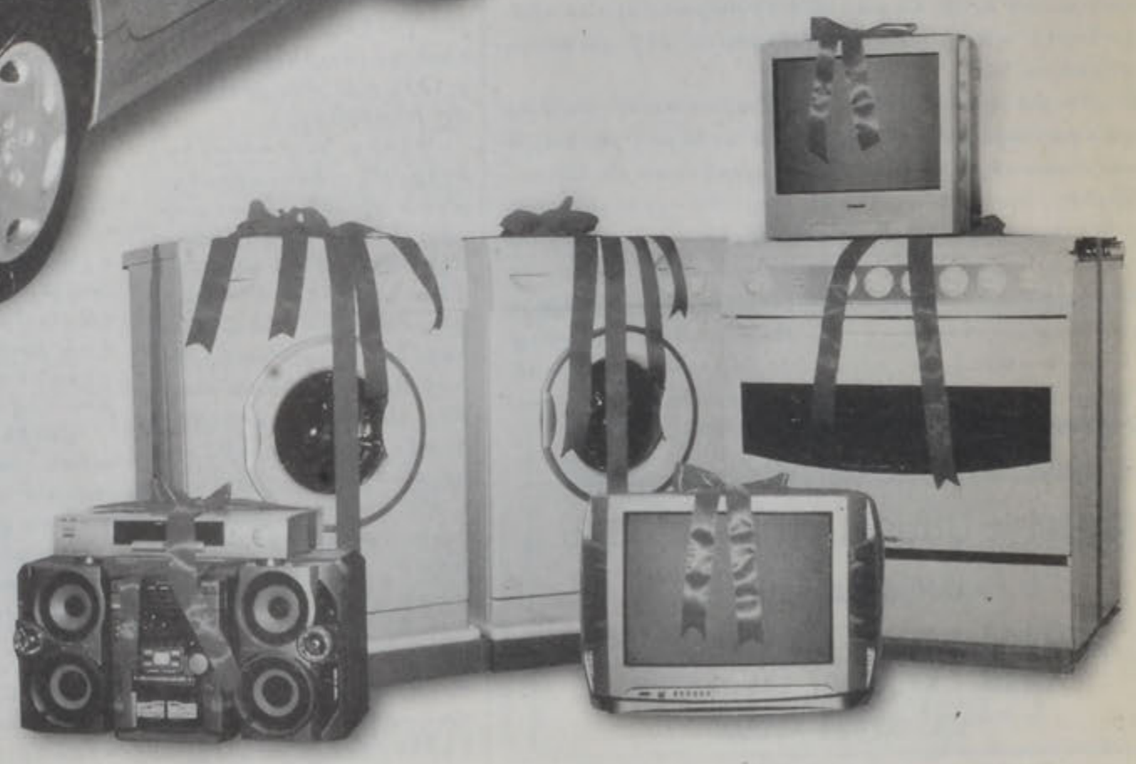

MASTER MALL supermarket

ԸՍՏ ՆԱՅԻՐԻ ՅՈՒՆԱՆԵԱՆԻ

ԽՈՒՄԲԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ ՆԱԽԱՊԷՍ ՏԵՂԵԱԿ ՉԷԻՆ ԿԱՏԱՐՈՒԵԼԻՔ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ

Երեւանի Կեդրոն եւ Նորք Մարաշ համայնքներու առաջին ատեանի դատարանին մէջ տեղի ունեցող 27 Հոկտեմբերի ոճրային արարքի դատաքննութեան 28 Օգոստոսի նիստին ընթացքին ամբաստանեալ Նայիրի Յունանեան փաստաբան Էդիկ Աղաջանեանի հարցումներուն պատասխանելով ըսաւ, թէ 1990-91 թուականներէն սկսեալ իր քեռին՝ Վռամ Գալստեան ըողոքած է Հայաստանի իշխանութիւններուն դէմ։ Պատասխանելով այն հարցումին, թէ Ն. Յունանեան ինչո՞ւ իր երեք քեռիներէն Վռամ Գալստեանին առաջարկած է Ազգային Ժողովը գրաւել, ան ըսաւ, թէ այդ մէկուն պատճառը իր եւ քեռիին միջեւ եղած իւրայատուկ յարաբերութիւնն է։ Ըստ Ն. Յունանեանի, ինք Ազգային Ժողովը գրաւելու հարցը չէ քննարկած քեռիին հետ եւ ան բացառեց, թէ Վ. Գալստեան կրնար իրեն վրայ ազդեցութիւն ունենալ ու ետ կեցընել գինք իր մտադրութենէն։ Անոր համաձայն, ինք Վ. Գալստեանի վրայ ունեցած է միայն մտքի եւ հոգիի ազդեցութիւն եւ ոչ՝ նիւթական։

Պատասխանելով այն հարցումին, թէ Կ. Յունանեան կրակած է մինչեւ Ն. Յունանեանի դահլիճ մտնելը, Ն. Յունանեան ըսաւ, թէ ինք այդ վայրկեաններուն գտնուած է աստիճաններուն վրայ եւ պատահածը չէ տեսած։ Ամբաստանեալը չէր յիշեր խումբի անդամներէն Դերենիկ Բեջանեանի եւ Էդիկ Գրիգորեանի դահլիճ մտնելը։ Ան ժխտեց, թէ խումբի անդամները նախապէս տեղեակ եղած էին կատարուելիք սպանութիւններէն։ Ըստ անոր, ինք նախաքննութեան ընթացքին տեղեկացած է Ազգային Ժողովի միջանցքին մէջ Դերենիկ Բեջանեանի նետած նռնակին մասին։

Ըստ Ն. Յունանեանի, ոճրագործութիւններէն ետք, յանձնուելու առաջարկը ցաւով ընդունած է Կարէն Յունանեան , մինչ միւսները չեն առարկած։ Ան նշեց, թէ ինք խումբի անդամներուն տուած է այն երաշխիքները, որոնք իրեն տրուած էին Նախագահ Քոչարեանին հետ ունեցած գրոյցին ընթացքին։ Ան նշեց, որ եթէ խումբին անդամները իրեն մօտ տատամսումներ նկատէին, կրնային չյանձնուիլ։

Պատասխանելով այլ հարցումի մը, Ն. Յունանեան նշեց, թէ ինք 27 Հոկտեմբերէն ետք բոլոր պարագաներուն պիտի ստանձնէր վարչապետի պաշտօն եւ իրեն համար չէր տարբերեր, թէ այդ փաստը ինչպէս կ՝ընդունուէր միջազգային հանրութեան կողմէ։

ՆԱԶԱՐ ՀԱՆՃԵՐԻ՝ ՊՈԼՍԱՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻՆ ՄԱՍԻՆ

Պոլսահայ ճանչցուած լրագրող Նազար Հանճերի համաձայն, ներկայիս Պոլսոյ հայկական համայնքը կարեւոր դեր կը կատարէ Թուրքիոյ մարմնակրթութեան բնագաւառին մէջ։

Հայ մարզիկներէն ոմանք կարեւոր դիրքեր կը գրաւեն Պոլսոյ ֆութպոլի, վոլիպոլի եւ այլ մարզաձեւերու արհեստավարժ խումբերու կազմերուն մէջ։

Պոլսոյ հայկական համայնքը միշտ կը մասնակցի Հայաստանի մէջ կայացած մարզական մրցումներուն, ինչպէս նաեւ կ՝ընդունի Թուրքիա այցելող հայ մարզիկները։ Ըստ Նազար Հանճերի, «որովհետեւ Թուրքիա մեծ ուշադրութիւն կը դարձնէ մարմնակրթութեան, ապա գարմանալի չէ, որ հայ մարզիկներն ալ ձգտին յառաջդիմելու եւ յաջողութիւններ արձանագրելու»։

Պոլսոյ մէջ գործող 15 հայկական վարժարաններուն եւ մարզական ակումբներուն մէջ գոյութիւն ունեցող մարզական դրուածքը կը համապատասխանէ միջազգային չափանիշներուն։

360 ՈՒՍՈՒՑԻՉԻ ՊԱՀԱՆՋ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Այս տարի Հայաստանի մէջ կաւուցուած եւ վերանորոգուած են 184 դպրոցներ, որոնցմէ եօթն տակաւին պատրաստ չեն Սեպտեմբերին աշակերտներ ընդունելու։ Ըստ Հայաստանի կրթութեան եւ գիտութեան փոխ նախարար Այտա Թոփուզեանին, ծրագրուած է ընկերային ներդրումներու հիմնադրամին միջոցով դպրոցները օժտել անհրաժեշտ գոյքերով։ Այս տարուան ընթացքին դպրոցները պիտի ունենան 2716 դրատախտակ եւ 28 հազար 624 նստարան, որոնք հիմնականօրէն պիտի տրուին մարզերու մէջ գտնուող դպրոցներուն։

Ա. Թոփուզեան նշեց, թէ Հայաստանի համար ռազմավարական նշանակութիւն ունեցող լեռնային եւ սահմանամերձ դպրոցները ուղարկուած են 120 ուսուցիչներ, սակայն տակաւին կայ 360 ուսուցիչի կարիք։ Ան նշեց, թէ նախարարութիւնը ուսուցիչներու տագնապը պիտի լուծէ մանկավարժական համալսարաններու 4րդ - 5րդ կարգերու ուսանողները այդ դպրոցները գործուղելով։ Ա. Թոփուզեան աւելցուց, թէ ամրան ընթացքին բոլոր նիւթերուն ուսուցիչները պիտի հետեւին վերապատրաստութեան եւ կատարելագործման դասընթացքներու։

ՀԱՄԲԻԿ ՍԱՍՈՒՆԵԱՆԻ ՀԱՍՑԷՆ

HAMPIG SASSOUNIAN

CSP - L.A.C. B - 5 - 131 44750

60-TH ST. WEST LANCASTER,

CA, 93536 — USA

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԿՐԹԱԹՈՇԱԿՆԵՐՈՒ ՆՈՒԱՁՈՒՄԸ ԿՐՆԱՅ ՊԱՏՃԱՌ ԸԼԼԱԼ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԱՆԿՄԱՆ»

Կ՝ԸՍԷ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

Հայաստանի կրթութեան եւ գիտութեան նախարար Էտուարտ Ղազարեան վերջերս յայտարարած է, թէ այս տարուան Երեւանի պետական համալսարանի մուտքի քննութեան դիմողներուն մէջ սովորականէն աւելի բարձր նիշեր արձանագրած են քիմիագիտութեան եւ բնագիտութեան նիւթերու ներկայացողները։ Հակառակ այս իրողութեան, պետական բժշկական համալսարանի վճարովի բաժինը կրցած են մտնել նաեւ ցած նիշ ունեցողները։ Ան այս իրողութիւնը բացատրած է կրթաթոշակներու սղութեամբ եւ նշած է, թէ բժշկական համալսարանի ղեկավարութիւնը պէտք է մտածէ այդ գումարներու նուազեցման մասին։

Պետական բժշկական համալսարանի տնօրէն Վիլէն Յակոբեան այս մասին խօսելով՝ ըսած է, թէ իրողութիւնը այն չէ, ինչ որ կը ներկայացուի։ Համալսարանի այս տարուան մուտքի քննութիւնները ցոյց տուած են, թէ համալսարանի մակարդակը անկում չէ արձանագրած, եւ համալսարանի մուտքի քննութեան ներկայացողներուն թիւը չէ պակսած։ Ան աւելցուցած է, թէ քննութիւնները կայացած են երկու տարբերակի համար՝ վճարովի եւ անվճար։ Ան նշած է, թէ հակառակ անոր որ երկրին մէջ կան շատեր, որոնք չեն կրնար ճշդուած կրթաթոշակները վճարել, սակայն այդ չի նշանակեր, թէ թոշակները սուղ են։ Ան աւելցուցած է, թէ համալսարանին ղեկավարութիւնը չի կրնար բժշկական բաժանմունքի համար ճշդուած կրթաթոշակները նուազեցնել, որովհետեւ այդ մէկը պատճառ կ՝ըլլայ համալսարանի մակարդակի անկման, մանաւանդ որ այլ երկիրներու մէջ նոյն մասնագիտութեան թոշակը Հայաստանի մէջ եղածէն քանի մը անգամ աւելի է։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ

28 Օգոստոսին Հայաստանի կրթութեան եւ գիտութեան փոխ նախարար Այտա Թոփուզեան տուաւ մամլոյ ասուլիս մը, որուն ընթացքին ըսաւ, թէ այս տարի Հայաստանի մէջ դպրոցները պիտի ընդունին 60 հազար առաջին դասարանի մանուկներ՝ անցեալ տարուան 50 հազարին փոխարէն։ Ան նշեց, թէ այս յաւելումին պատճառը կրթութեան 11ամեայ ուսուցման համակարգն է, որուն համաձայն, մանուկները դպրոց պիտի յաճախեն վեցուկէս տարեկանին։

Փոխ նախարարը ըսաւ, թէ 11ամեայ այս ծրագիրին նպատակը կրթութեան արդիւնաւէտութեան բարձրացումն է եւ միջազգային չափանիշներուն համապատասխանելը։ Նոր ուսուցման համակարգին մէջ հիմնական փոփոխութիւնները տեղի պիտի ունենան 4 - 9րդ դասարաններուն մէջ, իսկ 10 - 11րդ դասարանները պիտի ըլլան աւագ դպրոց։ Համեմատաբար 1988 թուականին, ուսումնական այսօրուան ծրագիրը 12 ժամ պակսած է։ Այդ ժամերը հիմնականօրէն ընդգիտական նիւթերու ժամերն են, որոնք, ըստ փոխ նախարարին, պէտք է վերականգնուին։ Վեցօրեայ ուսուցումը փոխարինուած է հինգով։ Նորօրեայ պահանջներէն մեկնելով՝ ծրագիրին մէջ աւելցած են նոր նիւթեր, եւ 30 առ հարիւրով աւելցած են օտար լեզուի պահերը։

Սեպտեմբերին դպրոցներուն պիտի յանձնուի 30 նոր հրատարակուած գիրք եւ ուսուցիչներու ուղեցոյց։ Ա. Թոփուզեան ըսաւ, թէ այս ձեւով կը լուծուի դասագիրքերու հարցը։ Առաջին դասարանի աշակերտներուն գիրքերը պիտի տրուին անվճար, իսկ 2003 թուականին դպրոցի բոլոր աշակերտները պիտի ունենան ձրի գիրքեր։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՄԵՂՈՒԱԲՈՒԾՈՒԹԵԱՆ ԱՊԱԳԱՆ ՎՏԱՆԳՈՒԱԾ Է

27 Օգոստոսին կայացած մամլոյ ասուլիսի մը ընթացքին Հայաստանի մեղուաբուծութեան կազմակերպութեան նախագահ Գէորգ Կարախանեան ըսաւ, թէ Հայաստանի մէջ մեղուներու պարսերու թիւը 80ական թուականներուն համեմատած նուազած է շուրջ 50 առ հարիւրով։ Ան նշեց, թէ մեղուներու պարսերու թիւի անկման ընթացքը կը պահպանուի մինչեւ այսօր եւ հարցականի տակ կը դնէ հետագային Հայաստանի մէջ մեղուաբուծութեան գոյութիւնը։

Ըստ անոր, մեղուաբուծութեան դիմադրաւած այս ծանր կացութեան հիմնական պատճառը տնտեսական է։ Հայ մեղուապահները չունին անհրաժեշտ տեղեկութիւններն ու դեղորայքը՝ այս մարզին մէջ լաւագոյն աշխատելու եւ յառաջդիմելու համար։ Զկայ նաեւ մեղր ծախելու շուկայ, որմէ ստացուած գումարները կրնան լուծել այս մարզին կարգ մը խնդիրները։

Գէորգ Կարախանեան նշեց, թէ մեղուաբուծութեան վիճակը շատ տարբեր է այլ երկիրներու մէջ. անիկա կը նկատուի հասութաբեր եւ զարգացման մեծ հեռանկարներ ունեցող մարզ։ Գէորգ Կարախանեան ըսաւ, թէ «Մեղուաբուծութիւն իրրեւ եկամուտի աղբիւր» ծրագիր մշակուած է Սեւծովեան տնտեսական համագործակցութեան քարտուղարութեան կողմէ։ Արդէն իսկ այդ ծրագիրին մասնակցելու պատրաստակամութիւն յայտնած են համագործակցութեան երկիրներէն ոմանք։ Ըստ կազմակերպութեան նախագահին, Հայաստան մտադիր է մասնակցիլ այս ծրագիրին, որուն հայաստանեան տարբերակի մշակման աշխատանքներ կը տարուին Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան, գիւղատնտեսութեան նախարարութեան եւ Հայաստանի մեղուաբուծութեան կազմակերպութեան ջանքերով։

ԿԱՊԱՆ

«ՆՊԱՍՏ՝ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԴԻՄԱՑ» ԾՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ

Հայաստանի կառավարութեան «Նպաստ՝ աշխատանքի դիմաց» ծրագիրի շրջանակներուն մէջ գործող Սիւնիքի գրաղուածութեան աջակցութեան մարզային յանձնախումբին Կապանի, Գորիսի եւ Սիսիանի շրջաններէն ներկայացուած են առաջին 20 ծրագիրները, որոնք կ՝ընդգրկեն մարզի ճամբաներուն, փողոցներուն, այգիներու բարեկարգման դպրոցներու եւ մանկապարտէզներու նորոգման եւ այլ աշխատանքներ։

Ներկայացուած ծրագիրներէն երեքը, որոնք արժանացած են յանձնախումբին հաւանութեան, արդէն կ՝իրականացուին Կապանին մէջ, իսկ միւսները քննարկման փուլի մէջ են։ Աշխատանքներուն մէջ ընդգրկուած գործազուրկները օրական կը ստանան 800 դրամ նպաստ։ Հայաստանի կառավարութիւնը այս ծրագիրին համար Սիւնիքի մարզին յատկացուցած է 53 միլիոն դրամ։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ Է ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅԵՐԷՆ - ԱՐԵՒԵԼԱՀԱՅԵՐԷՆ ՈՒՂՂԱԽՕՍԱԿԱՆ - ԲԱՑԱՏՐԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

Վերջերս հրատարակուած է բանասիրական գիտութիւններու թեկնածու Ռուբէն Սաքապետեանի «Արեւմտահայերէն - արեւելահայերէն ուղղախօսական բացատրական բառարան»ը, ամերիկահայ բարերարներ Յարութիւն եւ Նուիթա Վարուրճեաններու հովանաւորութեամբ։

Հեղինակին համաձայն, աշխատութիւնը պատրաստելու ընթացքին «օգտուած է ոչ միայն գեղարուեստական գրականութենէն, այլ նաեւ՝ մամուլէն, տեսական գիրքերէն եւ քարտէներէն։

Ինչպէս նշուած է բառարանի յառաջաբանին մէջ, բառարանին մէջ ընդգրկուած են այն բառերն ու դարձուածքային միաւորները, որոնք «արեւելահայերէնին հետ համեմատելու ընթացքին ի յայտ կը բերեն ձեւական կամ իմաստային դոնէ մէկ տարբերութիւն»։

Բառարանը կ՝ընդգրկէ 16 հազար բառ եւ դարձուածք։

ԱՍՈՐԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՅ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ ԿԱՄՈՒՐՋՆԵՐ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ

28 Օգոստոսին Հայաստանի արդիւնաբերութեան եւ առեւտուրի փոխ նախարար Արա Պետրոսեան Հայաստանի մէջ քրիստոնէութեան պետական կրօն հռչակման 1700ամեակի կապակցութեամբ Անթիլիասի արեւելեան ուսուցման եւ հետազօտութիւններու կեդրոնի (Սի. Ի. Էր. Օ.) խումբին հետ ունեցած հանդիպումին ընթացքին ըսաւ, թէ Հայաստան մշակութային, մարզական եւ երիտասարդական ձեռնարկներու կեդրոն դառնալու լուրջ դիմում կը ներկայացնէ, որուն ապացոյցը այս տարի արդէն տեղի ունեցած համահայկական խաղերն են, Երեւանի մէջ կայանալիք Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի բացումը եւ այլ ձեռնարկներ։

Անթիլիասի արեւելեան ուսուցման եւ հետազօտութիւններու կեդրոնի նախագահ հայր Մարուն Աթալլա նշեց, թէ Հայաստան գտնուած օրերուն ընաւ օտար չգգացին իրենք գիրենք։ Ան յարգանքի խօսք ուղղեց Հայաստանի ժողովուրդին՝ կորսուած ասորական գրականութիւնը պահպանելու, 17 դար իր հաւատքին եւ նախքան քրիստոնէութիւն դարեր շարունակ իր մշակոյթին եւ լեզուին հաւատարիմ մնալու համար։

Խումբին անդամները Հայաստան կ՝այցելեն իրրեւ ուխտաւորներ եւ հայ ու ասորի ժողովուրդներուն միջեւ կամուրջներ հաստատելու առաքելութեամբ։ Անոնք արդէն նոյն նպատակով այցելած են Իրան, Իրաք, Եգիպտոս, Սուրիա, Յորդանան եւ այլ երկիրներ։

Ա. Պետրոսեան նշեց, թէ զբօսաշրջութիւնը ժողովուրդներուն միջեւ մշակութային երկխօսութեան առիթ է ։

Հանդիպումին աւարտին կողմերը յուշանուէրներ փոխանակեցին։ Կեդրոնը նախարարութեան յանձնեց իր հրատարակած գրականութեան շարք մը օրինակներ։

Անթիլիասի արեւելեան ուսուցման եւ հետազօտութիւններու կեդրոնի պատուիրակութիւնը պիտի այցելէ նաեւ Ս. Էջմիածին եւ պիտի տեսակցի ամենայն հայոց կաթողիկոսին հետ։ Կը նախատեսուի, որ անոնք նաեւ Արցախ այցելեն եւ հանդիպին Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան արտաքին գործոց նախարարին հետ։ Պատուիրակութիւնը պիտի այցելէ նաեւ Ծիծեռնակաբերդ, Հայկական Յեղասպանութեան թանգարան - հիմնարկ եւ Հայաստանի գանգան մարգերուն մէջ գտնուող եկեղեցիներ։

ՀԱԿԱՌԱԿ Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆԻ ԲՈՂՈՔԻՆ

ԵՐԵՒԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԸ Կ՝ԱՐՏՕՆԷ ՅԼԱՄԱՐՏԻ ԿԱՅԱՑՈՒՄԸ

30 Օգոստոսին Երեւանի քաղաքապետ Ռոպէրթ Նազարեան յայտնեց, թէ 7էն 10 Սեպտեմբեր կայանալիք ցլամարտը տեղի պիտի ունենայ։

Նախքան քաղաքապետին յայտարարութիւնը Ս. Էջմիածինի մամլոյ դիւանը յայտարարած էր, թէ Երեւանի մէջ ցլամարտի կայացումը կապ չունի 1700ամեակի սեպտեմբերեան տօնակատարութիւններու ծրագիրին հետ, եւ եկեղեցին չի քաջալերեր այնպիսի ձեռնարկներ, որոնց ընթացքին արիւնալի տեսարաններ կը մատուցուին զանգուածներուն՝ խթարելով յատկապէս մանուկներու, պատանիներու եւ երիտասարդներու հոգեկան կերտուածքը։

Ռոպէրթ Նազարեան անդրադառնալով Ս. Էջմիածինի յայտարարութեան ըսաւ, թէ իրենք հաշուի կ՝առնեն գայն, բայց արդէն ուշ է։ Ան նաեւ նշեց, թէ տեղի ունենալիքը ցլամարտի փորթուկալական տարբերակն է, որ արիւնահեղ տեսարաններ չի պարունակեր։

Միւս կողմէ, Ֆրանսայի նշանաւոր դերասանուհի Պրիժիթ Պարտօ նամակ յղած է Ֆրանսայի մէջ Հայաստանի դեսպան Էտուարտ Նալբանդեանին, որուն մէջ անասուններու պաշտպանութեան իր ղեկավարած հիմնադրամին անունով անկէ խնդրած է միջնորդել Հայաստանի կառավարութեան մօտ՝ ցլամարտը արգիլելու համար։

Մոսկուայի մէջ եւս ծրագրուած էր կազմակերպել ցլամարտեր, սակայն քաղաքապետ Եուրի Լուժքով հրամանագիրով մը արգիլեց այս ցլամարտերուն կայացումը։

Ռուսական ուղղափառ եկեղեցին խստօրէն քննադատեց կազմակերպուելիք ցլամարտերը, ըսելով որ անոնք, ուղիղ չեն համապատասխաներ ռուսական աւանդութիւններուն։

Ցլամարտերու կազմակերպիչները կ՝առարկեն ըսելով, թէ անոնք պիտի ըլլան փորթուկալեան ձեւի ցլամարտեր, որոնց ընթացքին անասունները չեն սպաննուիր, այլ անոնցմէ ետք։

Յայտնենք, որ յառաջիկայ շաբաթ Երեւանի մէջ տեղի ունենալիք ցլամարտերուն հովանաւորն է հայ - սպանական ընկերութիւն մը։

ԾԱՆՈՒՑՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«Ազդակ»ի մէջ ազգային կամ առեւտրական ծանուցումներ հրատարակել փափաքողներէն կը խնդրուի ծանուցումին բնագիրը ընթեռնելի գիրով (հաստատութեանց պարագային՝ նախընտրաբար պաշտօնական թուղթի վրայ, եւ՝ հաստատուած) ներկայացնել «Ազդակ»ի ծանուցումներու գրասենեակը։

ԶԱԻԱՐԵԱՆԱԿԱՆ ԶԱԻԱՐԵԱՆԱԿԱՆ

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՄՕՏԵՑՈՒՄՈՎ

Չկայ աշխարհի վրայ աւելի վսեմ կգացում, քան՝ անշահախնդիր աշխատանքի եւ ստեղծագործութեան արդիւնքով ձեռք բերուած յաջողութեան առթած մարդկային բերկրանքը:

Անշահախնդիր ու կոհաբերութեան բարձր ոգիով տարուած աշխատանք, այս է, որ ամէն ժամանակներէն աւելի, մեր՝ ուսանողութեան առջեւ կը պարզուի իբրեւ հիմնական առաջադրանք, որով պիտի տարուի մեր ժողովուրդին պայքարը ազգային ինքնահաստատման ճամբուն վրայ:

Զգտիլ դէպի բարձունքները եւ հոգեկան հպօրութիւն ցուցաբերել՝ խորտակելու համար բոլոր խոչընդոտները, փորձել կանապան ասպարէզներու մէջ հետպհետէ քիչ մը աւելի կօրաւոր կերպով արտայայտել մեր ազգային ինքնագիտակցութեան մէջ կուտակուած ներուժը. ահաւասիկ այս է մեր հիմնական ընելիքը 21րդ դարու սկզբնաւորութեան, երբ համաշխարհայնացումը արագ թափով մը երկրագունդին մէկ ծայրէն միւսը իր ամբողջական տիրապետութիւնը կը հաստատէ մարդոց ընկերային - տնտեսական յարաբերութիւններուն վրայ, երբ համաշխարհային տնտեսական նոր դրութիւնը իր չափանիշները կը պարտադրէ աշխարհի յետին անկիւնը գտնուող ժողովուրդին ու պետութեանն անգամ:

Ուրեմն հետեւեալն է մեր հիմնական ընելիքը. ո՛չ թէ դէմ կանգնիլ ընդհանրապէս համաշխարհայնացումին, այլ՝ պայքարիլ անոր ժխտական երեւոյթներուն դէմ, ո՛չ թէ խոչընդոտելու սիրոյն խոչընդոտել անոր ընթացքը, այլ՝ կայն դարձնել աւելի մարդկային ու անոր ընձեռած դիրութիւնները սեփականութիւնը դարձնել բոլորին՝ հեռու աշխատանքի շահագործման մտայնութենէն, հեռու՝ ազգային մշակոյթները կեղծ ու անողնաշար մշակոյթով մը փոխարինելու երեւոյթէն:

Այս իրողութեան լոյսին տակ հայ ժողովուրդը կոչուած է նետուած ձեռնոցը վերցնելու եւ աշխատելու վերոյիշեալ ուղղութեամբ, հայ երիտասարդը կոչուած է աւելի գաղափարական եւ աւելի քաղաքականացած մօտեցում ցուցաբերելու հայ ժողովուրդը յուզող ամէն տեսակի խնդիրներուն նկատմամբ, իսկ ընդհանրապէս հայ անհատը կոչուած է կառչած մնալու իր ժողովուրդին դարերով կուտակած արժէքներուն եւ ծանօթացնելու զանոնք ամբողջ աշխարհին:

Այլապէս, բոլորս ենթակայ ենք համաշխարհայնացման գլանին տակէն անցնելու:

Մեր փրկութեան ուղին ստեղծագործական նոր ոգին է, ազգովին պատրաստուիլն է համաշխարհայնացման մարտահրաւէրները դիմագրաւելու բայց մանաւանդ մարդկային մօտեցումն է՝ համաշխարհայնացման դէմ պայքարի շրջագիծին մէջ:

ԻՆՔՆԱՎՍՏԱՀՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆԸ

Հայ ժողովուրդի պատմութեան 20րդ դարու սկզբնական շրջանի սպիտակ էջերը ծածկուեցան բազմաթեսակ սուրերու կարմրագոյն արեան կաթիլներով, եւ այդ կաթիլներու հոսքը դադրեցնող միակ հոսանքը հանդիսացաւ Հայ Դատի ջահակիրներու փաղանգը: Ի գուր չէ, որ կ'անուանենք արեան դատ մը, որ հիմնուած է տանջուած ժողովուրդի մը արդար ու անփոխարինելի պահանջներուն եւ իրաւունքներուն վրայ:

Արդարութիւնը արդեօք ի՞նչ է: Ըստ որոշ մտայնութեան մը «արդարութիւն»ը համագօր է ուժ ունենալու գաղափարին, «արդարութիւն»ը տնտեսական կայուն վիճակն է, երբ դարձած է բնականոն վարելակերպի մարգին մէջ գտնուող գաղափար մը, որ կորսնցնելով իր նախկին իմաստը՝ ստացած է նոր, արդի պայմաններուն հետ հաշտուող իմաստ մը:

Ներկայ դարաշրջանը յատկանշուած է դրամատիրական ու համաշխարհայնացման գաղափարներու տիրապետութեամբ գաղափարներ, որոնց բառամթերքին մէջ արդարութիւն բառը համագօր է, հոմանիշ է ուժի ու գօրութեան գոյութեան. որ այսպէս «արդարութիւն» բառը ժամանակի տեւողութեան ընթացքին իմաստազուրկ դարձած է:

Արդեօ՞ք Ֆրանսայի Հայկական Յեղասպանութեան ճանաչումը պարզապէս մեր հասկացողութեամբ արդարութիւնը հետապնդելու արարք մրն էր:

Անկասկած ոչ, այլապէս պէտք չէ որ հարց տանք, թէ Ֆրանսացիները մինչեւ ճանաչման օրը սպասէին...

Վերջին ժամանակամիջոցին, Ֆրանսայի եւ նմանօրինակ այլ պետութիւններու հայանպաստ կիրքորոշումները կը մեկնին ամբողջապէս այլ չահերէ կլխաւորաբար՝ առեւտրական եւ անտեսական:

Այսօր, միջազգային կազմակերպութիւններն ու «կայսերապաշտ» ձգտումներ ունեցող պետութիւններու խաղաքարտը փոխուած է, եթէ երէկ քրտական հարցն էր աշխարհի սեղանին վրայ, այսօր մեր հարցն է՝ Հայկական Հարցը:

Իսկ այս բոլորը կը միտին Թուրքիոյ հասցնել Եւրոպական Միութեան անդամակցութեան հակադրուող նոր «ապտակ» մը, որպէսզի ան չկարենայ Եւրոպայի ապատշուկայի գրութեան միջոցով օգտագործել իր եւրոպական գաղթօճախները ստեղծելու համար տնտեսական ընդարձակ համակարգ մը, որ գլխաւորաբար պիտի ծառայէ Թուրքիոյ շահերուն եւ ինքնաբերաբար ոչ բարեհաճ քայլ մրն է Եւրոպայի համար: Ասոր կողքին ինքնաբերաբար գոյութիւն ունին նաեւ այլ հարցեր, ինչպէս Թուրքիոյ ունեցած յարաբերութիւնները կարդ մը եւրոպական ոչ «բարեկամ» պետութիւններու հետ, իսլամական կրօնքի հարցը, հակառակ անոր, որ Թուրքիոյ ունեցած ռազմական դիրքը կրնայ մեծ օգուտ բերել Եւրոպային:

Այսօր, շահերու կշիռքը «ո՛չ» կ'ըսէ Թուրքիոյ Եւրոպական Միութեան անդամակցութեան, սակայն այդ կշիռքին ծանրութիւնը նոյնիսկ օրուան մը մէջ կրնայ փոփոխութեան ենթարկուիլ:

Միւս կողմէ վերջին ժամանակաշրջանին ստեղծուած «Հայ - Թրքական Հաշտութեան Յանձնաժողով»ը ամբողջականօրէն կը միտի հարուածել Հայ Դատը, հայ ժողովուրդի արդար իրաւունքները:

Այս յանձնաժողովը բազմաթեսակ հարցականներ կը ստեղծէ: Արդեօ՞ք յանձնաժողովի գոյութեամբ Թուրքիան պիտի կարենայ ջլատել հայ ժողովուրդի միասնական կեցուածքը: Արդեօ՞ք գործունէութիւնը պիտի ընդարձակուի նաեւ այլ պետութիւններու մէջ: Արդեօ՞ք Թուրքիոյ նպատակն է թերէն մէկն է այս յանձնաժողովին միջոցով կարողանալ անդամակցիլ Եւրոպական Միութեան: Արդեօ՞ք յանձնաժողովի կեանքի տեւողութիւնը պիտի երկարի օրերու վրայ...

Դժբախտաբար կամայ թէ ակամայ այդ յանձնաժողովին անդամակցած են հայկական ազգանուն կրողներ, որոնք վստահելով թշնամիին խոստումներուն անդամ մը եւս մխրճուած են ողողուած ցեխին մէջ...

Մեր մէկուկէս միլիոն նահատակներու արիւնը պիտի հանգչի հայրենի հողին մէջ միայն այն պահուն, երբ Փոքր Մհերները դուրս կու գան ամրոցներէն, երբ Անիի աւերակներուն մէջ կը լսուի եկեղեցիներու գանգերուն զօդանջները, երբ արմատական արդարութիւն հասկացողութիւնը մուտք կը գործէ սուրբ կրողներու մտքին ու հոգիին մէջ:

Մենք գիտենք, որ թուրքին կարելի չէ վստահիլ. այս դառն դասը սորվեցաւ մեր ժողովուրդը Տէր Զօրի անապատին մէջ:

Պէտք է ապաւինինք միայն մեր ուժին, ինքնավստահ ըլլանք մեր կարողութիւններուն ու գօրութեան ու պայքարինք յանուն մեր Դատի լուծման:

... Շարունակենք մեր տառապած ժողովուրդի պատմութեան կերտումը ու այդ պատմութեան ընթացքին կատարուած սխալները սրբագրելով փորձենք ստեղծել նորը՝ Հայոց Արդի Պատմութիւնը, որ ծածկուած ըլլայ կարմիր կաթիլներու փոխարէն հայոց դրօշներով՝ եռագոյններով...

ԲԱՖՖԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ

ՀԱՅ - ԹՐՔԱԿԱՆ ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱԿ ՃԱՄԲԱՆ

«Խոր գոյնումով է, որ կը խորհիմ անցեալիս մասին»:

«... Եւ անոահման յանցանքի գգացումով է, որ ինքգինքս պատասխանատու կը համարեմ մեր ամօթալի անցեալին մէջ ունեցած դերիս համար»:

«Չեմ կրնար ըսել՝ «չէի գիտեր», կրնամ միայն ըսել՝ «որոշած էի անգիտանալ»:

«Խորապէս կը գոյնամ եւ գոյնումս արտայայտելու համար ինձի տրուած առիթը բեռս չի թեթեւցներ»:

Ո՛չ: Հայ - Թրքական Հաշտութեան Յանձնաժողովի թուրք անդամներէն մէկուն սրտառուչ «մեղա՛ն» չէ, որ մոլորելով թերթի առաջին էջէն, եկած է այստեղ: Վերոնշեալ հատուածը մէկն է Հարաւային Ափրիկէին Հաշտութեան Յանձնախումբի կայքին մէջ տեղադրուած վկայութիւններէն եւ կը կրէ սպիտակամորթ բժիշկի մը ստորագրութիւնը:

Նշեալ կայքին (www.truth.org.za) ճակատը կը կարդանք հետեւեալ մեծագիր գրութիւնը՝ «ճշմարտութիւն՝ հաշտութեան ճամբան»:

*
* *

Հարաւային Ափրիկէէն կ'անցնինք Հիւսիսային Ամերիկա, ուր 4 Օգոստոսին «Կոուեկ» լրատուական կեդրոնին տրուած հարցազրոյցի մը ընթացքին Հայ - Թրքական Հաշտութեան Յանձնաժողովի անունով խօսելով՝ տեարք Վան Գրիգորեան եւ Անդրանիկ Միհրանեան միաբերան կ'ըսեն. «Ստացած ենք առաջարկներ՝ համացանցի կայք մը հաստատելու եւ յենելով մեր վայելած հանրային հգօր նեցուկին՝ կ'ակնկալենք, որ յառաջիկային նորանոր լաւ գաղափարներ եւս ներկայացուին»:

Հաստատ չենք գիտեր, թէ ովքեր կը կազմեն այն «հանրային հգօր նեցուկ»ը, որ եկած եւ հաշտութեան այս տասը առաքեալներուն (ըստ Գրիգորեանի եւ Միհրանեանի, անոնց թիւը կրնայ բարձրանալ 12ի...) ըսած է. «Հետեւեցէ՛ք ինծի, եւ ես ձեզի Ուրացումի որսորդ պիտի դարձնեմ»: Սակայն գիտենք, որ պղտոր ջուրի մէջ ձուկ որսացող մեր հայազգի առաքեալները կամայ - ակամայ թուրքի ջաղացքին ջուր կը հայթայթեն:

Խօսին իսկ աւելորդ է ապագային քաղաքականութեան իր նորագոյն արկածախնդրութիւնը ապրող ՀՀՇի այս յանձնաժողովին անդամակցութեան մասին: Սակայն Հայկական Համագումարի մասնակցութիւնը այս յանձնաժողովին հանդիսացաւ Հայ Դատի հետապնդման հարցը երկփեղկելու թրքական ճիգին մեծագոյն յաջողութիւնը:

Հայկական Համագումարը յանձնաժողովի կազմութիւնը կը նկատէ թրքական կողմը համոզել փորձելու «առիթ», մինչ աշխարհի տարածքին, Հայաստանի թէ Սփիւռքի մէջ, հայութեան մեծ մասը Հայկական Յեղասպանութեան ճանաչման մասին իր կեցուածքներով փաստած է, թէ կարիքը չի գգար մեծավրտանգ արկածախնդրութեան ձեռնարկելու, որպէսզի ի վերջոյ շօշափէ թուրքին ժխտումի քաղաքականութեան հետքերը այս յանձնաժողովի կազմութեան մէջ, եւ ապա միայն հաւատայ...:

Եւ հարց կու տանք մեր մոլորած հայ առաքեալներուն, որ եթէ իրագործուի Հայ - Թրքական Հաշտութեան Յանձնաժողովի համացանցի կայք մը հաստատելու «լաւ գաղափարը», արդեօք ի՞նչ բնոյթի նիւթեր պիտի կարդանք այնտեղ:

Կիւնտիւզ Աքթանի առօրեայ ուրացումը:

Յանձնախումբի Ֆրէօյտին՝ Վամիք Վոլքանի վերլուծումները, որոնք գոհր յանցաւոր կը գտնեն իսկ ոճրագործները՝ անմեղ:

Էօգտէմ Սանպէրքի «Մեր յանձնաժողովի հիմնական նպատակը... Յեղասպանութեան մասին օրինագիծներու ընդունումը խափանելն է» յայտարարութիւնը:

Թէ մեր հայ մոլորեալ առաքեալներուն առօրեայ չափաւոր, չափուած ձեւուած խօսքերը եւ անոնց անսահման ուրախութիւնը, որ կը գտնուին նման «բարձր մակարդակի» յանձնախումբի մը մէջ:

Ահա՝ «լաւ առաջարկ» մը մեր առաքեալներուն, լուծեցէ՛ք հաշտութեան յանձնաժողովը, այլապէս պատմութիւնը յուղաներու կրնայ չներել:

Խ. Մ.

Հ. Յ. Դ. ՁՈՄԻ ՄԱՄԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒ ԵՒ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ 15ՐԴ ՓԱՌԱՏՕՆԻՆ

Ցեն 16 Օգոստոս լիբանանեան երիտասարդական պատուիրակութիւն մը, որուն մաս կը կազմէին նաեւ Հ. Յ. Դ. ՁՈՄի եւ ԼԵՄի անդամներ, մասնակցեցաւ Ալճերիոյ մէջ կայացած Երիտասարդներու եւ Ուսանողներու Համաշխարհային 15րդ փառատօնին:

Փառատօնի ընթացքին տեղի ունեցած «Հակակայսերապաշտական դատարան»ին ՁՈՄի եւ ԼԵՄի անդամները ներկայացուցած էին «Հայկական Յեղասպանութիւնը 1915են 1923» նիւթը: Այս առնչութեամբ զրոյց մը ունեցանք փառատօնի մասնակիցներէն Յակոբ Գուլումճեանի եւ Վիգէն Աշգարեանի հետ: Զրոյցը ընթացաւ հետեւեալ ձեւով:

ՀԱՐՑՈՒՄ.- Երիտասարդներու եւ Ուսանողներու Համաշխարհային 15րդ փառատօնը որո՞ւն կազմակերպութեամբ տեղի ունեցաւ. ի՞նչ էր անոր նպատակը եւ ի՞նչ նիւթեր արծարծուեցան անոր ծիրին մէջ:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.- Փառատօնը կազմակերպած էր «Ժողովրդավար Երիտասարդներու Համաշխարհային Դաշնակցութիւնը» (World Federation For Democratic Youth - WFDY) *«Համաշխարհայնացնե՞նք մեր պայքարը կայ- սերապաշտութեան դէմ՝ խաղաղութեան, համերաշխութեան եւ բարգաւաճման համար»* ընդհանուր խորագիրին տակ:

Փառատօնը ընդհանրապէս ձախակողմեան ընոյթ կը կրէր: Անոր ծիրին մէջ տեղի ունեցած սեմինարներուն եւ դասախօսութիւններուն ընթացքին արծարծուեցան ազգային - ազատագրական պայքարներու եւ իրաւազուրկ ժողովուրդներուն վերաբերող հարցեր:

Խօսուեցաւ նաեւ համաշխարհային նոր կարգերուն եւ նոր-գաղտական գաղափարախօսութեան ժողովուրդներուն հասցուցած վնասներուն մասին:

Շեշտը դրուած էր համաշխարհային մակարդակով խաղաղութեան եւ ապահովութեան հաստատման, պաղեստինեան դատին գօրավիգ կանգնելու եւ ՕԹԱՆի որդեգրած քաղաքականութեանց քննադատութեան վրայ:

Փառատօնի հիմնական նպատակն էր մէկտեղել աշխարհի երիտասարդութիւնը եւ համերաշխութիւն ստեղծել անոնց միջեւ, ծանօթանալ իրարու եւ ներկայացնել իւրաքանչիւր երկրի դժուարութիւնները քաղաքական, ընկերային եւ տնտեսական մակարդակներու վրայ:

Հ.- Ի՞նչպիսի կազմ մը ունէր փառատօնին մասնակցած լիբանանեան պատուիրակութիւնը եւ Հ. Յ. Դ. ՁՈՄի եւ ԼԵՄի անդամները ի՞նչ դերակատարութիւն ունէին անոր մէջ:

Պ.- Լիբանանեան պատուիրակութեան մաս կը կազմէր մօտ 100 հոգի, որոնք լիբանանեան գանազան քաղաքական կուսակցութիւններու երիտասարդական - ուսանողական թեւերէն էին: Պատուիրակութեան կազմին մէջ կային անդամներ «Ամալ» շարժումէն, Հըզպպոլլայէն, Ղովմի եւ Պասս կուսակցութիւններէն, Նաժահ Ուաքիմի «Ժողովուրդի շարժում»էն, «Իթթիհատ» կուսակցութենէն, Համայնավար եւ Ընկերվար Յառաջդիմական կուսակցութիւններէն, Մաքասէտէն, «Իսլամական ժամմա»էն: Կար նաեւ «Միջազգային ներում» կազմակերպութենէն անդամ մը, ինչպէս նաեւ լրագրողներու խումբ մը:

Վերիվարոյ փորձուած էր հաւասարակշռութիւն մը մտցնել պատուիրակութեան կազմին մէջ եւ անոր մաս դարձնել գոյութիւն ունեցող բոլոր կողմերը: Սակայն

Շար.ը՝ էջ 10

www.homenetmencentral.com

al-mashrek
INSURANCE & REINSURANCE S.A.L.
Պուրճ Համուտի մասնաճիւղի հեռաձայնի թիւերն են.
(01)258228 – (01)268808
Fax: (01) 258223

Միջազգային Քաղաքական Կեանք

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ՝ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԷ ԵՒ ՎԵՐԱԲՆԱԿԵՑՄԱՆ ՎԱՅՐԵՐԷ ՀՐԱԺԱՐՈՒՄՈՎ

Սոյայծին մեծ պատրանք մը հիմը կը կազմէ Իսրայէլի անկարողութեան լուծում մը գտնելու վայրագութիւններուն, որոնք խաղաղութեան գործընթացին ամբողջական փլուզում կը խոստանան։

Օսլոյի համաձայնագիրին հեղինակները կը նախատեսէին կառուցողական փոփոխութիւններ, որոնք պիտի յանգէին վերջնական լուծումի մը շուրջ յաջող բանակցութիւններու։ Այս գործընթացին մեկնակէտերէն մէկը, որ օրին արժանացաւ Իսրայէլի վարչապետ Իցհաք Ռապինի յատուկ ուշադրութեան, այն էր, որ պաղեստինեան իշխանութեան ղեկավար Եասէր Արաֆաթ պիտի ստանձնէր պաղեստինցի ծայրայեղականները սանձելու պատասխանատուութիւնը։ Ռապին յայտարարեց, թէ այդ գործը սիրայօժար կը վստահի Արաֆաթին, որովհետեւ «անօրինական» միջոցներու օգտագործման պարագային, Արաֆաթ չի դիմադրաւեր քաղաքային իրաւունքներու պաշտպան խմբակներու քննադատութիւնները։ Ռապինի արտայայտութիւնը ցուցանիշ մըն էր անոր անհանդուրժողութեան, եթէ ոչ արհամարհանքին, Իսրայէլի մէջ գործող մարդասիրական խմբակներու հանդէպ, որոնք գինք կը քննադատէին առաջին ինթիֆատայի ցոյցերուն ընթացքին պաղեստինցիներու ոսկորները կոտրտելու իր քաղաքականութեան համար։ Ռապի-

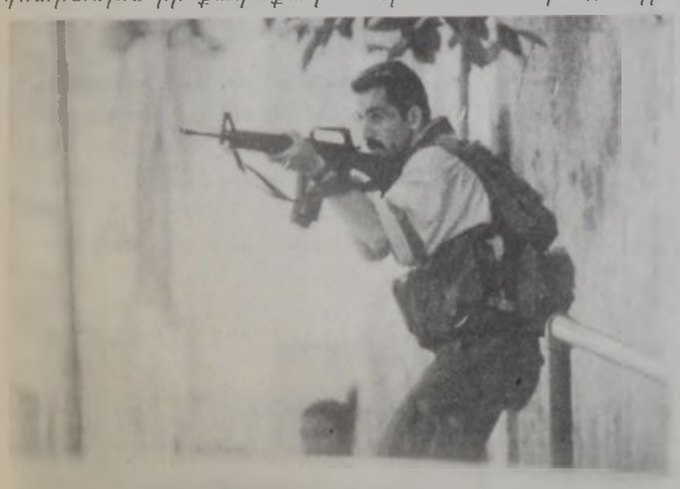

Պաղեստինցի զինեալ մը կը պաշտպանէ Պէյթ Ժալայի պաշտպանութեան ընթացքին։

նի արտայայտութիւնը իր ամէնէն ոգեւորիչ յայտարարութիւններէն մէկը չէր։

Օսլոյի համաձայնագիրին այն պահանջը, թէ հինգ տարուան փոխանցման ժամանակաշրջանի մը ընթացքին պաղեստինցիները պէտք է աշխատին վերջ դնել Իսրայէլի դէմ մղուող վայրագութեան եւ ահաբեկչութեան, վերածուեցաւ Իսրայէլեան այն թիւր ու վտանգաւոր ըմբռնումին, թէ Իսրայէլ կրնայ իր ապահովութեան երաշխաւորութեան գործը բաժնեկցիլ Եասէր Արաֆաթի հետ։ Հետեւարար, Իսրայէլի կառավարութեան կողմէ իր քաղաքացիներուն ապահովութեան երաշխաւորութեան դժուար մարտահրաւէրին իրագործման ձգտող քաղաքականութիւն մշակելու փոխարէն, իսրայէլցի քաղաքագէտները լծուեցան միջոցներ որոնելու՝ Արաֆաթին պարտադրելու համար վերջ դնել պաղեստինեան գինեալ գործունէութեան, բան մը, որ Օսլոյի խաղաղութեան գործընթացին ութ ձախող տարիներէ ետք, ըստ երեւոյթին Արաֆաթը չուզեր կատարել։

Իսրայէլի ղեկավարները ի վերջոյ պէտք է ձերբազատին այն համոզումէն, թէ իրենց ապահովութեան երաշխաւորութիւնը կրնան բաժնեկցիլ իրենց հակառակորդին հետ։ Այս ըմբռնումը ըստ էութեան անհեթեթ է։ Իսրայէլի քաղաքացիներու ապահովութեան հարցը կ'իյնայ միայն Իսրայէլի կառավարութեան ուսերուն վրայ, եւ կառավարութիւն մը, որ կը մերժէ տանիլ այդ բեռը եւ կամ չի կրնար գտնել ձեւեր տանելու համար այդ բեռը, կորսնցուցած կ'ըլլայ իր օրինականութիւնը։

Սակայն հիմա Իսրայէլի մէջ բոլորին պէտք է հասկնալի ըլլայ, որ պատժելու համար պաղեստինցիները՝ անոնց որեւէ գործողութեան իրրեւ հակադարձութիւն Իսրայէլի կերկարողութիւններուն օգտագործումը ոչ մէկ ձեւով իսրայէլցիներուն կ'ընծայէ պահանջուած ապահովութիւնը։

Արդարեւ, իսրայէլեան ոչ մէկ կառավարութիւն կրնայ ապահովութիւն հաստատել, մինչեւ այն տեղն որ կ'ուզէ պահել իր ներկայութիւնը 1967էն առաջ իր սահմաններէն դուրս գտնուող տարածքներու մէջ եւ գրաւուած պահել երեք միլիոն պաղեստինցիներով բնակուած շրջաններ։

Այն ակնկալութիւնը, թէ պաղեստինեան կառավարութիւն մը պիտի երաշխաւորէ այդ շրջաններուն մէջ վերաբնակեցուած իսրայէլցիներուն անվտանգութիւնը եւ անոնց պիտի ապահովէ խաղաղ կեանք, գաղութատիրական մտայնութիւն բուրող մեծամիտ մօտեցում մըն է, յատուկ հին ժամանակաշրջանի մը, որ արեւմտեան ժողովրդավար երկիրները, յուսանք, ամօթով կը յիշեն։

Այժմու վայրագութեան շրջանակէն դուրս գալու միայն մէկ ելք կայ։ Իսրայէլ իր ազգային գերիշխանութիւնը պէտք է սահմանափակէ այն շրջաններուն մէջ, ուր առանձին կրնայ երաշխաւորել իր քաղաքացիներուն ապահովութիւնը։ Այս կը նշանակէ վերադառնալ Իսրայէլի 1967էն առաջուան սահմաններուն։

Յստակօրէն ընդգծելու համար, Իսրայէլ ոչ միայն պէտք է հրաժարի մեկուսացած բնակեցման վայրերէն, այլ նաեւ՝ աւելի ընդարձակ, այսպէս կոչուած «վերաբնակեցման պլոքներ»էն։ Տարածքներու հարցին գծով պաղեստինցիները երբեք տեղի պիտի չտան, բացի եթէ Իսրայէլ պաղեստինցիներուն առաջարկէ այդ բնակեցման վայրերուն փոխարէն, եւ նոյն տարածքով ու արժէքով, իսրայէլեան հողեր տալ պաղեստինցիներուն. փոխանակում մը, որ նոյնիսկ Էհուտ Պարաք պատրաստ չէր ընդունելու։

Նոյնիսկ եթէ պանուէր կառավարութիւն մը, որ համաձայնէր տարածքային փոխանակում կատարել, իր դրացիներուն հետ երկար ժամանակի վրայ խաղաղ գոյակցութիւն հաստատելու նպատակով։ Իսրայէլի համար այսօր աւելի նպաստաւոր է վերաբնակեցուող իսրայէլցիները տեղափոխել եւ հաստատել պաղեստինցիներու պահանջած իսրայէլեան հողերուն վրայ եւ փոխարէնը վերաբնակեցման դատարկուած վայրերը տալ պաղեստինցիներուն։

Ասիկա նաեւ կրնայ լուծում մը ըլլալ պաղեստինցի գաղթականներու հարցին, որովհետեւ անոնք կրնան վերաբնակեցուիլ դատարկուած նախկին իսրայէլեան բնակեցման վայրերուն մէջ։ Աւելին. միայն պաղեստինցի գաղթականներու հարցին լուծման ի խնդիր Իսրայէլի վերաբնակեցման վայրերու ամբողջական պարպումը կրնայ կարեւոր քայլ նկատուիլ Իսրայէլի ապագայի ապահովութեան համար։

Սակայն նոյնիսկ եթէ վերաբնակեցման հարցը չուռնչուի պաղեստինցի գաղթականներու հարցին, Այսրյորդանանի եւ Կազայի մէջ վերաբնակեցման ծրագիրներու պատճառած հիւծումէն ու մասնատումէն ձերբազատած պաղեստինեան նոր պետութեան մը եւ Իսրայէլի միջեւ ֆիզիքական սահմանազատում մը պիտի արտօնէ Իսրայէլի՝ ստանձնելու իր քաղաքացիներուն ապահովութեան պատասխանատուութիւնը։

Եթէ պաղեստինեան նոր պետութիւնը անտարբեր մնայ սահմանային ապահովական խախտումներու եւ վրէժխնդրութեան հանդէպ, ապա պաշտպանելի սահմանի մը հաստատումով Իսրայէլ դիւրութեամբ պիտի կարենայ լուծել այս խախտումներուն հարցը։ Երբ պաղեստինցիները այլեւս ենթակայ չեն Իսրայէլ-

Սեւ տարազ հագած զինեալներ կ'առաջնորդեն Ապու Ալի Մուսթաֆայի թաղման թափօրը։

եան բռնագրաւումին, չէգոքացնելու համար պաղեստինեան զինեալներու վտանգը՝ Իսրայէլ առիթը պիտի ունենայ օգտագործելու ռազմական իր բովանդակ գերուժը, բան մը, որմէ ցարդ չէր կրնար օգտուիլ, որովհետեւ ժողովրդագրականօրէն խառնուած էր իրեն սպառնացող վտանգի աղրիւրին հետ։

Իսրայէլ նոյնը կրցած է ընել իր դրացիներուն հետ, որոնք անհամեմատօրէն աւելի ուժեղ են, քան պաղեստինեան որեւէ պետութիւն կը ցանկայ ըլլալ։

Ամէնէն կարեւորը, բռնագրաւումին աւարտ առիթ պիտի տայ Իսրայէլին օժանդակելու պաղեստինեան նոր պետութեան՝ աշխուժ անտեսութիւն եւ կայուն ընկերութիւն կազմաւորելու։ Զկայ աւելի կարեւոր գործօն ապահով Իսրայէլի մը համար, քան՝ յաջող եւ կենսունակ պաղեստինեան դրացի մը։

ՀԷՆՐԻ ՍԻԿՄԱՆ

«Ինթրրնէշընալ Հերալտ Թրիպիուն»

Պաղեստինցի զինեալներ Ապու Ալի Մուսթաֆայի թաղման ընթացքին։

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԻՐԱՒԱՆՑ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ճերմի Պենթամ* «չափազանց անիմաստ» նկատեց Ֆրանսական յեղափոխութեան ռահվիրաներուն կողմէ հրապարակուած «Մարդու եւ Քաղաքացիի Իրաւունքներու Հռչակագիր»ը, որ կ'ամրագրէր, թէ ամէն մարդ բնական եւ անփոփոխելի որոշ իրաւունքներ ունի։ Պենթամի կարծիքով, իրաւունքները մարդուն կողմէ շինուած երեւոյթներ են եւ չեն կրնար բխիլ սկզբունքներու պարզ հաստատումներէն։ Ըստ Պենթամի, «իրաւունքը կը ծնի օրէնքէն։ Իսկական օրէնքներէ կը ծնին իսկական իրաւունքներ, իսկ երեւակայական օրէնքներէ (ինչպէս՝ բնութեան օրէնքները, որոնք ստեղծուած են բանաստեղծներու, պոռոտախօսներու եւ բարոյական եւ մտային այլասերումով գբաղողներուն կողմէ) կը ծնին երեւակայական իրաւունքներ՝ ապօրինի հրէշներու ընտանիք մը։

Բ. Աշխարհամարտէն ետք ՄԱԿ մէջտեղ բերաւ Ֆրանսական այդ հռչակագիրին երկու յաջորդները։ Առաջինը, որ կոչուեցաւ «Քաղաքային եւ Քաղաքական Իրաւունքներու Միջազգային Ուխտ», կրնայ ըլլալ, որ արժանանար Պենթամի հաւանութեան։ Անոր մէջ նշուած իրաւունքները, ինչպէս՝ քուէարկելու, չարչարանքի չենթարկուելու եւ խօսքի ազատութեան իրաւունքները, մեծապէս պաշտպանուեցան իսկական օրէնքներու մէջ, ազգային թէ միջազգային մակարդակներու վրայ։ Երկրորդը՝ «Տնտեսական, Ընկերային եւ Մշակութային Իրաւունքներու Միջազգային Ուխտ»ը, հաստատեց, թէ ամէն մարդ իրաւունք ունի բժշկութեան, սնունդի եւ աշխատանքի։ Ասիկա կարելի է ներառնել այն ապօրինիներու ընտանիքին մէջ, որ կ'ընդվզեցնէր Պենթամը։ Միջազգային օրինական նեցուկ չունենալով՝ այս «իրաւունքներ»ը ընդհանրապէս կ'անտեսուին աշխարհի բոլոր շրջաններուն մէջ։

Եւ ճիշդ այդ պատճառով է, որ այդ իրաւունքները (առանց չակերտներու) պէտք է աւելի բարձր տեղ գրաւեն աշխարհի քաղաքական քննարկումներու առաջնահերթութիւններու շարքին մէջ։ Գէթ այդպէս կը կարծեն հետզհետէ աւելի մեծ թիւով մարդիկ։ Յարդ այդպիսի իրաւունքներ պահանջողները աննշան ուշադրութեան արժանացած են պետութիւններու եւ լոպիիստներու կողմէ։ Մարդկային իրաւանց պաշտպան խումբերը, որոնք քարոզչութիւն կը տանին քաղաքային եւ քաղաքական իրաւունքներու բռնաբարումներու դէմ, յաճախ կ'անտեսեն տնտեսական եւ ընկերային իրաւունքները։ Ներկայիս այդ կազմակերպութիւններէն ոմանք կը մտածեն իրենց ծրագիրներուն մէջ առնել նաեւ սնունդի, բժշկութեան եւ արդար աշխատավարձի իրաւունքները։ Այդ կազմակերպութիւններուն մեծագոյնը եւ կարեւորագոյնը նկատուող «Էմնըսթի Ինթրնէշընալ»ի քաղաքականութիւնն ճշդող մարմինը 16 Օգոստոսին, Տաքարի իր հանդիպումին արծարծեց իր իրաւասութիւնները ընդլայնելու կարելիութիւնները։ Սակայն արդեօք կարելի է իրաւունքի կարգավիճակ շնորհել այդ ձեւի պահանջներուն։

ԵԹԷ ՊԷՏՔ Է, ՈՒՐԵՄՆ ՆԱԵՒ ԿԱՐԵԼԻ Է

Տրամաբանօրէն, եւ ամբողջական յարգանքով Պենթամին, դժուար է յստակ գանգատութիւն դնել աւանդական «առաջին սերունդի» իրաւունքներուն եւ աւելի նոր «երկրորդ սերունդի» տարբերակին միջեւ։ Սակայն միայն առաջին սերունդի իրաւունքները օրինականացնելու պայքարը սխալ է, վստահաբար այդ մէկը ընելը շատ աւելի դիւրին է, արուած ըլլալով, որ գանոնք օրինականացնելու գործընթացը աւելի պարզ է։ Սակայն շատ մը երկիրներու մէջ ազգային օրէնքը արդէն իսկ հասած է ընկերային եւ տնտեսական մարզերուն խորքը։ Հետեւաբար հարցը այն չէ, թէ արդեօք կարելի է ընդլայնել մարդկային իրաւանց հասկացողութիւնը կամ արդեօք իմաստ պիտի ունենայ այդ մէկը ընելը, յատկապէս՝ զարգացող երկիրներու մէջ, ուր այդ նոր իրաւունքները կա՛մ գոյութիւն չունին եւ կամ ալ անտեսուած են։

Կարգ մը ուրիշ կէտեր եւս կը կորսնցնեն իրենց յստակութիւնը, երբ մօտէն քննուին։ Առաջին սերունդի իրաւունքները «ժխտական ազատութիւններ» կը կոչուին, նկատի ունենալով, որ անոնք կարգ մը բաներէ գերծ մնալ կը պարտադրեն եւ ոչ թէ այլ իրաւունքներ ունենալ կ'ենթադրեն։ Եւ որովհետեւ անոնք գանցառութիւն կ'ենթադրեն եւ ոչ յաւելեալ յանձնարարութիւն, այդ ժխտական ազատութիւնները պաշտպանելը ծախսալից չէ. անոնք նաեւ ունին գործնական այն յատկութիւնը, որ երբեք կարելի չէ անոնց իրարու բախիլը. այլ խօսքով, ոչ ոք որեւէ ատեն ստիպուած կ'ըլլայ ընտրութիւն կատարելու չարչարող մը չըլլալու եւ ստրուկ մը պահող չըլլալուն միջեւ։ Միւս կողմէ, սակայն, շատերու կարծիքով, «դրական ազատութիւնները» պահպանելը մեծապէս ծախսալից է եւ պետութիւններ յաճախ ստիպուած պիտի ըլլան ընտրելու անոնցմէ ոմանք եւ անտեսելու ուրիշներ՝ պարզապէս տնտեսական անհրաժեշտութենէ թելադրուելով։

Բաւական ճշմարտութիւն կայ այդ բոլոր ըսածներուն մէջ, սակայն կը կրկնենք, թէ հարցը այդքան կտրուկ չէ, ինչպէս նախընտրելի է, որ ըլլայ։ Քուէարկելու իրաւունքը՝ առաջին սերունդի իրաւունք մը, դրական ազատութիւն մըն է եւ ոչ թէ ժխտական, եւ ողջունելի երեւոյթ մըն է։ Սակայն, ինչպէս դրական ազատութիւններուն, այդպէս ալ ժխտականներուն պարագային պայքարելի ունին ֆինանսական սահմանափակումներ (հարկ է նշել ապագային պաշտպանութեան, ոստիկանութեան եւ ոճրային ատեաններու համակարգին ծախսերը)։ Դրական ազատութիւններու պահպանումը ծախսալից նկատողները իրենք մէջ կ'ուզեն ըսել, թէ եկամուտներու ներկայի բաժանումին մէջ ընդունուած իրաւունքները առաջնահերթութիւն պէտք է ունենան նոր իրաւունքներէն։ Թերեւս պէտք է անոնք առաջնահերթութիւն ունենան, սակայն նոր իրաւունքներու ջատագովները զոնէ իրաւունք ունին հարցնելու, թէ ինչի՛ հիման վրայ։

ՍՂԱՓԻՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ

Տնտեսական եւ ընկերային միջազգային իրաւունքներ որդեգրելու դէմ ամէնէն պարզ եւ ազդու պատճառաբանութիւնները փիլիսոփայական հիմք չունին, այլ գործնական են։ Եթէ այդ իրաւունքները իրապէս միջազգային բնոյթ պիտի ունենան, ապա անոնք ստիպողաբար շատ անստոյգ եւ ընդհանուր գիծերու մէջ պիտի դրուին։ Հետեւաբար անոնք կա՛մ անիմաստ պիտի ըլլան, եթէ դիտուին իբրեւ խորք չունեցող երեւոյթներ, կամ ալ եթէ գործնական օրէնքներու պիտի վերածուին, կրնան շատ վտանգաւոր ըլլալ։ Յստակ չեղող օրէնքները պատճառ պիտի դառնան, որ դատարանները եւ ոչ կառավարութիւնները ստանձնեն ընկերային արդարութեան վերաբերող վէճերը։ Ջատագովները կրնան դէմ չըլլալ այս երեւոյթին՝ մտածելով, որ անոնք կրնան օգտագործել դատարանները քաղաքականութիւնը իրենց ուզած ուղղութեամբ տանելու համար։ Սակայն անոնք պէտք է նկատի առնեն նաեւ, որ այդ պարագային հանրութեան կամքը ենթակայ պիտի ըլլայ ոչ թէ օրէնքին, այլ դատաւորներու վճիռներուն։ Գործնական գետնի վրայ կայ այլ վտանգ մը նաեւ. առեւտրական եւ այլ միջազգային համաձայնութիւններ կրնան իբրեւ միջոց օգտագործուիլ այդ օրէնքները խախտող երկիրներուն դէմ։ Ասոր իբրեւ հետեւանք՝ արդէն իսկ իրաւազրկուած ժո-

Շար.ը՝ էջ 8

«ՏԻ ԷՔՈՆՈՄԻՍՏ»

* Անգլիացի փիլիսոփայ, տնտեսագէտ եւ իրաւագէտ (1748 - 1832), որ կը նկատուի գործնապաշտութեան (utilitarism) ռահվիրաներէն։

ՆՈՒԻՐԱԳՈՐԾՈՒԱԾ ՈՒԽՏ ՄԸ

ՀՐԱՅՐ ԲԱԶԷ ԽԱՉԵՐԵԱՆ Կ'ԱՒԱՐՏԷ ԱՇԽԱՐՀԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԸ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԵԼՈՒ ԻՐ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՊԱՏՄԱԿԱՆ, ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՒ ԱՐԽԻՒԱՅԻՆ ԳԱՆՁ ՄԸ ՆՈՒԻՐԵԼՈՎ ՆԵՐԿԱՅ ԵՒ ՀԵՏԱԳԱՅ ՍԵՐՈՒՆԴՆԵՐՈՒՆ

Ռումանիոյ Ս. Հաչկատար եկեղեցին:

Շուրջ 10 տարիէ ի վեր ան կը շրջի գաղութէ գաղութ։ Անոր ձայնը մերթ կը լսենք Արեւելեան կամ Արեւմտեան Եւրոպայէն, մերթ Հարաւային Ամերիկայէն եւ Ծայրագոյն Արեւելքէն, Միջին Արեւելքէն կամ Արեւմտահայաստանէն, Արցախէն ու Հայաստանէն։ Ուխտաւոր մըն է ան, որ կեանքի եւ մահուան միջեւ ճգնաժամի մը պահուն՝ ապրելու ցանկութեամբ լեցուն, հիւանդանոցի իր սենեակին պատին վրայ կախուած խաչին մէջ գտած է իր ֆիզիքական եւ ոգեղէն փրկութեան ճամբան։ Հրայր Խաչերեան ուխտած է լուսանկարել աշխարհի հայկական եկեղեցիները, եւթէ հրաշքով մը բժիշկներուն յոռետես նախատեսութիւնները չիրականանային եւ ինք կարենար յաղթահարել իր թոքերուն մէջ տարածուած քաղցկեղի հիւանդութիւնը։ Վաղը՝ 1 Մեպտեմբերին, ան իր ուխտը կատարած ըլլալու գոհունակութեամբ պիտի վերադառնայ Քանատա, դէպի Իրաք, Յորդանան, Լիբանան, Հայաստան, Արցախ եւ Յունաստան վերջին ուղեւորութենէ մը։ Ան իր արուեստանոցին մէջ պիտի սփռէ 1700 տարուան պատմութեան մը ապացոյցները՝ կազմելու համար 42 երկիրներու մէջ կառուցուած հայկական եկեղեցիներու լուսանկարները պարունակող դիրք մը, որուն մէջ պիտի միաձուլուին իր ու ազգին գոյատեւումին ուղիները։

Մահէն դէպի կեանք իր ցերմարդկային թռիչքին իբրեւ խորհրդանիշ՝ Հրայր Խաչերեան որդեգրած է «Բազէ» անունը։ Դէպի Միջին Արեւելք ուղեւորութիւն մը զայն ամէն անգամ վերադարձուցած է իր ծննդավայրը՝ Լիբանան։ Եւ ինչպէս միշտ, այս անգամ եւս «Ազդակ»ի խմբագրատան մէջ ան վարակիչ խանդավառութեամբ մը պատմեց իր լուսանկարած վերջին եկեղեցիներուն մասին՝ Պաղտատի, Մուսուլի եւ Քերքուքի մէջ։ Ուղեւորութիւնը դասաւորելը դիւրին չէր եղած։ Վիզա մը ստանալու գործողութիւնը ամիսներ տեւած էր։ Սակայն կեանքը միշտ լաւատեսութեամբ ապրող այս երիտասարդին համար հրաշալի զուգադիպութիւն էր Ս. Աստուածածինի տօնին առիթով ներկայ գտնուիլ Պաղտատի 17րդ դարու Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, որ դարերէ ի վեր ուխտատեղի է։ «Մինչեւ այսօր նոյնիսկ իսլամներ, ծանր հիւանդ մարդիկ կամ չբեր կիներ ուխտի կ'երթան հոն եւ մեծ մասամբ կը բուժուին», կ'ըսէ ան՝ Սփիւռքի թաքուն վայրերէն մէկուն մէջ հայկական եկեղեցի մը հետ կապուած արտասովոր այլ իրականութիւն մը յայտնաբերած ըլլալու հրճուանքով։

Ուխտավայրը վերջին մղոնաքարը պիտի ըլլար Հրայր Բազէի կտրած երկար ճանապարհին վրայ եւ խորախորհուրդ իմաստ մը պիտի ստանար. «Ասիկա ձեւով մը բոլոր ուղեւորութիւններուս գագաթնակէտն էր։ Իրաք երթալու համար այսքան ուշ վիզա ստանալս ձեւով մը Աստուծոյ կողմէ նշան մըն էր, որ ուխտս հոն պիտի ընդունուէր։ Ս. Աստուածածինի Կիրակին հասայ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին, ուր բազմաթիւ հայեր հաւաքուած էին։ Երբ կը նկարէի, աչքերս լեցուած էին, երեխայի նման ուրախ էի եւ չէի տեսներ շրջապատս։ Նոյն օրը մատաղ մը նուիրեցի Պաղտատի անդամալոյծներու հիւանդանոցին, ուր հանդիպեցայ ծնունդով անդամալոյծ հայ աղջկան մը, որ հակառակ իր ֆիզիքական տկարութեան՝ շատ ուրախ էր. զարմանալի ժպիտ մը կար անոր դէմքին»։

Հրայր Բազէի հաւատքը կը բխի զեղեցիկը, բարին, վսեմը, դրականն ու յաւիտենականը տեսնելու իր ընդգծէն, որուն բազկերակով կը շարժի անոր լուսանկարիչի ոսպնեակը, եւ որուն օրէնքով ան կ'արտայայտէ իր ապրումները։ Նոյնիսկ փլատակ կամ լքուած եկեղեցի մը ներքնագոյ ուժով մը կը խոյանայ անոր նկարներուն մէջ, ամէնէն մութ խորանին տակ մոմի ցոլք մը կը յուշէ բացարձակ խաւարին պարտութիւնը...։

Հայկական դարաւոր վանքերն ու եկեղեցիները Հրայր Խաչերեանի հոգիին մէջ արմատաւորուած են անոր հիւանդութեան ախտաճանաչումէն առաջ, 1992ին, երբ ան առաջին անգամ այցելած էր Հայաստան եւ Արցախ։ «Ղարաբաղը ինծի համար նորութիւն էր։ Մոնրէալի մէջ ցոյց կ'ընէինք 1988ին, Ղարաբաղը մե՛րն է կը պոռայինք, բայց կը մտածէի. ի՞նչ է Ղարաբաղը, ո՞վ է դարաբաղցին, ոչ մէկ տեղեկութիւն ունէինք։ Հայոց պատմութեան մէջ ալ բաւական գերօներ ստացած էի։ Բայց որովհետեւ մանկութենէս հետաքրքիր անձ մըն էի, կ'ուզէի տեսնել Ղարաբաղի ժողովուրդը եւ ընութիւնը», կը պատմէ ան։ «Առաջին բանը, որ կը տեսնես Ղարաբաղի մէջ, հայկական եկեղեցիներու հոյակապ ճարտարապետութիւնն է, անոնց գետեղուած վայրերը»։

Այս առաջին ճամբորդութիւնը վճռորոշ դեր պիտի ունենար Արցախի եւ Հայաստանի հետ ներհուն կապի մը ստեղծման մէջ։ «Ղարաբաղի մէջ ծանօթացայ ազատամարտիկ Մերուժ Մոսիեանին, որուն հետ պատերազմի տագնապալի շրջանին առիթ ունեցանք մօտենալու Ամարասի, որ այդ ժամանակ պաշարուած էր, եւ հեռուէն նկարեցի վանքը։ Կ'ուզէի Գանձասարը նկարել, բայց եկեղեցի չհասած՝ ինքնաշարժին վառելանիւթը վերջացաւ եւ չկարողացանք շարունակել։ Արցախի եկեղեցիները նկարելու փափաքը արդէն տաքցած էր մէջս։ Հայաստան վերադառնալէ ետք այցելեցի Հազբատ, Սանահին, Մեւան, ուր տեսայ Հայաստանի ամէնէն զեղեցիկ եկեղեցիները։ Մէկ խօսքով, սիրահարած էի։ Խոստացայ վերադառնալ»։

Հրայր Բազէ տարիներ ետք Ամարասի վանքը պիտի նկարէր ոչ միայն մօտէն, այլ նաեւ՝ ուղղաթիռէ մը։ Նորատունկ ծառերով եւ հնամեայ պարիսպով շրջապատուած անոր համայնապատկերը իւրայատուկ լուսանկարի մը մէջ պիտի արտացոլացնէր բնութեան մէջ գոհարի նման փայլուն ու պայթուցիկ հայկական վանքի մը ամբողջ հմայքը։ Իսկ Գանձասարի լուսանկարները՝ արեւածագին հետ գարթնող եկեղեցիին դիմաստուերով կամ գմբէթին լուսամուտերէն դէպի խորան իջնող լոյսի ցօղով, պիտի ապացուցէին, թէ լուսանկարչութիւնը, իրականութիւնը ցոյց տալու արուեստէն աւելի, անոր կախարդական տարբերակը ներկայացնելու հնարքն էր։

«Մարդ իր տկարութեան ժամանակ խոստումներ կու տայ փրկուելու կամ առողջանալու համար։ Երբ ուխտեցի աշխարհի հայկական եկեղեցիները նկարել, նկատի ունէի Հայաստանի եւ Ղարաբաղի եկեղեցիները։ Կը կարծէի, որ միայն քանի մը այլ երկիրներու մէջ հայկական եկեղեցիներ կային։ Մտածեցի՝ կը նկարեմ գանոնք եւ շուտով կը կատարեմ ուխտս», կը պատմէ ան՝ յիշելով 1993ի Ապրիլին, իր ծննդեան 32րդ տարեդարձին օրը սկսած քաղցկեղի ծանր դարմանումները, որոնք տեւած էին մինչեւ Նոյեմբեր։ «Ջարչարանք էր, բայց օրէ օր յոյսերը կ'աւելնային։ Բժիշկները նոյնիսկ զարմացած էին, թէ ինչպէս կարողացած էի յաղթահարել հիւանդութեանս»։

Մինչ Հրայր Խաչերեան հայրենիք վերադառնալու խոստումով կը պայքարէր հիւանդանոցին մէջ, Արցախի մէջ անոր ազատամարտիկ ընկերը ականի մը զոհը կը դառնար։ «Շատ տխրեցայ, բայց ասիկա արգելք մը չեղաւ, որ վերադառնամ։ Ընդհակառակը դարաբաղցիներուն պայքարը ինծի ուժ տուաւ, որ ես ալ պայքարիմ եւ կեանքս բանի մը ծառայէ», կը բացատրէ ան։

Վերակենդանացած մարմնով եւ ուխտի մը ներշնչած զօրութեամբ առաջնորդուած՝ Հրայր Բազէ 1994ի ամրան կը վերադառնայ Հայաստան եւ Արցախ, ուր սկսած էին հայկական վանքերու եւ եկեղեցիներու վերանորոգումի աշխատանքները։ Մինչ անոնց երդիքները կը ծածկուէին եւ պատերը կ'ամրապնդուէին, ան պատկերներու շարքով մը կ'արձանագրէր անոնց վերականգնումի պատմութիւնը։ Հնամենի եկեղեցիները ոգեկանութեամբ կը թրթռային եւ քիչ մը աւելի կենդանի կը թուէին անոր լուսանկարներուն մէջ. անոնք կը հիւսէին վերապրող քարերու եւ հոգիներու առասպել մը, մինչ Հրայր Բազէ կը վերակառուցէր իր սեփական կեանքը։

Քանատահայ լուսանկարիչ Հրայր Բազէ Խաչերեան:

«Յետոյ սկսայ կամաց կամաց ուսումնասիրել, թէ ո՞ւր հայկական եկեղեցիներ կան։ Լիբանան, Սուրիա, Յորդանան, Երուսաղէմ... ծիրը հետզհետէ կ'ընդարձակուէր։ Յնցուեցայ, երբ ինքզինքս գտայ հայկական եկեղեցիներու անծայրածիր քարտէսին դիմաց։ Անոնք միայն Միջին Արեւելքի մէջ չէին, այլ նաեւ՝ Հարաւային Ամերիկայի, Հիւսիսային Ամերիկայի, Աւստրալիոյ, ամբողջ Եւրոպայի տարածքին, մինչեւ Ռուսիա, Ուքրանիա...»։

Բոլոր ուխտաւորներուն նման, որոնք իրենց խոստումին հաւատքով կը գծեն իրենց կեանքի ուղին, Հրայր Բազէ ոչ միայն չէ վհատած ի տես իր դիմաց փռուած աշխարհացրիւ եկեղեցիներու վիթխարի տարածութեան, այլ յաւելեալ կիրքով լծուած է գանոնք մէկ առ մէկ նկարելու աշխատանքին։ Հայկական եկեղեցիներու լուսանկարչական ցուցակագրումը անանխընթաց էր անհատական մակարդակի վրայ։ Ուսումնասիրութիւններ կատարելու, կապեր հաստատելու եւ նիւթական աղբիւրներ ապահովելու կարիքը կրնար դիմագրաւել միայն կազմակերպուած հիմնարկ մը։ Սակայն ան իր ներքին խաղաղութեամբ եւ պայծառութեամբ պիտի հարթէր իր ճամբան։ Դժուար, թէ երկրորդ «Բազէ» մը յանդգնէր առանձինն ձեռնարկել նոյն գործին։ Մատաղ մը նուիրելը իբրեւ ուխտ՝ շատ աւելի նուազ բարդ էր...։

«Սկիզբը լուսանկարներուս ցուցահանդէսներէն գոյացած հասոյթը հագիւ կը բաւեցնէի օդանաւի տոմս մը գնելու, եւ անմիջապէս երկիր մը կ'երթայի, որպէսզի եկեղեցիներ նկարէի։ Այսպէս շարունակուեցաւ մինչեւ 1997։ Բաւական ծանր էր ընտանիքիս նիւթական վիճակը։ Կինս՝ Լենան մեծ դեր կատարեց նեցուկ կանգնելով ինծի. գիտէր, որ առաքելութիւնս ուխտ մըն էր եւ պէտք էր ինք ալ մասնակից դառնար։ Երկու աղջիկներս ալ շատ խանդավառ էին. ամէն անգամ, երբ ճամբորդութենէ մը կը վերադառնայի, անոնք նկարները դիտելով կը սորվէին, թէ հայերը ո՛ր երկիրներուն մէջ ապրած էին եւ ո՛ւր կամ ինչպէս եկեղեցիներ կառուցած էին», կը պատմէ ան զոհունակութեամբ եւ կը շարունակէ.

«Եկեղեցին տեսնելով, որ այս գործին նուիրուած էի եւ անդրադառնալով, որ նիւթական վիճակս չէր ներեր աշխարհի հայկական բոլոր եկեղեցիները նկարելու, ձեւով մը սկսաւ օժանդակել։ Հայաստանի մէջ քրիստոնէութեան պետական կրօն հռչակման 1700ամեակին առիթով, ուխտաւորներու խումբի մը հետ 1997ին գացի Իրան, ապա՝ Արեւմտահայաստան եւ Ռումանիա։ Յաջորդ տարիներուն Մեսրոպ արք. Աշճեանին հետ 3 անգամ այցելեցի Արեւմտահայաստան։ Ձեւով մը գործը ընդլայնեցաւ եւ վերածուեցաւ ոչ միայն եկեղեցիներու պատմութեան պատկերաւոր արձանագրութեան, այլ նաեւ՝ հայկական գոյութեան փաստագրումի եւ հայապահպանման միջոցի՝ պրպտումներու եւ տեղեկութիւններ հաւաքելու ճամբով»։

Հրայր Բազէ այս հանգրուանին արդէն սկսած էր կազմել հայկական ընօրրաններու եւ գաղութներու անցեալի եւ ներկայի խճանկարը։ Օրէ օր աւելի մեծ թիւով հայեր կը ծանօթանային անոր անունին։ Ան լուսանկարիչի իր սեփական դրոշմը կը դնէր հայկական հին եկեղեցիներու խորհրդաւոր պատկերին վրայ՝ արտացոլացնելով անոնց պատերուն մէջ կոփուած ստեղծագործական դարաւոր ուժը, որ նաեւ ապահոված էր անոնց գոյատեւումը նոյնիսկ Արեւմտահայաստանի մէջ։ Աղթամարի եւ Մրէնի վիրաւոր բարձրաքանդակները, Անիի մայր տաճարը իր բաց երդիքով կամ Ս. Առաքելոց վանքը՝ իր կողէն վար թափած քարերու աւերակոյտով, Հրայր Բազէի լուսանկարներուն մէջ աւելի յարատեւ, քան կրուսեալ հոգի մը ճշմարտութիւնը կը շեշտէին։

Հետեւաբար զարմանալի չէր, որ անոր հրապարակած շնորհաւորական բացիկներէն մէկը, հայկական եկեղեցիի մը լուսանկարով, այնքան հիացում պատճառէր Սեգար Զեքիճեան անունով հայու մը, որ ան կապ հաստատէր լուսանկարիչին հետ ոչ միայն շնորհաւորելու համար անոր աշխատանքը, այլ նաեւ՝ նիւթական օգնութիւն առաջարկելու։ Հրայր Բազէ այդ ժամանակ ծրագրած էր լուսանկարել Արժանթինի, Ուրուկուէյի, Պրազիլի եւ Վենեզուելլայի հայկական եկեղեցիները։ Զեքիճեան օդանաւի երթ ու դարձի տոմսեր ուղարկած էր անոր։ «Սկսայ նման հետաքրքրական դէպքերու հանդիպիլ», կը պատմէ ան՝ բարձր գնահատելով իւրաքանչիւր ազնիւ վերաբերում։

Այնուհետեւ ՀՕՄի օժանդակութեամբ ան ճամբորդած է Արեւելեան եւ Արեւմտեան Եւրոպայի 10 երկիրներ, ինչպէս նաեւ՝ Եգիպտոս, Սուտան եւ Եթովպիա։ «ԼԻՄ» ամսաթերթին մէջ լոյս տեսած յօդուած մը պիտի խանդավառէր այլ հայ մը՝ Ճորճ Լեւիկեան, որ այս տարի ապահովեց դէպի Հնդկաստան, Պանկլատէշ, Սինկափուր, Ռանկուն եւ Աւստրալիա ուղեւորութեան մը օդանաւի տոմսերը։

Իւրաքանչիւր ուղեւորութիւն մշակութային յիշողութիւն մը պահպանելու եւ պատմական արխիւ մը կազմելու առաքելութեան կողքին նաեւ մարդկային էութիւնը ճանչնալու փորձառութիւն մը ընձեռած է Հրայր Բազէի։ Ան հանդիպած է տարբեր նկարագիրի եւ հաւատքի տէր աշխարհականներու եւ կրօնաւորներու, անտարբեր կամ նուիրեալ մարդոց, որոնց ցուցաբերած կեցուածքը չէ վրիպած խոնարհ ուղեւորի իր դատողութենէն։

«Երբ հասած էր ժամանակը Միջին Արեւելք ուղեւորուելու՝ նկարելու համար Երուսաղէմի, Սուրիոյ եւ Յորդանանի հայկական եկեղեցիները, դիմեցի Սուրիոյ առաջնորդ Սուրէն արք. Գաթարոյեանին, որ սրտի գործողութեան ենթարկուած էր Քանատայի մէջ եւ տակաւին կը գտնուէր խիստ հսկողութեան տակ։ Հեռաձայնեցի եւ օգնութիւն խնդրեցի՝ գիտնալով, որ ապաքինումի ժամանակ պէտք չէր անհանգստացնել զինք։ Սրբազանը ոչ միայն դրական մօտեցում ցուցաբերեց, այլ անմիջապէս հեռաձայնեց Սուրիա եւ յանձնարարեց դիմաւորել զիս։ Ամբողջ Սուրիոյ տարածքին գտնուող հայկական եկեղեցիները լուսանկարեցի քանի մը օրուան մէջ՝ շնորհիւ Սուրէն սրբազանին, որ իր վարորդը տրամադրած էր ինծի», կը պատմէ Հրայր Բազէ։ «Սուրէն սրբազանը այն քիչերէն էր, ինչպէս Մեսրոպ արք. Աշճեանը եւ Էջմիածնի թեմէն Յովնան արք. Տէրտէրեանը, որոնք ամէն անգամ, երբ գաղութ մը պէտք էր այցելէի, նամակներ կը պատրաստէին եւ կապեր կը հաստատէին»։

Ան յաւով կը յիշէ այն կրօնաւորները, որոնք ոչ միայն պաղ, այլ նաեւ ժխտական մօտեցում ցուցաբերած են իր ուխտին ու գործին նկատմամբ։ «Կարեւոր չէ, որ հազարաւոր մղոն ճամբայ կը կտրես եւ կու գաս Աստուծոյ տունը այցելելու, եւ անոնք կը նախընտրեն չխանգարել իրենց հանգիստը եւ չբանալ եկեղեցիին դուռը»։ Այլ կրօնաւորներ անոր դիմումներուն պատասխանած են՝ ըսելով, թէ իրենց եկեղեցին հայկական ոճ չունէր, հետեւաբար գաղութը այցելելը անիմաստ էր։ Պոլսոյ մէջ, երբ ոչ մէկ կրօնաւոր ընդունած էր տեսնել զինք, 70 տարեկան հայ ծերունի մը եւ թուրք կին մը զինք առաջնորդած էին դէպի քաղաքին հայկական եկեղեցիները։ «Բայց անշուշտ բաւական յամառ ըլլալով եւ ուխտս կատարելու վճռակամութեամբ, չէի կրնար տեղի տալ եւ քաշուիլ սուրբ գործէն», կ'ըսէ Հրայր Բազէ։ «Շարունակեցի, թէկուզ առանց օգնութեան»։

...Եւ համեստ պայմաններով։ Պանդոկ իջեւանելու պիտանի չունենալով՝ Հրայր Բազէ յաճախ քաղաքէ քաղաք ճամբորդած է ուշ ժամերու՝ շոգեկառքերու մէջ քնանալու համար, գիշերած է եկեղեցիներու կից սենեակներու մէջ, բաժնած է աղքատ կրօնաւորներու հացը...։ Երբեմն հարցաքննուած է ոստիկանութեան կողմէ, ինչպէս՝ Երուսաղէմէն դուրս գալու պահուն, վտանգաւոր հովիտներէ անցած է Ուքրանիոյ մէջ, սակայն «42 երկիր այցելելէ ետք միայն կրնամ ըսել, թէ ամէն ինչ հեգասահ ընթացած է, նոյնիսկ երբ վայրկեանի տարբերութեամբ միայն շոգեկառք կամ օդանաւ բարձրացած եմ»։

Հրայր Բազէի հետ կարճ հանդիպում մը բաւարար է պատմութեան մշուշին մէջ կամ գիրքերու վրայ կուտակուած փոշիին տակ թաքնուած իրականութիւններ լսելու հայկական աշխարհացրիւ եկեղեցիներու անցեալին եւ ներկային մասին։ «Հայոց պատմութեան ուսուցիչ դարձայ», կը կատակէ ան եւ պարզագոյն բառերով, բայց յորդուն խանդավառութեամբ կը պատմէ իր յայտնաբերումներուն մասին, անմիջապէս լուսանկար մը ցոյց կու տայ եւ սրտաբուխ զայն կը նուիրէ հետաքրքրութիւն ցուցաբերող ոեւէ անձի։

Բազմաթիւ եկեղեցիներ պատմութիւններ ունին. Ս. Թադէի վանքին մէջ (Իրան), վերանորոգութիւններու ընթացքին, պատի մը ետին գտնուած է գաղտնի սենեակ մը, ուր ժամանակին ֆետայիներ զէնք կը պահէին։ Սենեակը ունէր դէպի դուրս նայող 3 դիտարաններ, որոնք բոլորովին անտեսանելի էին դուրսէն։ «Հայկական եկեղեցին ճանչցայ իբրեւ հայութեան պաշտպանութեան վայր մը», կ'ըսէ Հրայր Բազէ։ Եկեղեցիներ, ինչպէս Պուլկարիոյ մէջ ունեցած են գաղտնի ճամբաներ, որոնք կ'առաջնորդէին դէպի քաղաքին կեդրոնը եւ քաղաքէն դուրս։ «Ժամանակին ապրած են խելացի մարդիկ, որոնք նման եկեղեցիներ կառուցելու տեսիլքով հայութեան համար դարաւոր ապաստանարաններ կերտած են», կ'ըսէ ան։

«Հայը նաեւ դիւանագէտ եղած է եկեղեցի կառուցելու մէջ։ Պուլկարիոյ մէջ օսմանցիք արգիլած են եկեղեցիներուն գմբէթը մգկիթի մը հաւասար բարձրութեամբ շինել։ Հետեւաբար հայեր 1.5 մեթր աւելի փորած են հողը։ Նաեւ հակառակը տեսայ», կը պատմէ Հրայր Բազէ։ «Անգլիացիները Ջենայի (Մատրաս) հայկական եկեղեցին փլած են 1712ին, հայերը դարձեալ կառուցած են զայն 1972ին, հայկական գերեզմանատան մէջ։ Եւ որպէսզի դամբարանները չքանդեն, հող լեցուցած են անոնց վրայ։ Անիկա հայկական միակ եկեղեցին էր, որ 2 մեթր բարձր էր ճամբէն»։

Հրայր Բազէի համար իր տեսած եկեղեցիները սոսկ պատկեր չեն։ Ան խորագոյց հասկացողութիւն մը զարգացուցած է նաեւ անոնց պատմութեան եւ զանոնք պահպանող հայերուն նկատմամբ։ «Յաւալի բաներ տեսած եմ շրջապտոյտներուս ընթացքին. գաղութներ, որոնք կը նօսրանան եւ կը կորսուին։ Ամբողջ Հնդկաստանի մէջ միայն 200 հայ մնացած է»,

Շար.՝ էջ 8

Լ. ԿԻՒԼՈՅԵԱՆ-ՍՐԱՊԵԱՆ

Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցին:

ՕՐԱՏԵՍՐ

ՇԱՐԺԱՊԱՏԿԵՐ

ՀԵՌԱՏԵՍԻԼ

● *ՃՈՒՐԱՍԻՔ ՓԱՐՔ 3*- (*Փլանէթ/ Ապրաժ. Զուք. Քասլիք. Թրիփոլի. Քոնքորտ. Ֆրիուէյ. Սթարկէյթ. Ամպասատ*).- Ալրը Կրէնթ կը վերադառնայ «հոյամողէգներ»ու կոգին, փրկելու համար հոն կորսուած պատանի մը...

● *ՈՒԱԹՅ ԵԸ ՈՒԸՐՍԹ ՏԷԹ ՔՈՒՏ ՀԱՓԸՆ*- (*Էսփաս. Ամփիր/ Սոտեբօ. Մբալլէս 2001. Էլիթ. կալաբս. Սէնթ Էլի. Լաս Սալինաս*).- Երգիծական. Մարթին Լաուրենս եւ Տէնի Տը Վիթօ հաւաքուած են այս ֆիլմին մէջ, ուր գող մը գողութեան կ'ենթարկուի միլիառատէրի մի կողմէ...

●- *ՌԻՍԷՍ. ՍՔՈՒԼԶ ԱՌԻԹ* (*Էսփաս. Ամփիր/ Տիւճ. Սոտեբօ. Մբալլէս 2001. Էլիթ. Սէնթ Էլի. Լաս Սալինաս*).- Կենդանի գծանկար. «Զար»երը յարձակած են դպրոցի մը վրայ, ամառնային արձակուրդը ջնջելու...

●- *ՏՐԻՎԸՆ*- (*Փլանէթ/ Ապրաժ. Զուք. Թրիփոլի. Քոնքորտ. Ֆրիուէյ. Սթարկէյթ. Ամպասատ*):- Ֆորմիլա 1ի դեռատի վարորդ մը կը դիմէ նախկին ախոյեանի մը օժանդակութեան, զինք մարզելու: Դերակատարներ՝ Սիլվեսթր Սթալոն եւ Պրրթ Ռէյնոլտծ:

● *ՏԱՔԹԸՐ ՏՈՒԼԻԹԼ 2*- (*Էսփաս. Ամփիր/ Սոֆիլ. Տիւճ. Մբալլէս 2001. Էլիթ. Կալաբսի. Սէնթ Էլի. Լաս Սալինաս*).- «Տաքթրը Տուլիթլ»ին 2րդ տարբերակը, ուր անասուններու բժիշկ Էտի Մրրֆի, որ նաեւ կը հաղորդակցի անասուններուն հետ, կը փորձէ օգտակար դառնալ արջի մը:

● *ԸՊԱՌԻԹ ԱՏԸՄ*- (*Ամփիր/ Սոտեբօ. Մբալլէս 2001. Էլիթ. Կալաբսի*).- Երեք գեղուհիներ (Քէյթ Հատսըն, Ֆրէնսիս Օբաներ եւ Շարլոթ Պրէտլի) կը սիրեն նոյն անձը՝ Ատրմը (Սթիուրրթ Թաունսընտ) եւ կը փորձեն գրաւել անոր սիրտը...

● *ԷԿՋԻԹ ՈՒՈՆՏԻ*- (*Փլանէթ/ Ապրաժ. Զուք. Թրիփոլի. Քոնքորտ. Ֆրիուէյ. Ամպասատ*).- Սթիվրն Սիկրլ եւ... խառնաշփոթութիւն:

● *ՏԸ ԹԷՅԼԸՐ ԱՖ ՓԱՆԱՄԱ* (*Էսփաս. Ամփիր / Սոֆիլ. Տիւճ. Մբալլէս 2001*).- Բրիտանացի գործակալ մը՝ Փիրս Պրոսնան, Փանամայի մէջ կը շահագործէ դերձակ մը եւ իր կինը (մեքրի Ռաշ եւ Մէյմի Լի Քըրթիս) բաղաքագէտներու մասին տեղեկութիւններ հաւաքելու համար:

● *ՏԱՊՐԼ ԹԷՅՔ*- (*Էսփաս. Ամփիր / Տիւճ. Կալաբսի. Լաս Սալինաս*).- Երգիծական: Մենծահարուստ Օրլանտօ Մոնզ կ'որոշէ մեկնիլ Մեքսիքա, իր անցեղութիւնը փաստելու համար...

● *ՇՐԷՔ*- (*Փլանէթ / Ապրաժ. Զուք. Քասլիք. Թրիփոլի. Քոնքորտ. Ֆրիուէյ. Սթարկէյթ. Ամպասատ*).- Կենդանի գծանկար: Շրէքի պարտականութիւն կը տրուի ազատել իր երկրի գեղեցիկ թագուհին եւ փրկել թագաւորութիւնը:

● *ԷՎՈԼՈՒՇԸՆ*- (*Ամփիր / Տիւճ. Մբալլէս 2001. Կալաբսի. Ոնզզին*).- Երգիծական եւ երեւակայական պայքար «երկրի» եւ «արտերկրի» մարդոց միջեւ: Դերակատարներ Տէյվիտ Տուշողնի եւ Մուլիրն Մուր:

● *15 ՄԻՆԸՊԷ*- (*Փլանէթ / Ապրաժ. Զուք. Քոնքորտ. Ամպասատ. Սթարկէյթ*).- Գլխաւոր դերակատարը Ռոպրրթ Տը Նիրոն է, որ Փիլմին մէջ գաղտնի ոստիկան մըն է, որ փառքի եւ հմբաւի ետեւէն «կը վազէ»:

● *ԼԱՐԱ ՔՐԱՖԹ. ԹՈՄՊ ՌԱՅՏԸՐ*- (*Փլանէթ / Ապրաժ. Զուք. Քասլիք. Թրիփոլի. Քոնքորտ. Ֆրիուէյ*).- Անժելինա Ժոլի համակարգիչի խաղերու հերոսուհի մըն է, որ համակարգիչէն դուրս կու գայ աշխարհը փրկելու համար...

● *ՓՈՔԵՄՈՆ 2000*- (*Փլանէթ / Ապրաժ. Զուք*).- Փոքեմոնի ֆիլմաշարին վերջին նորութիւնը, նոյն հերոսներով:

● *ՏԸ ՄԱՄԻ ՌԻԹԸՐՆԶ* (*Փլանէթ/ Ապրաժ. Զուք. Քոնքորտ*).- Ա. տարբերակին մոմիան վերածնած է այս անգամ իր հետ բերելով նաեւ խեցգետնի թագաւորը, որուն նպատակն է տիրել աշխարհին: Անոնց դէմ յանդիման կու գան Պրանտրն Ֆրէյզրը եւ Ռէյչել Ուէյչ: Դեր ստանձնած է նաեւ Փաթրիսիա Վելասքէզ:

● *ՓԸՐԼ ՀԱՐՊԸՐ*- (*Էսփաս. Ամփիր/ Սոտեբօ. Էլիթ. Մբալլէս 2001. Կալաբսի. Սէնթ Էլի. Լաս Սալինաս*).- Փըրլ Հարպրրի ամերիկեան զինուորական խարիսխը կը ոսքակոծուի եւ ամերիկացի զինուորներ կը փորձեն դիմադրել ճափոնական բանակին: Այս ճգնաժամային վայրկեաններուն իսկ, սիրոյ խայծը չի խամրիր: Երկու մտերիմ զինուորականներ (Պէն Աֆլաք եւ Մոշ Հարթնէթ) սիրահարած են նոյն աղջկան (Քէթ Պեթրնսէյլ)...

● *ԷՆԸՄԻ Լ'Թ ՏԸ ԿԼՅԹԹ*- (*Փլանէթ/ Քասլիք. Քոնքորտ. Ամփիր/ Սոտեբօ. Լաս Սալինաս. Ոնզզին*).- Բ. Աշխարհամարտի օրերուն, գերմանացի սպայ մը (Էտ Հէրիս) կը գործուղուի Ռուսիա ահաբեկելու այն ռուս արձակագէտը (Մոուտ Լօ), որ խլած է բազմաթիւ գերման սպաներու կեանքը:

ԹԷ. ԷԼ.

10:00.- *Սապահօ*
13:00.- *Գիւղատնտեսութիւն*
14:00.- *Նուրոնիուզ*
14:30.- *Լուրեր*
15:00.- *Ֆիլմաշար*
17:30.- *Կենդանի գծանկար*
18:30.- *Թարպան*
19:30.- *Լուրեր*
20:00.- *Յայտագիր*
21:00.- *Քոնան*
22:00.- *Սմ. ֆիլմաշար*
23:00.- *Արաբական յայտագիր*

ԷՄ. ԹԻ. ՎԻ.

07:15.- *Քլիփս*
07:30.- *Թելէ Մաթէն*
09:30.- *Քլիփս*
10:30.- *Տէ Շիֆր Լ Տէ Լեթր*
11:00.- *Ուա Թընսա*
11:30.- *Թլէթ Պէնէթ*
12:00.- *Էմ. Թի. Վի. Սփորթց*
12:30.- *Էս. Էլ. Շի.*
13:00.- *Մեքսիքական ֆիլմաշար*
14:00.- *Ժուրնալ Ֆրանս 2*
14:45.- *Սի. Էն. Էն.ի լուրեր*
15:15.- *Աղանի Աղանի*
16:15.- *Քլիփս*
17:00.- *Մինի Սթիւտիօ*
17:45.- *(a Էմ. Թի. Վի.*
18:45.- *Մեքս. ֆիլմաշար*
20:00.- *Արաբերէն լուրեր*
20:30.- *Ամերիկեան երկար ժապաւէն*
22:30.- *Սինէ Սինէֆիլ*
23:00.- *Էմ. Թի. Վի. Սփորթց*
23:15.- *Մակպին*

ԷԼ. ՊԻ. ՍԻ.

07:00.- *Սի. Էն. Էն.ի լուրեր*
07:30.- *Նուր Հէլթ*
08:00.- *Սի. Էն. Էն.ի լուրեր*
08:30.- *Մա Ըլաք Ըլլա Հայֆա*
09:00.- *Էժիրն Ֆուրպոլ Շօ*
09:30.- *Թելէ օթօ*
10:00.- *Սի. Էն. Էն. տոթ քոմ*
10:30.- *Նահարքոմ Սահտ*
14:00.- *Ֆիլմաշար*
15:00.- *Արաբերէն լուրեր*
15:15.- *Մեքս. ֆիլմաշար*
16:30.- *Ռաթ Փաթրոլ յայտ.*
17:00.- *Մանկ. յայտ.*
17:30.- *Գծանկար*
18:00.- *Կենդ. Գծանկար*
19:00.- *Մեքս. ֆիլմաշար*
20:00.- *Արաբերէն լուրեր*
20:30.- *Եա Լէյլ Եա Այն*
22:30.- *Թելէ Օթօ*
23:30.- *Ըրլի Էտիշըն*
00:00.- *Սմ. երկար ժապ.՝ «Քանթրի լայֆ»*

ՄՈՒՍԹԱՔՊԱԼ

07:00.- *Ալամ Ալ Սապահ*
13:05.- *Նոթց Լէնտինկ*
14:00.- *Անգլերէն լուրեր*
14:25.- *Ֆրանսերէն լուրեր*
14:45.- *Հայերէն լուրեր*
15:00.- *Արաբերէն լուրեր*
15:30.- *Արաբ. ֆիլմաշար*
16:30.- *Թելէ թապիզ*
17:00.- *Ըզդար Ըքպար*
17:30.- *Վաւերագրական*
18:00.- *Սփէսիալ Ֆրանքոֆոնի*
19:00.- *Արաբերէն ֆիլմաշար*
19:58.- *Շաուահէտ Մըն Այամինա*
20:00.- *Արաբերէն լուրեր*
20:30.- *Արաբ. յայտագիր*
21:30.- *Սմ. երկար ժապ՝ «Ը քլիր քիլըր»*
23:30.- *Սփին Սիթի*
00:00.- *Ամերիկեան երկար ժապ. «Այ'վ Պին Ուէյթինկ Ֆոր Եու»*

ԷՆ. ՊԻ. ԷՆ.

15:00.- *Լուրեր*
15:30.- *Տեղ. ֆիլմաշար*
17:00.- *Ֆլէշ*
17:30.- *Սինեմա*
17:45.- *Միուզիք*
18:00.- *Արաբ. յայտագիր*
19:00.- *Լուրեր*
20:00.- *Սփոր*
20:30.- *Ալ մալաֆ*
22:00.- *Մարզական լուրեր*
23:00.- *Թահքիք Ալ Եաում*
00:00.- *Լուրեր*

Հ1 ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

07:00.- *Հայլուր*
07:20.- *Անմեղութեան կանխամարկած*
07:45.- *Հանդիպումներ Միացեալ Նահանգներում*
08:10.- *Բոհեմ*
08:45.- *«Ամէն ինչ ուղեծրի մասին»*
09:00.- *Ն. Մադոյեանի համերգները Երեւանում*
09:20.- *Փենեֆիս. Հ. Էդոյեանի երկնային ժամանակը*
09:50.- *Կէս գիշերային ճեպընթաց*
10:40.- *Բարի ախորժակ*
11:00.- *Հայլուր*
11:20.- *Կռունկ*
15:00.- *Հայլուր*
15:20.- *Լեկո*
15:45.- *«Ամենագէտ Էվրիկան»*
16:00.- *Մեծ աշխարհի մեր անկիւնը*
16:30.- *Ակդարար*
17:00.- *Երեկոյեան Երեւան*
17:20.- *Պարմանի*
17:50.- *Ուիլիամ Սարոյեան*
18:20.- *Եկեղեցական կեանք*
18:35.- *Տունտունիկ*
19:00.- *Հայլուր*
19:55.- *Համայնքապատկեր*
20:20.- *Մանրամասներ*
20:30.- *Անմեղութիւն կախադրուած*
21:00.- *Ռուպիքոն+*
22:00.- *Հայլուր*
23:00.- *Հայլուր (ռուսերէն)*
23:05.- *Հայլուր (անգլերէն)*
23:10.- *Երկար ժապ.՝ «Հարսնցուն»*

Արբանեակային հեռարձակմամբ

23:10.- *Երեկոյեան Երեւան*
23:25.- *Ուիլիամ Սարոյեան*
00:00.- *Պարմանի*
00:30.- *Եկեղեցական կեանք*

(*) Վերոյիշեալ յայտագիրները ենթակայ կըլլան ըլլալ որոշ փոփոխութիւններու:

☆Ի՞նչ կ'ըսեն ԱՍՏՂԵՐԸ

✎ԽՈՅ (21 *Մարտէն* 20 *Ապրիլ*)

Գործի մէջ. թէ ինքնաշարժ վարելու պահուն եղէք շատ զգուշ: Եթէ խնայասէր ըլլաք, ձեր դրամը պիտի աւելնայ այս ամիս՝ ձեր երեւակայածէն շատ աւելի բարձր ձեւով:

✎ՑՈՒԼ (21 *Ապրիլէն* 21 *Մայիս*)

Ցերեկը ուշադիր եղէք ձեր շարժումներուն, ճամբու ընթացքին: Երեկոյեան ձեր նախասիրած բարեկամներուն հետ պիտի անցընէք հաճելի ժամեր:

✎ԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (22 *Մայիսէն* 21 *Յունիս*)

Զափազանց զգուշութիւն՝ ինքնաշարժի դեկին դիմաց: Կը փափաքիք ընդլայնել ձեր հորիզոնը. ասիկա կարելի է ձեզի համար. նոյն ատեն պարտիք ընդունիլ եւ նկատի առնել կարգ մը անպատեհութիւններ:

✎ԽԵՑԳԵՏԻՆ (22 *Յունիսէն* 23 *Յուլիս*)

Զգացական կեանքը կլանած է ձեր ամբողջ մտածումները: Ձեր կասկածները ձեզի մի՝ վերապահէք եւ մի՝ վարանիք անոնց մասին արտայայտուելու: Զգուշ եղէք, երբ ինքնաշարժ վարէք:

✎ԱՌԻԻԾ (24 *Յուլիսէն* 23 *Օգոստոս*)

Ձեզի պիտի առաջարկուի գործ մը, որ շատ օգտաւէտ կը թուի ըլլալ: Այսուհանդերձ անիկա ունի կարգ մը դժուարութիւններ, զորս նկատի պէտք է ունենաք: Ոմանք ձեզ կը նկատեն դժուարահաճ, ձեզի հետ ապրիլը՝ դժուար: Քննադատութիւններէն մի՝ ազդուիր բնաւ:

✎ԿՈՅՍ (24 *Օգոստոսէն* 23 *Սեպտեմբեր*)

Գործի մէջ քիչ մը դժուարութիւն պիտի նկատէք, բայց ամէն հարց պիտի կարգադրուի. մի՝ մտահոգուիք: Պիտի ունենաք ձեզի օգնող անձեր:

✎ԿՇԻՌԻՔ (24 *Սեպտեմբերէն* 23 *Հոկտեմբեր*)

Զգացական թէ աշխատանքի մարզերը լաւ վիճակի մէջ պիտի ըլլան. ոմանք պիտի բախտաւորուին կայծակնային սիրով. ուրիշներ պիտի ապրին սիրալիր ու ներդաշնակ կեանք մը. նոյնիսկ՝ իրենք իրենց հետ:

✎ԿԱՐԻՃ (24 *Հոկտեմբերէն* 23 *Նոյեմբեր*)

Պիտի հանդիպիք անձի մը, որ շատ օգտակար պիտի ըլլայ ձեզի գործով եւ բարեկամաբար: Ուշադիր եղէք տեղափոխուելու եւ աշխատելու պահերուն:

✎ԱՂԵՂՆԱՒՈՐ (24 *Նոյեմբերէն* 21 *Դեկտեմբեր*)

Օրը ծանրաբեռնուած պիտի ըլլայ զանազան տեսակի աշխատանքներով: Ձեր գործերը պիտի աւարտէք մեծ նիզով: Ուշադիր եղէք ճամբորդութեան պահուն:

✎ԱՅԾԵՂՋԻՒՐ (22 *Դեկտեմբերէն* 20 *Յունուար*)

Ձեր տրամադրութիւնը աշխուժ է, կորովը՝ բարձր: Պիտի ըլլաք հիւրասէր եւ բարեացակամ: Ուշադիր եղէք տեղափոխուելու պահուն: Օրը նպաստաւոր է:

✎ԾՈՎԱՆՈՅՇ (21 *Յունուարէն* 19 *Փետրուար*)

Ձեր աշխատեալաձեւը եւ կենցաղը պիտի ըլլան անկախ ձեր շրջանակէն: Հանգիստ կերպով պիտի աւարտէք ձեր պարտականութիւնները, հոգեկան գոհունակութեամբ:

✎ՁՈՒԿ (20 *Փետրուարէն* 20 *Մարտ*)

Իրիկունը ունիք հաճելի պահեր, վերագտնում՝ վաղեմի բարեկամներու: Օրը պիտի անցնի բեղուն, իսկ ձեր զգացումները՝ գոհացուցիչ ամէն տեսակէտով:

ՇՐՋԱՊՏՈՅՏՆԵՐ ԿԻՊՐՈՍ ԵՒ ԱՇՃԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՅՕԱՄԵԱԿԻ ՆՇՈՒՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

●21-28 Սեպտ. Երեւան,
բացառիկ լման յայտագիր
550$ եւ 635$

●21 Սեպտ. - 5 Հոկտ. 14 օր
Երեւան, Ծաղկաձոր, Արցախ
լման յայտագիր 935$

●30 Սեպտ. - 7 Հոկտ.
Երեւան, Ծաղկաձոր
լման պտոյտներով,
թռիչքը Հալէպեն օդակայանի տուրքով,
Հալէպ երթ ու դարձով 385$ եւ 430$

●2-6 Սեպտ. Կիպրոս,
Գինիի Փառատօն 260 $

Արձանագրութեան համար դիմել՝
01-261177, 240654, 265068, 03-233978
Հալէպ՝ *AL MOUHIT TRAVEL հեռ. 2214114*

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ԱՐԱՄ ՄԱԼԽԱՍԵԱՆի մահուան քառասունքին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 2 Սեպտեմբեր 2001, Էշրեֆիէի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. պատարագի:

ՀԵՐՄԻՆԷ ՉԱԼԸԳԵԱՆի (ծնեալ՝ ԱԲԷԼԵԱՆ) մահուան Ա. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 2 Սեպտեմբեր 2001, Ռըմէյլի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. պատարագի:

ՄԱՐԻ ԳԱՅԱՅԵԱՆի մահուան քառասունքին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 2 Սեպտեմբեր 2001, Նոր Մարաշի Սրբոց Քառասնից Մանկանց եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. պատարագի:

ԱՅՆՃԱՐ *ԱՅՆՃԱՐ*

ԼՈՒՍԻՆ ՍՆԱՊԵԱՆի մահուան Գ. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 2 Սեպտեմբեր 2001, Այնճարի Ս. Պօղոս եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. պատարագի:

ԽԱԹՈՒՆ ՍԱՐԱՖԵԱՆի (ծնեալ՝ ՊԷՔԷՐԵԱՆ) մահուան քառասունքին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 2 Սեպտեմբեր 2001, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ, յաւարտ Ս. պատարագի:

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԻՐԱՒԱՆՑ ...

Շարունակուած՝ 6րդ էջէն

ղովուրդը աւելի կ'աղքատանայ:

Վերջապէս, կայ մարտավարութեան հարցը: «Էմնըսթի Ինթըրնէշընըլ»ը յատկապէս իր բարոյական հեղինակութեան մեծ մասը կը պարտի այն իրողութեան, որ անիկա ազատութիւններու պաշտպան հանդիսացած է գաղափարաբանական մարգի դրեթէ բոլոր դաշտերուն մէջ. երեւոյթ մը, որ կազմակերպութիւնը շատ աւելի բարձրացուցած է սովորական քաղաքական վէճերէն: Ասիկա կրնայ փոխուիլ. ընկերային եւ տնտեսական քաղաքականութեան շուրջ քննարկումները կուսակցական քաղաքականութեան հիմքն են: Հիմնական ազատութիւններու դրօշը պարզած ընկերային բարեկարգումներ քաջալերելու փոխարէն, մարդկային իրաւանց ջատագովները կրնան հակառակը ընելու վտանգին մէջ գտնուիլ. անոնք կրնան ընկերային եւ տնտեսական քաղաքականութեան մասին բացայայտօրէն քաղաքական ծրագիր ներկայացընելով պղտորել հիմնական ազատութիւններու պաշտպան ըլլալու իրենց դիմագիծը: Ափսո՛ս: Սակայն բաւական չափով աւանդական բնոյթի անարդարութիւններ կան տակաւին մարդկային իրաւանց պաշտպանները զբաղեցնելու համար տակաւին երկար տարիներ:

ՆՈՒԻՐԱԳՈՐԾՈՒԱԾ ...

Շարունակուած՝ 7րդ էջէն

կ'ըսէ ան եւ օրինակներ կը թուէ. Պոմպէյի մէջ կայ հայկական եկեղեցի մը եւ միայն մէկ հայ, որ կը փորձէ պահել զայն: Կալկաթայի եկեղեցիները, որոնք մեծ կոտակներ ժառանգած են գաղութին երբեմնի մեծահարուստներէն, զանոնք օգտագործելու միջոց չունին, որովհետեւ միայն 67 հայ կ'ապրի քաղաքին մէջ: Հայաստանէն նոր շարժումներ կան եւ 60 հայ աշակերտներ բերուած են Կալկաթայի հայկական վարժարանը. անոնք ձրի ուսում, ուտելիք եւ կեցութիւն կը ստանան: Ռանկունի մէջ մնացած է մէկ հայ, որուն եղբայրը կ'ապրի Պանկլատէշ: «Երկուքն ալ իրենց ձեռքերով կը պահպանեն եւ կը նորոգեն տեղւոյն հայկական եկեղեցիները, կը փորձեն հայ գրաստաշրջիկներ ներգրաւել, բայց արդէն տեղացի հայերէն ոչ ոք մնացած է»:

«Տեսայ հայութեան երկու պատկերները. մէկը Սուրիոյ անապատներուն տարածքին, ուր Հայկական Ցեղասպանութեան իբրեւ փաստ կառուցուած եկեղեցիներուն մէջ գոհերու ճաիւններ պահպանուած էին: Անոնց գաւակները կը կապմէին Միջին Արեւելքի գաղութները, եւ որոնց գերեզմաններուն վրայ կարդացի. ծնած՝ Ուրֆա, Այնթապ, Իզմիր...: Հայութեան միւս պատկերը տեսայ Եթիոպիոյ նման հին գաղութներու մէջ, ուր միայն 100 հայեր մնացած են, եւ որոնք կը վերանորոգեն իրենց եկեղեցին: Ատիս Ապեպայի եկեղեցին քահանայ չունի, ոչ ալ վարդապետ. սարկաւագ մը կը պատարագէ, հարսանեկան եւ թաղման արարողութիւններ կը կատարէ: Սուտանի մէջ հազիւ 20 հայ ընտանիք մնացած է. թէեւ անոնք եկեղեցի ունին, բայց արար վարդապետ մը կը պատարագէ, որովհետեւ որեւէ թեմ հայ կրօնաւոր մը չուզեր ուղարկել», կը պատմէ ան:

«Քրիստոնէութեան պետական կրօն հռչակման 1700ամեակին առիթով նման եկեղեցիներ եւ գաղութներ յաւելյալ ուշադրութեան պէտք էր արժանանային: Հայութիւնը գանձ է, ուր որ տեսած եմ զայն», կը շեշտէ ան: «Տեսած եմ գերեզմանները մեծահարուստ հայերու, որոնք թագաւորութիւններու գրամ փոխ տուած եւ այսօր ոչնչացած են: Ժամանակաւոր եւ անցողակի գոյութիւն մը ապրած ենք մեր հայրենիքէն դուրս, միշտ կորուստի դատապարտուած»:

Եւ անշուշտ աշխարհացրիւ գոյութիւն մը իր ազդեցութիւնը պիտի ունենար հայկական եկեղեցիներու ճարտարապետութեան վրայ: Հրայր Բազէի լուսանկարներուն շարքը արխիւային արժէք կը ներկայացընէ նաեւ այս տեսակէտէն: Իսլամական երկիրներու մէջ կառուցուած հայկական եկեղեցիներուն ոճը բոլորովին կը տարբերի Հայաստանի եկեղեցիներէն. անոնք աւելի մզկիթի կը նմանին օրինակ՝ Իրանի մէջ, եւ անոնց ներքին պատերը խճանկարներով զարդարուած են, «սակայն հայեր աւելի քան 500 տարի կարողացած են պատարագ մատուցել անոնց մէջ»: Ռումանիոյ հայկական եկեղեցիները եւս կը կրեն տեղական ոճի ազդեցութիւններ: Անիէն Ուքրանիա բռնագաղթած հայերը իրենց կարօտը ապրած են կառուցելով Անիի մայր տաճարին մանրակերտը, «որ անշուշտ կարելի չէ բաղդատել սրբատաշ տուֆով կերտուած թագաւորական կառոյցին հետ»: Արեւմտեան Եւրոպայի եկեղեցիները կառուցուած են լաւորակ չինանիւթերով, «սակայն անոնց կը պակսի հաւատքը»: Արեւմտահայաստանի եկեղեցիներէն ոմանք մզկիթի վերածուած են...:

Հրայր Բազէի գերագոյն նպատակը եղած է այս բոլորը մէկտեղել լուսանկարչական պարունակի մը մէջ: Սակայն ան նաեւ կը գիտակցի տխուր իրականութեան մը. «Այն եկեղեցիները, զորս նկարեցի, քանի մը տարի ետք կրնան գոյութիւն չունենալ»: Պաղտատի քահանան՝ Տէր Վազգէն, լսելէ ետք անոր առաքելութեան մասին, իրաւունք ունէր ըսելու. «Երանի քու թարթիչներէդ մէկը ըլլայի»...:

«Ամէն մարդ պատճառ մը ունի այս աշխարհը գալու, պատճառ մը ունի ապրելու եւ բան մը ձգելու: 40 տարեկան եմ եւ արդէն 42 երկիր շրջած եմ: Գործս պիտի շարունակուի անշուշտ, տարբեր ուղղութիւններով», կ'ըսէ Հրայր Բազէ, միշտ պատրաստ՝ առաւելագոյն չափով օգտագործելու աշխատելու իր եռանդը:

Անոր լուսանկարներու դանձը պիտի ամփոփուի երկու գիրքերու մէջ: Առաջինը, որ կ'ընդգրկէ Արեւմտահայաստանի եկեղեցիները, մօտ օրէն լոյս պիտի տեսնէ Մեսրոպ արք. Աշճեանի օժանդակութեամբ: Իսկ հայկական գաղութներու եւ Հայաստանի եկեղեցիներու նուիրուած գիրքին հրատարակութիւնը կը սպասէ կոթողային անժամանցելի գործի մը արժէքին գիտակից մեկենասի մը: 1997ին հրատարակուած էր Արցախի եկեղեցիներուն եւ ազատագրական պայքարին նուիրուած անոր լուսանկարներու գիրքը:

Օգոստոսի կէսերուն Հրայր Բազէ Լիբանանէն մեկնեցաւ Հայաստան եւ Արցախ: «19րդ այցելութիւնս», ըսաւ ան ժպիտով: «Մարտակերտի լեռներուն վրայ կայ Ս. Եղիշէի վանքը, որուն գոյութեան մասին քիչեր գիտեն: Կ'ուզեմ այդ ալ նկարել, նաեւ՝ Երեւանի նորակառոյց մայր տաճարը, ապա երթալ Յունաստան՝ ամրողջացնելու համար երկրին 15 հայկական եկեղեցիներուն լուսանկարները, նաեւ՝ գտնելու համար Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի վերագրուած երկրորդ գանկ մը, որ կ'ըսուի, թէ պահուած է յունական եկեղեցիի մը մէջ»:

Հրայր Բազէ կը մտածէ պատրաստել 365 էջնոց գիրք մը եւ իւրաքանչիւր էջը նուիրել եկեղեցիի մը: «Անիկա պիտի պարունակէ հայկական 3 յարանուանութիւններուն պատկանող եկեղեցիներ: Հայրս բողոքական է, մայրս՝ կաթոլիկ, կինս՝ լուսաւորչական: Մեծ յարգանք ունիմ բոլորին նկատմամբ»: Հետաքրքրական պիտի ըլլայ նաեւ գիրքին պատրաստութեան ձեւը եւ ընոյթը: Անիկա պիտի ուրուագծէ ուղեւորութիւն մը, որուն ընդմէջէն պիտի բացուին բազմաթիւ պատմութիւններ: Ընթերցողը անձնական ուխտագնացութիւն մը պիտի տեսնէ անոր մէջ, բայց նաեւ՝ արխիւային պատմութիւն մը՝ կարճ գրութիւններով եւ բազմաթիւ լուսանկարներով. պատմութիւնը՝ բազմաթիւ գաղութներու, որոնք կը շարունակեն գոյատեւել կամ գրեթէ անհետացած են...: Ան չի վարանիր ամենայն պարզութեամբ յայտարարելու. «Ի վերջոյ, հայոց պատմութեան նիշերս, որոնք գրեթէ միշտ գերօ էին, այս ձեւով բարելաւած պիտի ըլլամ»:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ-ԱՇԽԱՐՀ

ԱԿԱՆԱՒՈՐ ՇԱՏ ՄԸ ՄԱՐԶԻՉՆԵՐ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ «ԿՈԼՏԸՆ ԿՈԼ»Ի ԴՐՈՒԹԵԱՆ ՋՆՋՈՒՄԸ

Եւրոպական շատ մը ակումբներու մարզիչներ, որոնց կարգին՝ Արսէն Վենկէր (Արսենալ), Տէյվիտ Օլէրի (Լիթ), Վիչենթէ Տէլ Պոսքէ (Ռէալ Մատրիտ), Ժերար Հուլիէ (Լիվըրփուլ) եւ Քարլէս Ռեքսաչ (Պարսելոնա), երէկ պահանջեցին, որ «կոլտըն կոլ»ի դրութիւնը վերջնականապէս ջնջուի, որովհետեւ այդ ձեւով մրցումի մը աւարտը անկանոն եւ ոչ մարզական մթնոլորտի մէջ վերջ կը գտնէ։

«Անոնցմէ ոչ մէկը այդ կաղապարին եւ կիրարկուած ձեւին համաձայն է, որովհետեւ անոնք այն կարծիքին են, որ այդ դրութիւնը կ՚ապաւաղէ մրցումը», կ՚ըսէ Էնտի Ռոքպըրկ, որ Եու. Է. Էֆ. Ա.ի տեսչի յանձնախումբին գլխաւոր պատասխանատուն է եւ գլխաւորեց անոնց միջեւ տեղի ունեցած հանդիպումը (Ժընեւի մէջ)։

Անոնք կ՚ուզեն, որ մրցումին կէս ժամով երկարաձգման դրութիւնը վերադառնայ եւ անկէ ետք գիմի փենալթիներուն։

Անոնք անդրադարձան նաեւ մարզիկներուն ստացած դեղին քարտերուն։ Այն մարզիկը, որ մրցումի մը դեղին քարտ կը ստանայ եւ յաջորդ մրցումին ալ նոյնը կը ստանայ, երրորդ մրցումին ինքնաբերաբար կը կախակայուի։

Ըստ Վենկէրի՝ պէտք է կիրարկուի Ֆրանսայի ախոյեանութեան մրցումներուն ընթացքին կիրարկուած օրէնքը, ուր մարզիկ մը եթէ դեղին քարտ ստանայ եւ յաջորդ հինգ մրցումներուն ոչ մէկ քարտ ստանայ, առաջին քարտը չեղեալ կը համարուի։

Վերոնշեալ մարզիչները նաեւ պահանջեցին, որ մրցումներուն ընթացքին փոխան երեքի, հինգ մարզիկի փոփոխութիւն տեղի ունենայ։ Անոնք չեշտեցին, որ ժամանակի խնայողութեան համար, այդ երկու մարզիկներու փոփոխութիւնը տեղի ունենայ Ա. կիսախաղի դադարին ընթացքին։

Այդ հանդիպումին ընթացքին, քննարկուեցան նաեւ այլ հարցեր, սակայն արդեօք Եու. Է. Էֆ. Ա.ն համաձայն պիտի գտնուի անոնց առաջարկներուն, որոնք պէտք է ներկայացուին ՖԻՖԱԻն։

ԿՌՓԱՄԱՐՏ

ԼՈՒԻՍ ՊԻՏԻ ՔԱՇՈՒԻ ԱՍՊԱՐԷԶԷՆ, ԵԹԷ...

Հասիմ Ռահման (ձախին) եւ Լինոքս Լուիս։

Կռփամարտի ծանր կշիռի աշխարհի նախկին ախոյեան Լինոքս Լուիս յառաջիկայ Նոյեմբեր 17ին Հասիմ Ռահմանի դէմ իր կատարելիք ճակատումին անդրադառնալով ըսաւ, որ եթէ չկարենայ պարտութեան մատնել գայն՝ պահելու համար ծանր կշիռի իր տիտղոսները, վերջնականապէս պիտի հեռանայ կռփամարտի աշխարհէն։

Անցեալ Ապրիլին, Ռահման պարտութեան մատնեմէ ետք Լուիսը, յաջողած էր տիրանալ աշխարհի ախոյեանութեան տիտղոսին եւ Միջազգային Կռփամարտի Ֆեդերասիոնին տիտղոսին։

Բրիտանացի Լուիս, որ երկու օր ետք՝ 2 Սեպտեմբերին պիտի ըլլայ 36 տարեկան, Հարաւային Ափրիկէի մէջ անցեալ Ապրիլին տեղի ունեցած մրցումին 5րդ ռաունտին նոք աութի ենթարկուած էր 28 տարեկան Ռահմանի կողմէ։

Վստահարար, որ շատեր պիտի չուզեն Լուիսի պարտութիւնը, որովհետեւ այդ մէկը կը նշանակէ, թէ յառաջիկայ գարնան Լուիս - Մայք Թայսընն սպասուած ճակատումը բնականաբար պիտի ջնջուի։

ԹԵՆԻՍ. ԵՈՒ. ԷՍ. ՕՓԸՆ

ՌԱՖԹԸՐ ԵՒ ՀԻՆԿԻՍ ԱՆՑԱՆ Գ. ՀԱՆԳՐՈՒԱՆ

Եու. Էս. Օփընի մրցաշարքին, տղոց Ա. հանգրուանի մրցումներուն, 19րդ դասուած շուէյտացի Թոմաս Էնքվիսթ 6–3, 4–6, 6–3 եւ 6–4 արդիւնքով պարտութիւն մը կրելէ ետք գերմանացի Պիորն Փոյէն, դուրս մնաց մրցաշարքէն։

Փաթրիք Ռաֆթըր

Վերոնշեալ մրցումէն բացի յիշատակելի այլ անակնկալներ տեղի չունեցան եւ բոլոր մեծերն ալ դիւրութեամբ անցան Բ. հանգրուան։

Թիւ 1 դասուած Կուսթաւս Քուէրթէն (Պրազիլ) դժուարութիւն չունեցաւ պարտութեան մատնելու իր մրցակիցը՝ Տանիէլ Վաչէքը (Զեխիա) եւ 6–4, 6–4, 3–6 եւ 7–5 արդիւնքով յաղթանակ մը արձանագրեց։

Հանդիսաս յաղթանակներ արձանագրեցին նաեւ Թոմի Հաաս (Գերմանիա), Կորան Իվանիսեւիչ (Խրուաթիա), Առնօ Քլեման (Ֆրանսա), Ալպէր Քոսթա (Սպանիա) եւ ուրիշներ։

Ա. հանգրուանի մրցումներուն կողքին տեղի ունեցան նաեւ Բ. հանգրուանի մրցումներ, որոնց ընթացքին Փաթրիք Ռաֆթըր (Աւստրալիա) եւ Նիքոլաս Լափենթի (Էքուատոր) պարտութեան մատնելով իրենց մրցակիցները, ապահովեցին Գ. հանգրուանին իրենց տոմսերը։ 6րդ դասուած Ռաֆթըր պարտութեան մատնեց Քրիսթոֆ Ռոշիւսը (Պելճիքա), իսկ 26րդ դասուած Նիքոլաս Լափենթի՝ Տաւիա Սանկիներթիին (Իտալիա)։

Ապջկանց Բ. հանգրուանի մրցումներուն 7րդ դասուած Մոնիքա Սելէշ (Մ. Ն.) 6–1 եւ 6–4 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Եւկենիա Քուլիքովսքայան (Ռուսիա)։

Թիւ 1 դասուած կուիցերիացի Մարթինա Հինգիս իր կարգին յաղթանակ մը արձանագրեց եւ 6–0 եւ 6–2 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Լինա Քրասնորութցքայան (Ռուսիա)։

Գ. հանգրուան անցողներուն կարգին եկաւ նաեւ Արանցա Սանչէս – Վիքարիո (Սպանիա), որ 6–3 եւ 6–2 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Այի Սուկիամանն (Ճապոն)։

Արանցա Սանչէս–Վիքարիո

Ստորեւ՝ երէկուան կարեւորագոյն մրցումներուն արդիւնքները.

● ՏՂԱՔ

Առնօ Քլեման (Ֆրանսա) – Կալօ Պլանքօ (Սպանիա) 6–2, 4–6, 6–3 եւ 6–4

Կիլերմօ Քանաս (Արժանթին) – Ուէյն Արթիւրս (Աւստրալիա) 6–1, 6–3, 6–7 եւ 6–2

Պիորն Փօ (Գերմանիա) – Թոմաս Էնքվիսթ (Շուէտ) 6–3, 4–6, 6–3 եւ 6–4

Կուսթաւս Քուէրթէն (Պրազիլ) – Տանիէլ Վաչէք (Զեխիա) 6–4, 6–4, 3–6 եւ 7–5

Թոմի Հաաս (Գերմանիա) – Ճոն Վան Լոթիւմ (Հոլանտա) 6–2, 6–2 եւ 7–6

Տոմինիք Հրպաթի (Սլովաքիա) – Ալեքս Քալաթրաւա (Սպանիա) 6–2, 2–6, 6–2 եւ 6–3

Ալպէր Քոսթա (Սպանիա) – Լեւար Հարփըր-Կրիֆիթ (Մ. Ն.) 6–3, 6–3 եւ 6–3

Կորան Իվանիսեւիչ (Խրուաթիա) – Հիւկօ Արմանտօ (Մ. Ն.) 6–4, 6–4 եւ 6–3

(Բ. ՀԱՆԳՐՈՒԱՆ)

Փաթրիք Ռաֆթըր (Աւստրալիա) – Քրիսթոֆ Ռոշիւս (Պելճիքա) 7–5, 6–2 եւ 6–1

Նիքոլա Լափենթի (Էքուատոր) – Տաւիա Սանկուինեթթի (Իտալիա) 6–4, 7–5 եւ 6–3

Մարաթ Սաֆին (Ռուսիա) – Իվան Լիուպիչիչ (Խրուաթիա) 7–6, 6–7, 7–6 եւ 7–6

Հիշամ Արապի (Մարոկ) – Քրիս Վուտրուֆ (Մ. Ն.) 6–4, 7–6 եւ 7–5

Մարսելօ Ռիոս (Չիլի) – Անտրէ Փաւել (Ռումանիա) 7–5, 6–4 եւ 6–0

Թիմ Հենման (Բրիտանիա) – Ֆերնանտօ Մելիկենի (Պրազիլ) 6–3, 6–4, 3–6 եւ 6–4

Զաւիէ Մալիսէ (Պելճիքա) – Ֆապրիս Սանթորօ (Ֆրանսա) 6–0, 3–6, 6–3 եւ 6–2

Թոմաս Եոհանսըն (Շուէտ) – Անտրէա Կաուտենզի (Իտալիա) 4–6, 6–2, 6–3 եւ 6–3

● ԱՂՋԻԿՆԵՐ (Բ. ՀԱՆԳՐՈՒԱՆ)

Մոնիքա Սելէշ (Մ. Ն.) – Եւկենիա Քուլիքովցքայա (Ռուսիա) 6–1 եւ 6–4

Արանցա Սանչէս – Վիքարիո (Սպանիա) – Այի Սուկիամա (Ճապոն) 6–3 եւ 6–2

Ելենա Տոքիչ (Եուկոսլաւիա) – Լիլիա Օսթերլոհ (Մ. Ն.) 6–3 եւ 6–3

Մարթինա Հինգիս (Զուիցերիա) – Լինա Քրասնորութցքայա (Ռուսիա) 6–0 եւ 6–2

Պարպարա Շվարց (Աւստրիա) – Վիրժինիա Ռապանօ (Ֆրանսա) 6–1 եւ 7–6

Քիմ Քլիսթէրս (Պելճիքա) – Էլիսէն Պրէտշօ (Մ. Ն.) 6–3 եւ 6–2

Հենրիեթա Նակիովա (Սլովաքիա) – Նաթալի Տըշի (Ֆրանսա) 6–2 եւ 6–1

Այիսիա Մոլիք (Աւստրալիա) – Մակսալենա Մալիեւա (Պուլկարիա) 6–3, 3–6 եւ 6–3

Պարպարա Շէթ (Աւստրիա) – Սելիմա Սֆար (Թունուզ) 6–4 եւ 7–6

Ճենիֆըր Քափրիաթի (Մ. Ն.) – Էմի Տոմինիքովիչ (Աւստրալիա) 6–2 եւ 6–0

Նաթալի Թօզիա (Ֆրանսա) – Քաթարինա Սրեպոթնիք (Սլովենիա) 7–5, 1–6 եւ 6–3

Էլենա Տեմենթիեւա (Ռուսիա) – Քարինա Հապսուտովա (Սլովաքիա) 7–6, 5–7 եւ 6–0

Լիսա Ռեյմրն (Մ. Ն.) – Ճենիֆըր Հոփքինզ (Մ. Ն.) 6–2 եւ 6–1

Զանտա Ռուպին (Մ. Ն.) – Ատրիանա Կերսի (Զեխիա) 6–4 եւ 6–1

2002Ի ՄՈՆՏԻԱԼԻ ՁՏՈՒՄԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔ

ՎԱՂԸ՝ ԳԵՐՄԱՆԻԱ - ԱՆԳԼԻԱ ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՃԱԿԱՏՈՒՄ

Շաբաթավերջին, Եւրոպայի ազգային ախոյեանութիւնները դադարի մէջ պիտի ըլլան, որովհետեւ 2002ի Մոնտիալի գտումի մրցումներ տեղի պիտի ունենան Եւրոպայի ցամաքամասէն ներս, ինը խմբակներու մէջ (21 մրցում)։ Նշենք, թէ յառաջիկայ Հորեքշաբթի օր եւս տեղի պիտի ունենան գտումի 22 մրցումներ։

Հայաստանի ֆութպոլի ազգային խումբը, որ մաս կը կազմէ Ե. խմբակին, իր երկու մրցումներն ալ պիտի կատարէ օտար դաշտի վրայ։ Առաջինին անիկա հիւրը պիտի ըլլայ Կալէսի, իսկ երկրորդին՝ Ուքրանիոյ։ Առաջին մրցումը տեղի պիտի ունենայ Քարտիֆի մէջ ժամը 17:00ին (Պէյրութի ժամով), իսկ երկրորդը՝ Լվովի մէջ (ժամը 19:00ին)։

Հայրենի մարզիկները իրենց ամէն կարելին պիտի ընեն առաւելագոյն կէտերը ապահոված հեռանալու իրենց մրցակիցներուն դաշտերէն, հակառակ անոր որ Հայաստանի յոյսերը շատ չնչին են Ճապոնի եւ Հարաւային Քորէայի տոմսին տիրանալու համար։

Սպասուած մրցումը ի վերջոյ իրարու դէմ պիտի հանէ ֆութպոլի երկու հսկաները՝ Գերմանիան եւ Անգլիան։ Մրցումը տեղի պիտի ունենայ Միւնիխի մէջ ժամը՝ 20:30ին։

Անգլիա, որ այժմ վեց կէտով ետ կը մնայ Թ. խմբակին պարագլուխի դիրքը գրաւող Գերմանիայէն, բացի յաղթելէ այլ ընելիք չունի, այլապէս անիկա դժուար թէ կարենայ խմբակին պարագլուխի դիրքը գրաւել։

Ստորեւ՝ Շաբաթ, 1 Սեպտեմբերին եւ Հորեքշաբթի, 5 Սեպտեմբերին տեղի ունենալիք 2002 Մոնտիալի գտումի մրցումներուն ամբողջական (փակագիծի մէջ նշուած են մրցումներուն ժամերը Պէյրութի ժամով եւ դաշտերուն վայրերը)։

ՇԱԲԱԹ, 1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

● Ա. ԽՄԲԱԿ

Զուիցերիա - Եուկոսլաւիա (ժամը՝ 21:15ին) Պասել
Սլովենիա - Ռուսիա (ժամը՝ 21:15ին) Լիուպլիանա
Ֆարօ Կղզիներ - Լուքսամպուրկ (ժամը 19:00ին) Թոֆթիր

● Բ. ԽՄԲԱԿ

Այիր - Հոլանտա (ժամը՝ 17:00ին) Տապլին
Անտորրա - Փորթուգալ (ժամը՝ 23:00ին) Լիեռա

● Գ. ԽՄԲԱԿ

Դանիա - Հիւսիսային Իրլանտա (ժամը՝ 20:15ին) Քոփենհակըն
Իսլանտա - Զեխիա (ժամը՝ 17:00ին) Ռէյքիաւիք
Մալթա - Պուլկարիա (ժամը՝ 21:00ին) Վալեթթա

● Դ. ԽՄԲԱԿ

Մակեդոնիա - Շուէտ (ժամը՝ 21:00ին) Սքոփիէ
Մոլտաւիա - Ազրպէյճան (ժամը՝ 17:30ին) Շիսինաու
Սլովաքիա - Թուրքիա (ժամը՝ 20:45ին) Պրաթիսլաւա

● Ե. ԽՄԲԱԿ

Պիելոռուսիա - Ուքրանիա (ժամը՝ 19:00ին) Մինսք
Կալէս - ՀԱՅԱՍՏԱՆ (ժամը՝ 17:00ին) Քարտիֆ
Լեհաստան - Նորվեկիա (ժամը՝ 18:45ին) Զորցով

● Զ. ԽՄԲԱԿ

Սկովտիա - Խրուաթիա (ժամը՝ 17:00ին) Կլասգօ

● Է. ԽՄԲԱԿ

Պոսնիա - Իսրայէլ (ժամը՝ 21:15ին) Սարաեւօ
Սպանիա - Աւստրիա (ժամը՝ 23:00ին) Վալենսիա

● Ը. ԽՄԲԱԿ

Վրաստան - Հունգարիա (ժամը՝ 20:00ին) Թիֆլիս
Լիթվանիա - Իտալիա (ժամը՝ 21:45ին) Քաունաս

● Թ. ԽՄԲԱԿ

Գերմանիա - Անգլիա (ժամը՝ 20:30ին) Միւնիխ
Ալպանիա - Ֆինլանտա (ժամը՝ 20:00ին) Թիրանա

ՀՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

● Ա. ԽՄԲԱԿ

Լուքսամպուրկ - Զուիցերիա (ժամը՝ 21:45ին) Լուքսամպուրկ
Եուկոսլաւիա - Սլովենիա (ժամը՝ 21:15ին) Պելկրատ
Ֆարօ Կղզիներ - Ռուսիա (ժամը՝ 19:30ին) Թորշաւն

● Բ. ԽՄԲԱԿ

Հոլանտա - Էսթոնիա (ժամը՝ 21:30ին) Ամստըրտըմ
Կիպրոս - Փորթուգալ (ժամը՝ 20:00ին) Լառնաքա

● Գ. ԽՄԲԱԿ

Պուլկարիա - Դանիա (ժամը՝ 20:00ին) Սոֆիա
Զեխիա - Մալթա (ժամը՝ 18:00ին) Թեփլիսի
Հիւսիսային Իրլանտա - Իսլանտա (ժամը՝ 22:00ին) Պելֆասթ

● Դ. ԽՄԲԱԿ

Թուրքիա - Շուէտ (ժամը՝ 20:30ին) Պոլիս
Սլովաքիա - Մոլտաւիա (ժամը՝ 20:30ին) Թրենսին
Ազրպէյճան - Մակեդոնիա (ժամը՝ 17:00ին) Պաքու

● Ե. ԽՄԲԱԿ

Ուքրանիա - ՀԱՅԱՍՏԱՆ (ժամը՝ 19:00ին) Լվով
Պիելոռուսիա - Լեհաստան (ժամը՝ 21:00ին) Մինսք
Նորվեկիա - Կալէս (ժամը՝ 20:00ին) Օսլօ

● Զ. ԽՄԲԱԿ

Պելճիքա - Սկովտիա (ժամը՝ 21:15ին) Պրիւքսէլ
Սան Մարինօ - Խրուաթիա (ժամը՝ 21:15ին) Սերաւալ

● Է. ԽՄԲԱԿ

Աւստրիա - Պոսնիա (ժամը՝ 21:30ին) Վիեննա
Լիխթենշթայն - Սպանիա (ժամը՝ 21:30ին) Վատուզ

● Ը. ԽՄԲԱԿ

Հունգարիա - Ռումանիա (ժամը՝ 21:15ին) Պուտափէշթ
Վրաստան - Լիթվանիա (ժամը՝ 20:00ին) Թիֆլիս

● Թ. ԽՄԲԱԿ

Անգլիա - Ալպանիա (ժամը՝ 22:00ին) Նիւքէսըլ
Ֆինլանտա - Յունաստան (ժամը՝ 19:00ին) Հելսինքի

ԼՕՐԱՆ ՊԼԱՆ ՄԻԱՑԱՒ ՄԱՆՉԵՍԹԸՐԻ

Աշխարհի ախոյեան Ֆրանսայի ֆութպոլի ազգային խումբին նախկին իմբակալը՝ Լորան Պլան երէկ լքեց Ինթեր Միլանը եւ միացաւ Մանչեսթր Եունայթըտի, մէկ տարուան պայմանագրութիւն մը ստորագրելով անոր հետ։

35 տարեկան յետապահ Պլան Եունայթըտի միանալով պիտի ըլլայ հոլանտացի Եափ Սթէմ փոխարինողը, որ անակնկալօրէն փոխանցուեցաւ Լացիո Ռոմայի, փոխան՝ 22 միլիոն տոլարի։

Մարկիզ Ալեքս Ֆերկըսընի կապմին միանալով, Պլան իրաւունք ունի մասնակցելու «Չեմփիընզ Լիկ»ի մրցաշարքին, որովհետեւ ան անգլիական կապմին միացաւ նախքան յիշեալ մրցաշարքին մարզիկներու փոխանցման սակարանին փակուիլը (վաղը՝ Ուրբաթ կէս գիշերին)։

Անգլիոյ ախոյեան Մանչեսթր Եունայթըտի միանալով, Լորան Պլան ձեւով մը պիտի յիշէ ազգային խումբին իր անցեալ օրերը, որովհետեւ իր կողքին պիտի ունենայ Ֆրանսայի ազգային խումբին իր նախկին իմբակիցը՝ բերդապահ Ֆապիէն Պարթէզը։

Ֆրանսայի ֆութպոլի ազգային խումբին շապիկը 97 անգամ կրած եւ 16 միջազգային կոլ նշանակած Պլան, վերջին անգամ ազգային խումբին հետ դաշտ ներկայացաւ անցեալ տարի Սեպտեմբեր 2ին, Անգլիոյ դէմ մրցումին (1-1), որ տեղի ունեցաւ «Սթատ Տը Ֆրանս»ի մէջ։

ԿԻՊՐՈՍ

ՏԵՆՔԹԱՇ ԿԸ ԿՐԿՆԷ ՄԻԵՒՆՈՅՆ ՅԱՆԿԵՐԳԸ

Թուրք կիպրացի ղեկավար Ռաուֆ Տենքթաշ յայտնած է, որ ՄԱԿի միջնորդութեամբ խաղաղութեան բանակցութեանց վերսկսման պիտի չընդդիմանայ, եթէ իրեն Կիպրոսի նախագահ Կլաֆքոս Քլերիտէսի հետ հաւասար հանգամանք տրուի։

Անուղղակի բանակցութիւնները անելի մատնուած էին Յունուարին, երբ Տենքթաշ պահանջած էր, որ յունական եւ թրքական կողմերուն հաւասար հանգամանք տրուի։

Տենքթաշ Զորեքշաբթի օր Պոլսոյ մէջ թղթակիցներու յայտնած է, թէ ՄԱԿի ընդհանուր քարտուղար Քոֆի Անանի եւ Եւրոպական Միութեան ընդարձակման հարցերու յանձնակատար Կունթրը Վերհէօկընի հետ այս շաբթուան տեսակցութիւնները բանակցութիւններու վերսկսման գծով «քայլ» մը եղած են։

ՄԱԿի յատուկ պատուիրակ Ալվարօ Տէ Սոթօ Զորեքշաբթի օր Կիպրոս հասած էր բանակցութիւնները վերակենդանացնելու փորձ մը կատարելու համար։

(ՌՈՅԹԵՐՆԵՐ)

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ...

Շարունակուած Ա. էջէն

Թուրքիա ամբողջական գօրակցութիւն կը յայտնէ Ազրպէյճանին եւ թէ այդ ընտրութիւնները կը նկատէ «Ազրպէյճանի տարածքային ամբողջականութեան եւ միջազգային իրաւական սկզբունքներու հակասող գործողութիւն», ինչպէս նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի տագնապի լուծման չնպաստող գործունէութիւն։

ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ՊԻՏԻ ՏԵՍԱԿՑԻ...

Շարունակուած Ա. էջէն

մափորձը, որուն կը մասնակցէին ԱՊՀի հինգ երկիրներ՝ Հայաստան, Ռուսիա, Պիելոռուսիա, Վրաստան եւ Տաճիկիստան։ Ռազմափորձերուն ներկայ գտնուեցան հինգ երկիրներու պաշտպանութեան նախարարները։ «Մարտական Համագործակցութիւն — 2001» ռազմափորձի յաջորդ չորրորդ փուլը տեղի պիտի ունենայ Սեպտեմբերի սկիզբը, Ղազախստանի մէջ։ Ռազմափորձերը կը ղեկավարէ Ռուսիոյ օդուժի գլխաւոր հրամանատարը՝ գօր. Անաթոլի Քոռնուքով։

ՍԵՐԳԵՅ ԻՎԱՆՈՎԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆ

ՄՈՍԿՈՒԱ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՊԻՏԻ ՁԵՌՆԱՐԿԷ ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԻ ՀԵՏ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 30 (ՌՈՅԹԵՐՆԵՐ).— Ռուսիոյ պաշտպանութեան նախարար Սերգէյ Իվանով Հինգշաբթի օր յայտնած է, որ Ռուսիա Մ. Նահանգներու հետ բանակցութիւններու պիտի ձեռնարկէ կէնքերու վերաբերեալ հարցերու մասին, հակառակ Ուաշինկթընի այն յայտարարութեանց, թէ կը ծրագրէ հրաժարիլ 1972ի Էջ. Պի. Էմ. համաձայնագիրէն։

Անոր խօսքերը պաշտօնական առաջին հակադարձութիւնը կը ներկայացնէին նախագահ Ճորճ Պուշի անցեալ շաբթուան այն յայտարարութեան, թէ Ուաշինկթրն պիտի քաշուի նշեալ համաձայնագիրէն։

Իվանով ըսած է, թէ ռազմավարական բնոյթի կէնքերու եւ Մ. Նահանգներու կողմէ առաջարկուած հրթիռային պաշտպանութեան դրութեան մասին խորհրդակցութիւնները կենսական են՝ անկախ Ուաշինկթընի ծրագիրներէն։

Ան յայտնած է նաեւ, որ Ռուսիա յատկապէս մտահոգ չէ Պուշի յայտարարութեամբ, թէ Ուաշինկթրն համաձայնագիրէն պիտի քաշուի «Ամերիկայի յարմար պահուն մը», նկատի ունենալով, որ անիկա իրաւունք ունի այդ քայլին դիմելու՝ 6 ամիս առաջ տեղեակ պահելով համաձայնագիրին հետ կապ ունեցող երկիրները։

ՌՈՒՍԻԱ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏԷ ԻՐԱՔԻ ՎՐԱՅ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՕԴԱՅԻՆ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄՆԵՐԸ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 30 (ՌՈՅԹԵՐՆԵՐ).— Ռուսիա Հինգշաբթի օր դատապարտեց ամերիկեան պատերազմական օդանաւերու կողմէ վերջերս Իրաքի վրայ կատարուած ռմբակոծումները եւ կոչ ուղղեց Արեւմուտքին յարգելու համար երկրին հողային ամբողջականութիւնը։

Ամերիկեան եւ բրիտանական օդանաւեր կը հսկեն Իրաքի հիւսիսային եւ հարաւային արգիլեալ գօտիներուն վրայ եւ յաճախ կը հարուածեն օդային պաշտպանութեան կեդրոններ։ Պաղտատ յայտնած էր, որ այս շաբթուան ընթացքին կատարուած երկու յարձակումներուն պատճառով սպաննուած են 3 անձեր եւ վիրաւորուած՝ 15 ուրիշներ։

«Ամերիկեան ռազմական հրամանատարութեան կատարած արդարացումները, թէ ամերիկացի օդաչուները իրենց յարձակումներով կը հակադարձեն կիրենք հարուածող իրաքեան օդային պաշտպանութիւնը, երբեք համոզիչ չեն», նշեց Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը իր յայտարարութեան մէջ։

Ռուսիա կ'ուզէ, որ Իրաքի վրայ ՄԱԿի հաստատած պատժամիջոցները ջնջուին եւ հիւսիսային ու հարաւային արգիլեալ գօտիներու դրութիւնը կը նկատէ անօրէն։

«Կը տեսնենք, որ բոլոր պետութիւնները՝ Իրաքի հետ իրենց յարաբերութիւնները պէտք է հաստատեն յարգանքի սկզբունքի հիման վրայ՝ Իրաքի գերիշխանութեան եւ հողային ամբողջականութեան հանդէպ։ Այս քայլը նախապայման է Իրաքի կացութիւնը բարելաւելու եւ Ծոցի կացութիւնը կայունացնելու գործընթացին մէջ», նշեց յայտարարութիւնը։

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 4944

Պատրաստեց՝ Տ.Մ. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1. Ագաւնեկտուց, բուրաւէտ ծաղկերոյս - Նաեւ։
2. Փոթորիկ - Իգական անուն։
3. Խաղաթուղթի մէկնոց - Բօթ։
4. Առաջուց սահմանուած։
5. Բնական նախասիրութիւն - Յուցական ածական։
6. Խոշոր - Անհետանալ։
7. Պորոմիչ, գխտորահամ - Յուցական դերանուն։
8. Քրիստոսէ առաջ - Դարպաղ - Հեռու։
9. Վրան երկաթ ծեծելու պողպատեայ կգմած - Էգ թռչուն։
10. Աչխատակից - Իգական օտար անուն։

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

1. Գինով, արբեցող - Մուտք գործել։
2. Եղպ։
3. Կրկնուած բաղաձայններ - Կանռաք - Յուցական ածական։
4. Խափեայ, կեղծ գէմք - Ճաչասեղանի սպասներէն։
5. Դատական կոչնագիր - Մոհամէտի փեսան։
6. Զինակ, հաւու երկճիւղ ոսկոր։
7. Բոյսի մասերէն։
8. Հայրենի օրաթերթ - Մէկուն դէմ շարիք նիւթել։
9. Դաշտ - Իսկական (հակ.)։
10. Լեցուն - Ճահճաւանդ։

ԹԻՒ 4943 ԽԱՉԲԱՌԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Խ	Ռ	Թ	Ի	Կ	■	Ն	Մ	Ա	Ն
2	Լ	Ա	Թ	Վ	Ի	Ա	■	Ա	Ղ	Ա
3	Ա	Յ	Ռ	■	Տ	Ն	Ա	Շ	Ի	Ն
4	Տ	Ա	Ի	Ռ	Ր	■	Թ	Ա	Տ	Ր
5	Ե	■	Ա	Խ	■	Կ	Ա	Ր	■	Ա
6	Ռ	Ա	Շ	Ա	Յ	Ա	■	Ա	Շ	Մ
7	■	Ղ	■	Կ	Ա	Պ	Ա	Ց	■	Ի
8	Մ	Ի	Ջ	Ա	Մ	Ա	Ն	■	Տ	Տ
9	Ռ	Ի	■	Լ	Ա	Ն	Ռ	Ի	Ա	■
10	Մ	Ռ	Ի	■	Ռ	■	Ա	Ր	Կ	Ղ

Հ. Յ. Դ. ՁՈՄԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ...

Շարունակուած՝ 5րդ էջէն

պատուիրակութեան մաս կազմած անհատներուն մեծ մասը Լիբանանեան Երիտասարդական Համախմբումի մաս կազմող կազմակերպութիւններու անդամներ էին։

Լիբանանեան պատուիրակութիւնը եւ մանաւանդ անոր ներկայացուցիչը քանի մը անգամ հանդիպումներ ունեցաւ փառատօնին մաս կազմած արաբական պատուիրակութիւններու հետ։ Պատուիրակութիւնը իր գօրակցութիւնը յայտնեց նաեւ պաղեստինեան Իպրիֆատային։ Փառատօնի ծիրին մէջ կար «Լիբանանի հետ համերաշխութեան օր»։ Մեծ եղաւ հետաքրքրութիւնը այս «համերաշխութեան օրուան» նկատմամբ, նկատի ունենալով մանաւանդ լիբանանեան դիմադրութեան պայքարը Իսրայէլի դէմ եւ այս վերջինին վերջնականապէս հեռանալը հարաւային Լիբանանի հողերէն։

Հ.- Լսեցինք, որ փառատօնի ծիրին մէջ տեղի ունեցած «հակակայսերապաշտական դատարան»ի դատին ներկայացուցած էք Հայկական Յեղասպանութիւնը նախքան ձեր Ալճերիա մեկնիլը. այս գծով ի՞նչ նախապատրաստական աշխատանքներ տեսած էիք եւ ի՞նչպէս տեղի ունեցաւ ներկայացումը։

Պ.- Նախքան մեր Ալճերիա մեկնիլը մեր դիմաց նպատակներ ճշդեցինք։ Ի՞նչ ընելու համար մենք կ'երթանք այդտեղ։ Մեր հիմնական նպատակը Հայկական Յեղասպանութեան ծանօթացումն ու ներկայացումն էր, մանաւանդ որ Ալճերիոյ մէջ տեղի ունեցած փառատօնը համաշխարհային տարողութիւն ունէր։

Ասոր կողքին նաեւ Արցախի հարցին ծանօթացումը մեր նպատակներէն մէկն էր։

Պատրաստեցինք թղթածրար մը, որ կը պարունակէր Հայկական Յեղասպանութեան մասին փաստաթուղթեր։ Պատրաստեցինք նաեւ սլայտներ եւ վիտէոներիպ մը, զանոնք ցուցադրելու համար «հակակայսերապաշտական դատարան»ի ընթացքին։ Մեր հետ տարած էինք նաեւ Հայ Դատի մասին հրատարակութիւններ, որոնք ցրուեցինք փառատօնի մասնակիցներուն։

Թղթածրարը կը պարունակէր նաեւ մեր արտասանած խօսքը դատավարութեան ընթացքին, որուն սկիզբը կը խօսուէր, թէ ի՞նչ մթնոլորտի մէջ եւ ի՞նչ մեքանիզմ որդեգրելով Օսմանեան կայսրութիւնը ծրագրեց Հայկական Յեղասպանութիւնը։ Խօսքին վերջին բաժինին մէջ անդրադարձանք Թուրքիայէն մեր ունեցած քաղաքական պահանջներուն։ Մենք այդտեղ շեշտեցինք, որ եթէ այսպիսի ոճիրներ չպատժուին, անոնք ճամբայ կը բանան նմանօրինակ ուրիշ ոճիրներու։

Թղթածրարէն 50 օրինակ բաժնեցինք «Հակակայսերապաշտական դատարան»ի դատական անձնակազմին եւ ներկայ պատուիրակութիւններու ներկայացուցիչներուն։

Մեր ներկայացուցած նիւթը խոր հետաքրքրութիւն սաեղծեց դատարանի նիստերուն ներկայ գտնուող մօտաւորապէս 700 անձերուն մօտ։

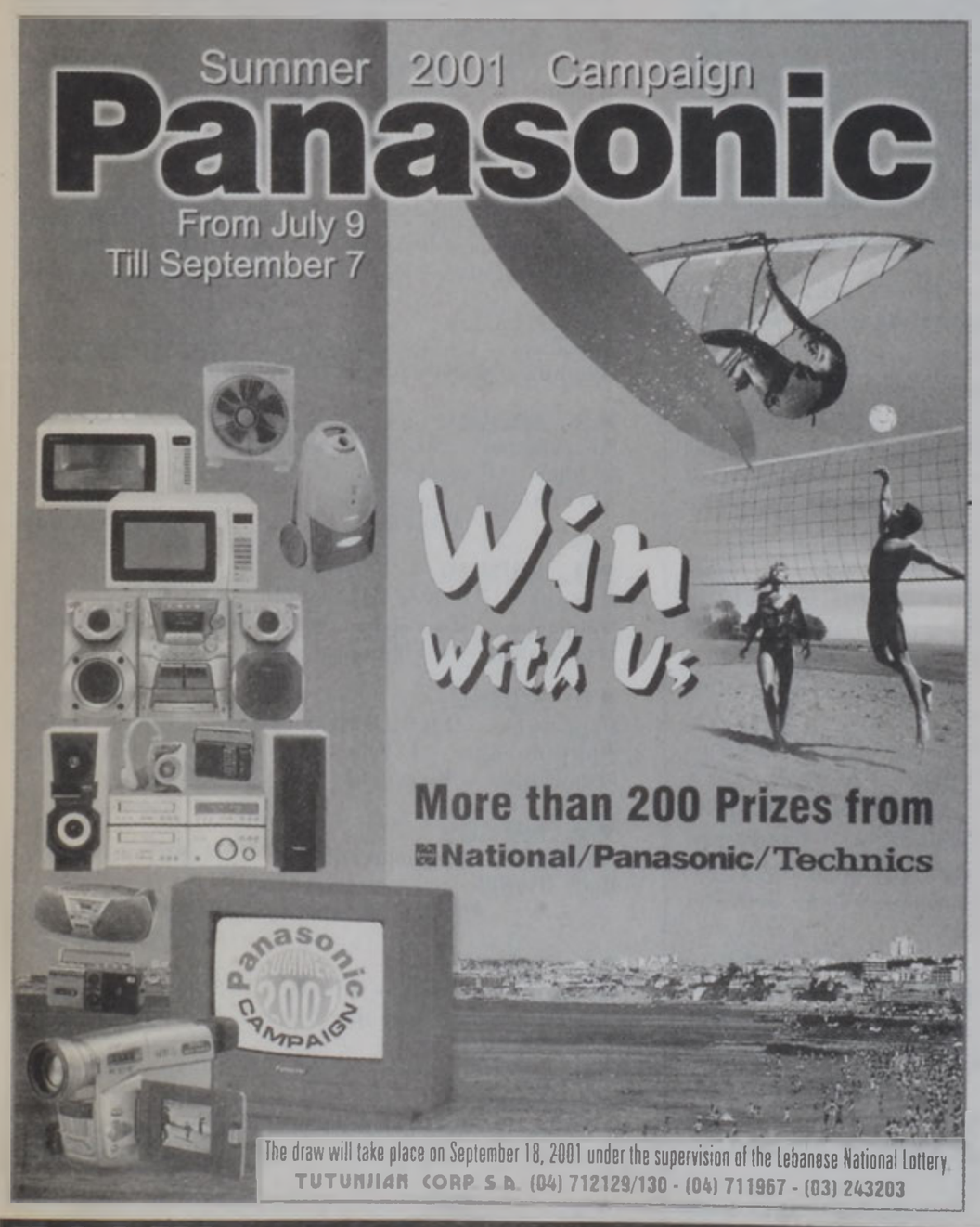

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Լոնտոնի սակարանին մէջ, դրամանիշներու փոխանակման սակը հետեւեալն էր երէկ կէսօրին.

Ամերիկեան տոլարի փոխանակման սակերը.

Եուրօ	0.9161
Ֆրանսական ֆրանք	7.1564
Քանատական տոլար	1.5443
Գերմանական մարք	2.1338
Հոլանտական ֆլորէն	2.4042
Զուիցերիական ֆրանք	1.6538
Պելճիքական ֆրանք	44.01
Իտալական լիր	2112.45
Ճափոնական եէն	119.38
Շուէտական քուրոն	10.3887
Նորվեկիական քուրոն	8.7976
Դանիական քուրոն	8.1203
Մէկ սպէսիին	1.4572

ՍԱԿԱՐԱՆ

Պէյրութի սակարանին մէջ օտար դրամա-նիշներու փակման սակագիները հետեւեալներն էին երէկ.

Սուրիական թղթոսկի	31.50 - 33:50	լ.ո.
Իրաքեան տինար	50.00 - 51.00	ո.
Պահրէյնեան տինար	3990.00 - 4010.00	լ.ո.
Քուէյթեան տինար	4924.42 - 4928.42	ո.
Յորդանանեան տինար	2121.24 - 2125.24	լ.ո.
Ա. Մ. Էմիրութեանց տիրհամ	408.43 - 410.42	լ.ո.
Սէուտական ռիալ	399.90 - 403.99	լ.ո.
Օմանեան ռիալ	3900.00 - 3930.00	լ.ո.
Քաթարեան ռիալ	412.15 - 416.15	լ.ո.
Եգիպտական կինէ	354.72 - 358.72	լ.ո.
Անգլիական սթերլին	2191.70 - 2195.78	լ.ո.
Գերմանական մարք	701.47 - 704.16	լ.ո.
Հոլանտական ֆլորէն	620.65 - 624.24	լ.ո.
Ֆրանսական ֆրանք	207.74 - 211.40	լ.ո.
Զուիցերիական ֆրանք	901.32 - 905.93	լ.ո.
Պելճիքական ֆրանք	32.63 - 33.65	լ.ո.
Դանիական քուրոն	230.22 - 250.12	լ.ո.
Սպանական փէսէթա	8.02 - 9.04	լ.ո.
Թրքական լիրա	0.0365 - 0.0370	լ.ո.
Կիպրական փաունտ	2400.79 - 2404.45	լ.ո.
Իտալական հազար լիր	706.45 - 708.48	լ.ո.
Ճափոնական հազար եէն	12051 - 12055	լ.ո.
Ափրիկեան հազար ֆրանք	2450 - 2452	լ.ո.
Ամերիկեան տոլար	1501.00 - 1514.00	լ.ո.
Քանատական տոլար	976.45 - 980.66	լ.ո.
Աւստրալիական տոլար	797.88 - 799.80	լ.ո.
Եուրօ	1372.91 - 1376.93	լ.ո.

• ՈՍԿԻ

Անգլիական մէկ ոսկի	105.000 - 115.000	լ.ո.
Իրանեան մէկ ոսկի	91.000 - 101.000	լ.ո.
Օսմանեան մէկ ոսկի	80.000 - 90.000	լ.ո.
Մեքսիքական փէսոս	478.000 - 498.000	լ.ո.
Մէկ քիլոկրամ ձոյլ ոսկի	12,300,000 - 12,800,000	լ.ո.
Մէկ օնս ոսկի	271.46 - 273.59 $	
Մէկ օնս արծաթ	4.19 - 4.23 $	

• ՍՈԼԻՏԷՐԻ ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹԵՐ

	Գինի Ա. ճշդում	Գինի Բ. ճշդում
Ա. կարգի	4 4/8	4 4/8
Բ. կարգի բաժնեթուղթ	5 00	5 00